

Bruksela, 29 maja 2019 r.
(OR. en)

8571/19

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0224(COD)

CODEC 948	ENV 429
RECH 224	REGIO 85
COMPET 343	AGRI 219
IND 146	TRANS 283
MI 374	SAN 215
EDUC 206	CADREFIN 205
TELECOM 185	SUSTDEV 68
ENER 238	PE 201

NOTA INFORMACYJNA

Od: Sekretariat Generalny Rady

Do: Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada

Dotyczy: Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiającego program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie
– Wynik pierwszego czytania w Parlamencie Europejskim
(Strasburg, 15–18 kwietnia 2019 r.)

I. WPROWADZENIE

Sprawozdawca, Dan NICA (S&D, RO), przedstawił w imieniu Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii sprawozdanie na temat wniosku dotyczącego rozporządzenia. Sprawozdanie zawierało jedną poprawkę do wniosku (poprawka nr 203).

Ponadto grupa polityczna Verts/ALE zgłosiła jedną poprawkę (poprawka nr 212), a grupa polityczna GUE/NGL zgłosiła osiem poprawek (poprawki nr 204–211).

II. GŁOSOWANIE

Podczas głosowania, które odbyło się na posiedzeniu plenarnym w dniu 17 kwietnia 2019 r., przyjęto poprawkę nr 203 do wniosku dotyczącego rozporządzenia.

Zmieniony w ten sposób wniosek Komisji jest równoznaczny ze stanowiskiem Parlamentu w pierwszym czytaniu, zawartym w rezolucji ustawodawczej, która znajduje się w załączniku do niniejszej noty¹.

Fragmety załączonego tekstu, które nie zostały zaznaczone na szaro, są zasadniczo zgodne, poza drobnymi niespójnościami, ze wspólnym rozumieniem osiągniętym 19 marca 2019 r. na ostatnim posiedzeniu trójstronnym podczas 8. kadencji parlamentarnej (2014–2019). Wspomniane niespójności należy poprawić przed przyjęciem przez Radę jej stanowiska, gdy zostanie osiągnięte porozumienie w sprawie całego tekstu.

---

¹ Wersja stanowiska Parlamentu przedstawiona w rezolucji ustawodawczej zawiera oznaczenia zmian wprowadzonych poprawkami do wniosku Komisji. Tekst dodany do tekstu Komisji oznaczono **pogrubieniem i kursywą**. Miejsca, w których tekst usunięto, oznaczono symbolem „**■**”.

Ustanowienie programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasad uczestnictwa i upowszechniania obowiązujących w tym programie ***I

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie (COM(2018)0435 – C8-0252/2018 – 2018/0224(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2018)0435),
  - uwzględniając art. 294 ust. 2, art. 173 ust. 3, art. 182 ust. 1, art. 183 i 188 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C8-0252/2018),
  - uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając pismo przewodniczącego Parlamentu do przewodniczących komisji z dnia 25 stycznia 2019 r. prezentujące podejście Parlamentu do programów sektorowych wieloletnich ram finansowych po 2020 r.,
  - uwzględniając pismo Rady do przewodniczącego Parlamentu Europejskiego z dnia 1 kwietnia 2019 r. potwierdzające wspólne porozumienie osiągnięte pomiędzy obydwojema organami władzy ustawodawczej podczas negocjacji,
  - uwzględniając art. 59 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii oraz opinie Komisji Rozwoju, Komisji Budżetowej, Komisji Kontroli Budżetowej, Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności, Komisji Transportu i Turystyki, Komisji Rozwoju Regionalnego, Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Komisji Kultury i Edukacji (A8-0401/2018),
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu¹;
  2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
  3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

---

¹ Niniejsze stanowisko zastępuje poprawki przyjęte w dniu 12 grudnia 2018 r. (Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0509).

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 17 kwietnia 2019 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/... ustanawiającego program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 173 ust. 3, art. 182 ust. 1, art. 183 oraz art. 188 akapit drugi,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów²,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą³,

---

¹ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

² Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

³ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 17 kwietnia 2019 r. Tekst zaznaczony na szaro nie został uzgodniony w toku negocjacji międzyinstytucjonalnych.

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Celem, do jakiego dąży Unia, jest wzmocnienie jej **doskonałości** naukowej i **bazy technologicznej**, **w ramach której odbywa się swobodny przepływ naukowców, wiedzy naukowej i technologii**, oraz pobudzanie jej konkurencyjności, w tym w przemyśle, **w celu wzmocnienia europejskiej przestrzeni badawczej**, przy jednoczesnym promowaniu wszystkich działań w zakresie badań naukowych i innowacji w celu realizacji strategicznych priorytetów **i zobowiązań** Unii, których nadrzędnym celem jest propagowanie pokoju, wartości Unii i dobrobytu jej obywateli.
- (2) Aby w dążeniu do osiągnięcia tego ogólnego celu zapewnić oddziaływanie naukowe, gospodarcze i społeczne **oraz zmaksymalizować unijną wartość dodaną swoich inwestycji w badania, rozwój i innowacje**, Unia powinna inwestować w badania naukowe i innowacje poprzez realizację programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” na lata 2021–2027 („program”), aby wesprzeć tworzenie, rozpowszechnianie **i transfer** wysokiej jakości wiedzy i technologii **w Unii**, wzmocnić rolę badań naukowych i innowacji **w reagowaniu na globalne wyzwania, w tym cele zrównoważonego rozwoju i zmianę klimatu**, oraz w kształtowaniu, wspieraniu i wdrażaniu polityki Unii, a także wspomóc absorpcję innowacyjnych **i zrównoważonych** rozwiązań przez **unijny** przemysł i społeczeństwo w celu **tworzenia miejsc pracy oraz zwiększenia wzrostu gospodarczego i konkurencyjności** przemysłowej. **Program powinien** propagować wszelkie formy innowacji, **wzmocnić proces wprowadzania innowacyjnych rozwiązań na rynek oraz zoptymalizować rezultaty** **inwestycji**.
- (2a) **Program powinien przyczynić się do zwiększenia publicznych i prywatnych inwestycji w badania naukowe i innowacje w państwach członkowskich, a tym samym do osiągnięcia ogólnego poziomu inwestycji w badania i rozwój wynoszącego co najmniej 3 % PKB Unii. Osiągnięcie tego celu będzie wymagało od państw członkowskich i sektora prywatnego uzupełnienia programu własnymi i wzmocnionymi działaniami inwestycyjnymi w badania, rozwój i innowacje.**
- (2b) **W celu osiągnięcia celów tego programu, przy poszanowaniu zasady doskonałości, program powinien dążyć do wzmocnienia, między innymi, powiązań w zakresie współpracy w Europie, a tym samym przyczynić się do zmniejszenia przepaści w dziedzinie badań naukowych i innowacji.**

- (3) Przy wspieraniu działań w zakresie badań naukowych i innowacji, niezbędnych do realizacji celów politycznych Unii, należy uwzględnić zasadę innowacyjności **jako kluczowy czynnik prowadzący do szybszego i bardziej intensywnego przekształcania istotnych zasobów wiedzy Unii w innowacje.**
- (4) **Kontynuacja podejścia pod hasłem „Otwarte innowacje, otwarta nauka i otwarcie na świat”, przy jednoczesnym zabezpieczeniu interesów naukowych i społeczno-gospodarczych Unii, powinna zapewnić doskonałość i oddziaływanie unijnych inwestycji w badania naukowe i innowacje oraz wzmocnić zdolności wszystkich państw członkowskich w dziedzinie badań i innowacji. Powinno to prowadzić do zrównoważonej realizacji programu** ■ .

(5) Otwarta nauka może przyczynić się do poprawy jakości nauki oraz zwiększenia jej oddziaływania i płynących z niej korzyści, a także do przyspieszenia rozwoju wiedzy poprzez uczynienie jej bardziej wiarygodną, wydajniejszą i lepiej zrozumiałą dla społeczeństwa oraz szybciej reagującą na wyzwania społeczne. Należy ustanowić przepisy w celu zadbania o to, by beneficjenci zapewniali otwarty dostęp do publikacji naukowych poddanych wzajemnej ocenie oraz do danych badawczych i innych wyników badań naukowych w sposób otwarty i niedyskryminujący, nieodpłatnie i jak najwcześniej w procesie upowszechniania, oraz w celu umożliwienia ich jak najszerszego wykorzystania i ponownego wykorzystywania. ***W odniesieniu do danych badawczych należy stosować zasadę „otwarte w największym możliwym zakresie, zamknięte tylko w koniecznym”, zapewniając tym samym możliwość stosowania wyjątków uwzględniających interes społeczno-gospodarczy Unii, prawa własności intelektualnej, ochronę danych osobowych i poufność, kwestie bezpieczeństwa oraz inne uzasadnione interesy.*** Większy nacisk należy położyć na odpowiedzialne zarządzanie danymi badawczymi, zwłaszcza poprzez propagowanie opracowywania planów zarządzania takimi danymi, które z kolei powinny spełniać zasady FAIR, czyli być możliwe do znalezienia, dostępne, interoperacyjne i nadające się do ponownego wykorzystywania. W stosownych przypadkach beneficjenci powinni korzystać z możliwości oferowanych przez europejską chmurę dla otwartej nauki i ***europejską infrastrukturę danych oraz*** stosować także inne zasady i dobre praktyki w zakresie otwartej nauki. ***Wzajemny otwarty dostęp należy propagować w umowach o współpracy międzynarodowej w obszarze nauki i technologii oraz w odpowiednich układach o stowarzyszeniu.***

- (5a) **Beneficjentów będących MŚP zachęca się do korzystania z istniejących instrumentów, takich jak IPR SME Helpdesk, które wspierają małe i średnie przedsiębiorstwa Unii Europejskiej w ochronie i egzekwowaniu swoich praw własności intelektualnej dzięki zapewnianiu bezpłatnych informacji i usług, w formie poufnego doradztwa na temat własności intelektualnej i powiązanych kwestii, a także szkoleń, materiałów i zasobów internetowych.**
- (6) Koncepcja i struktura programu powinny stanowić odpowiedź na potrzebę osiągnięcia masy krytycznej wspieranych działań, w całej Unii oraz w drodze współpracy międzynarodowej, **przy jednoczesnym zachęcaniu wszystkich państw członkowskich do udziału w programie**, zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ **i porozumieniem paryskim**. Realizacja programu powinna wspomóc działania zmierzające do osiągnięcia tego celu.
- (7) Działalność wspierana w ramach programu powinna przyczyniać się do osiągnięcia celów, priorytetów **i zobowiązań Unii i programu**, do monitorowania i oceny postępów pod kątem realizacji tych celów, priorytetów **i zobowiązań**, a także do opracowania zmienionych lub nowych priorytetów.
- (7a) **W ramach programu należy dążyć do osiągnięcia zgodności z już istniejącymi europejskimi planami działania i strategiami w zakresie badań naukowych i innowacji.**

- (8) W niniejszym programie należy utrzymać równowagę między oddolnym (opartym na inicjatywie badacza lub innowatora) a odgórnym (uzależnionym od ustalonych strategicznie priorytetów) podejściem do finansowania, z uwzględnieniem charakteru zaangażowanych społeczności w obszarze badań naukowych i innowacji **w całej Unii, wskaźników skuteczności dla poszczególnych obszarów interwencji**, rodzajów i celu prowadzonej działalności, **zasady pomocniczości** oraz oddziaływania, jakie chce się uzyskać. Od połączenia tych czynników powinien zależeć wybór podejścia w poszczególnych częściach programu, a wszystkie one powinny przyczyniać się do realizacji wszystkich ogólnych i szczegółowych celów programu.
- (8-a) ***Całkowity budżet komponentu „rozszerzanie uczestnictwa i rozpowszechnianie doskonałości”, określonego w części „Rozszerzanie uczestnictwa i wzmacnianie europejskiej przestrzeni badawczej” programu „Horyzont Europa”, powinien wynosić co najmniej 3,3 % ogólnego budżetu programu „Horyzont Europa”. Budżet ten powinien przynosić korzyści głównie osobom prawnym w krajach objętych inicjatywą szerszego uczestnictwa.***
- (8-b) ***Inicjatywy doskonałości powinny mieć na celu wzmocnienie doskonałości w zakresie badań naukowych i innowacji w kwalifikujących się państwach, na przykład poprzez wspieranie szkoleń rozwijających umiejętności zarządzania badaniami naukowymi i innowacjami, przyznawanie nagród, wzmacnianie ekosystemów innowacji, a także tworzenie sieci badań naukowych i innowacji, w tym w oparciu o infrastruktury badawcze finansowane przez UE. Wnioskodawcy muszą jasno wykazać, że projekty są powiązane z krajowymi lub regionalnymi strategiami w zakresie badań naukowych i innowacji, aby móc ubiegać się o finansowanie w ramach komponentu „rozszerzanie uczestnictwa i rozpowszechnianie doskonałości”, określonego w części „Rozszerzanie uczestnictwa i wzmacnianie europejskiej przestrzeni badawczej” programu „Horyzont Europa”.***
- (8a) ***W szeregu działań w zakresie badań naukowych i innowacji należy stosować logikę szybkiej ścieżki do badań i innowacji, w ramach której czas oczekiwania na przyznanie dotacji nie powinien przekraczać sześciu miesięcy. Powinno to pozwolić na szybszy, oddolny dostęp do środków finansowych dla małych konsorcjów opartych na współpracy, obejmujących działania od podstawowych badań naukowych po wprowadzenie na rynek.***
- (8b) ***Program powinien wspierać wszystkie etapy badań naukowych i innowacji, w szczególności w ramach projektów opartych na współpracy. Podstawowe badania naukowe mają kluczową wartość i stanowią istotny warunek zwiększania zdolności Unii do przyciągania najlepszych naukowców, tak aby stała się ośrodkiem doskonałości na szczeblu globalnym. Należy zapewnić równowagę między badaniami podstawowymi a stosowanymi. W powiązaniu z innowacjami będzie to wspierać konkurencyjność gospodarczą, wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w Unii.***

(8c) *W celu osiągnięcia jak największego oddziaływania programu „Horyzont Europa” należy poświęcić szczególną uwagę multidyscyplinarnym, interdyscyplinarnym i transdyscyplinarnym podejściom jako czynnikowi niezbędnemu do dokonania ważnych postępów naukowych.*

(8d) *Zaangażowanie społeczeństwa należy wspierać za pomocą odpowiedzialnych badań naukowych i innowacji jako elementu przekrojowego w celu budowania skutecznej współpracy między nauką a społeczeństwem. Umożliwiłoby to wszystkim podmiotom społecznym (naukowcom, obywatelom, podmiotom kształtującym politykę, przedsiębiorstwom, organizacjom trzeciego sektora itd.) podejmowanie współpracy w całym procesie badań naukowych i innowacji w celu lepszego dostosowania zarówno procesu, jak i jego wyników do wartości, potrzeb i oczekiwań europejskiego społeczeństwa.*

(9) *Działalność badawczą, jaka ma być prowadzona w ramach filaru „**Doskonała i otwarta nauka**”, należy określić w oparciu o potrzeby i możliwości naukowe. Programowanie badań naukowych powinno odbywać się w ścisłej współpracy ze środowiskiem naukowym, z naciskiem na przyciąganie nowych talentów w obszarze badań i innowacji oraz młodych naukowców, przy jednoczesnym wzmocnieniu EPB i unikaniu drenażu mózgow. Badania naukowe powinny być finansowane na podstawie kryterium doskonałości.*

- (10) Filar „Globalne wyzwania i *europejska konkurencyjność przemysłowa*” należy ustanowić poprzez połączenie w klastry działań w zakresie badań naukowych i innowacji, aby jak najbardziej zwiększyć poziom integracji między odnośnymi obszarami prac, a jednocześnie zapewnić *Unii* wysokie i trwałe poziomy oddziaływania w stosunku do wydatkowanych środków. Zachęci to do współpracy między dyscyplinami, sektorami, obszarami polityki i ponad granicami w dążeniu do realizacji celów zrównoważonego rozwoju ONZ i *zobowiązań Unii w ramach porozumienia paryskiego oraz, w odpowiednich przypadkach, do uwzględnienia wyzwań społecznych, a* zarazem zwiększenia konkurencyjności gałęzi przemysłu unijnego. *Działania w ramach tego filaru powinny obejmować pełny zakres działań w obszarze badań naukowych i innowacji, w tym badania i rozwój, projekty pilotażowe, demonstrację i wsparcie zamówień publicznych, badania prenormatywne i ustanawianie norm oraz absorpcję innowacji przez rynek w celu zapewnienia, by Europa pozostawała na najwyższym poziomie zaawansowania badań naukowych w odniesieniu do ustalonych strategicznie priorytetów.*
- (11) Pełne *i terminowe* zaangażowanie przemysłu – na wszystkich poziomach, od jednoosobowych oraz małych i średnich przedsiębiorstw po duże korporacje – w program powinno *doprowadzić w szczególności do* trwałego zatrudnienia i zrównoważonego wzrostu gospodarczego. ■

- (12) Duże znaczenie ma wspieranie przemysłu *Unii* w utrzymaniu lub osiągnięciu pozycji światowego lidera w dziedzinie innowacji, cyfryzacji i dekarbonizacji, w szczególności poprzez inwestycje w kluczowe technologie prorozwojowe, które będą stanowić oparcie dla przyszłej działalności gospodarczej. ***Kluczowe technologie prorozwojowe mają odegrać centralną rolę w filarze II „Globalne wyzwania i europejska konkurencyjność przemysłowa” oraz powinny być dodatkowo powiązane z inicjatywami przewodnimi w obszarze przyszłych i powstających technologii (FET), aby umożliwić projektom badawczym objęcie całego łańcucha innowacji.*** Działania w ramach programu powinny ***odzwierciedlać strategię dotyczącą polityki przemysłowej Unii w celu*** eliminowania niedoskonałości rynku lub nieoptymalnych warunków inwestycyjnych, ***pobudzenia inwestycji*** w sposób proporcjonalny ***i przejrzysty***, bez powielania lub wypierania finansowania prywatnego, oraz tworzyć wyraźną europejską wartość dodaną ***i przynosić publiczny zwrot z inwestycji.*** Zapewni to spójność między działaniami programu a unijnymi zasadami pomocy państwa ***w obszarze badań, rozwoju i innowacji, które należy zmienić w celu zachęcania do innowacji.***

- (13) Program powinien wspierać badania naukowe i innowacje w zintegrowany sposób, z poszanowaniem wszystkich stosownych przepisów Światowej Organizacji Handlu. Koncepcja badań naukowych, w tym prac rozwojowych, powinna być stosowana zgodnie z Podręcznikiem Frascati opracowanym przez OECD, natomiast koncepcja innowacji powinna być stosowana zgodnie z Podręcznikiem Oslo opracowanym przez OECD i Eurostat, w którym przyjęto kompleksowe podejście obejmujące innowacje społeczne, **projektowanie i kreatywność**. Definicje OECD dotyczące poziomu gotowości technologii (TRL) powinny być **uwzględniane**, tak jak w poprzednim programie ramowym „Horyzont 2020” . W programie prac przewidującym określone zaproszenie w ramach filaru „Globalne wyzwania i **europejska konkurencyjność przemysłowa**” można dopuścić udzielanie dotacji na walidację produktów na dużą skalę i powielanie rynkowe.

(14) W komunikacie Komisji w sprawie śródkresowej oceny programu „Horyzont 2020” (COM(2018) 2 final) *oraz w sprawozdaniu Parlamentu Europejskiego w sprawie przeglądu wdrażania programu „Horyzont 2020” w celu dokonania jego okresowej oceny oraz przygotowania wniosku dotyczącego 9. programu ramowego (2016/2147(INI))* przedstawiono zbiór zaleceń dotyczących niniejszego programu, w tym jego zasad uczestnictwa i upowszechniania, sformułowanych na podstawie wniosków z realizacji poprzedniego programu, jak również wkładu instytucji unijnych i zainteresowanych stron. Zalecono między innymi: wykazanie się większymi ambicjami inwestycyjnymi, aby osiągnąć masę krytyczną i jak najbardziej zwiększyć oddziaływanie; wspieranie innowacji mających przełomowe znaczenie; priorytetowe traktowanie unijnych inwestycji w zakresie badań naukowych i innowacji w obszarach o wysokiej wartości dodanej, w szczególności poprzez zorientowanie na realizację misji, *pełne, świadome i wczesne* zaangażowanie obywateli i szeroko zakrojoną działalność informacyjną; racjonalizację systemu finansowania w Unii *w celu pełnego wykorzystania potencjału wszystkich państw członkowskich w zakresie badań naukowych i innowacji*, w tym poprzez uporządkowanie wachlarza inicjatyw dotyczących partnerstwa oraz usprawnienie systemów współfinansowania; dążenie do większej i wyraźnej synergii między różnymi unijnymi instrumentami finansowania, w szczególności aby pomóc w mobilizowaniu niedostatecznie wykorzystywanego potencjału w zakresie badań naukowych i innowacji w całej Unii; *lepsze zaangażowanie infrastruktur badawczych finansowanych przez Unię, w szczególności z EFRR, w projekty realizowane w ramach programu*, zacieśnienie współpracy międzynarodowej i zwiększenie otwartości na uczestnictwo państw trzecich, *przy jednoczesnym zabezpieczeniu interesów Unii i poszerzeniu udziału wszystkich państw członkowskich w programie*; oraz dalsze upraszczanie w oparciu o doświadczenia z realizacji programu „Horyzont 2020”.

(15) **Polityka spójności powinna nadal zapewniać wkład w badania naukowe i innowacje. Dlatego należy zwrócić szczególną uwagę na koordynację i komplementarność tych dwóch polityk unijnych.** W programie należy dążyć do **dostosowania zasad i synergii** z innymi programami unijnymi **zgodnie z załącznikiem IV do niniejszego rozporządzenia**, począwszy od ich opracowywania i planowania strategicznego, przez wybór projektów, zarządzanie, komunikację, upowszechnianie i wykorzystywanie rezultatów po monitorowanie, audyt i administrowanie. Aby uniknąć nakładania się i powielania oraz zwiększyć efekt mnożnikowy finansowania unijnego, **a także zmniejszyć obciążenie administracyjne dla wnioskodawców i beneficjentów, wszystkie rodzaje synergii powinny kierować się zasadą „jedno działanie jest zgodne z jednym zestawem zasad”:**

- można dokonywać przesunięć środków z innych unijnych programów, **w tym Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR)**, do programu „Horyzont Europa” na potrzeby prowadzonej w jego ramach działalności **na zasadzie dobrowolności**. W takich przypadkach zostają one objęte przepisami programu „Horyzont Europa”, **ale korzystają z nich wyłącznie państwa członkowskie lub instytucje zarządzające, które postanawiają dokonać przesunięcia;**
- **można także przewidzieć współfinansowanie działań przez program „Horyzont Europa” i inny unijny program, bez przekraczania łącznych kosztów kwalifikowalnych działania. W takich przypadkach miałyby zastosowanie jedynie przepisy programu „Horyzont Europa” i należy unikać podwójnych kontroli;**

- *– pieczęcie doskonałości powinny być przyznawane wszystkim wnioskom, które przekroczyły próg doskonałości programu „Horyzont Europa”, ale które nie mogą być finansowane ze względu na ograniczenia budżetowe. W takich przypadkach powinny mieć zastosowanie przepisy funduszu, z którego udzielane jest wsparcie, z wyjątkiem zasad pomocy państwa.*

(16) W celu osiągnięcia jak największego oddziaływania finansowania unijnego i jak najskuteczniejszego wkładu w realizację celów polityki *i zobowiązań* Unii program *może* tworzyć partnerstwa europejskie z partnerami z sektora prywatnego lub publicznego, *na podstawie wyniku planowania strategicznego*. Do takich partnerów należą *publiczne i prywatne zainteresowane strony w obszarze badań naukowych i innowacji, centra kompetencji, inkubatory przedsiębiorczości, parki naukowo-technologiczne*, podmioty *świadczące usługi publiczne, fundacje* oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego *i, w stosownych przypadkach, regionalne ekosystemy innowacji*, które wspierają lub prowadzą działalność w zakresie badań naukowych i innowacji, pod warunkiem że oddziaływanie, do jakiego się dąży, może zostać skuteczniej osiągnięte przez partnerstwa niż przez samą Unię.

(17) Program powinien wzmocnić współpracę między partnerstwami europejskimi a partnerami z sektora prywatnego lub publicznego na szczeblu międzynarodowym, także poprzez włączanie się w programy w zakresie badań naukowych i innowacji i inwestycje transgraniczne w tym zakresie przynoszące wzajemne korzyści obywatelom i przedsiębiorstwom, zapewniając jednocześnie **Unii** utrzymanie ochrony jej interesów .

(17a) *Inicjatywy przewodnie z zakresu przyszłych i powstających technologii (FET) okazały się skutecznym i wydajnym instrumentem, zapewniając korzyści społeczeństwu w ramach wspólnych, skoordynowanych wysiłków Unii i jej państw członkowskich. Działania prowadzone w ramach inicjatyw przewodnich FET dotyczących grafenu, badań nad ludzkim mózgiem i technologii kwantowej, wspierane w ramach programu „Horyzont 2020”, będą nadal wspierane w ramach programu „Horyzont Europa” za pośrednictwem zaproszeń do składania wniosków uwzględnionych w programie prac. Działania przygotowawcze wspierane w ramach części programu „Horyzont 2020” obejmującej inicjatywy przewodnie FET będą punktem wyjścia dla procesu planowania strategicznego w ramach programu „Horyzont Europa” i zapleczem informacji dla prac w zakresie misji, partnerstw współfinansowanych i współprogramowanych oraz regularnych zaproszeń do składania wniosków.*

(18) Wspólne Centrum Badawcze (JRC) powinno nadal dostarczać niezależnych dowodów naukowych dostosowanych do potrzeb klienta i zapewniać wsparcie techniczne w całym cyklu kształtowania polityki Unii. Działania bezpośrednie JRC powinny być realizowane w sposób elastyczny, sprawny i przejrzysty, z uwzględnieniem odpowiednich potrzeb użytkowników JRC, **ograniczeń budżetowych** i potrzeb polityki unijnej oraz z zapewnieniem ochrony interesów finansowych Unii. JRC powinno nadal generować dodatkowe zasoby.

(19) W filarze „**Innowacyjna Europa**” należy ustanowić serię środków na rzecz zintegrowanego wsparcia potrzeb przedsiębiorców i przedsiębiorczości **opierającej się na badaniach naukowych**, służących tworzeniu i przyspieszaniu przełomowych innowacji do celów szybkiego rozwoju rynku, **a także promowaniu technologicznej autonomii Unii w strategicznych obszarach**. Filar ten powinien przyciągać innowacyjne przedsiębiorstwa, **w tym MŚP i przedsiębiorstwa typu start-up**, z potencjałem ekspansji na szczeblu międzynarodowym i unijnym oraz oferować szybkie, elastyczne dotacje oraz wspóln inwestycje, w tym z inwestorami prywatnymi. Cele te powinny być realizowane poprzez utworzenie Europejskiej Rady ds. Innowacji (EIC). Filar ten powinien również wspierać działalność Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT), **Regionalnego Systemu Innowacji EIT** i europejskich ekosystemów innowacji ogółem, **w całej Unii**, zwłaszcza poprzez współfinansowane partnerstwa z krajowymi i regionalnymi, **zarówno państwowymi, jak i prywatnymi**, podmiotami wspierającymi innowacje.

- (20) ***Aby uwzględnić potrzebę wsparcia inwestycji w działania o wyższym ryzyku i nielinearnym charakterze, takie jak badania naukowe i innowacje, konieczne jest, by program „Horyzont Europa”, a w szczególności EIC, a także EIT wraz z jego WWiI, działały w synergii z produktami finansowymi wdrażanymi w ramach InvestEU. W tym kontekście doświadczenia zdobyte w związku z instrumentami finansowymi wdrażanymi w ramach programu „Horyzont 2020”, takimi jak InnovFin i gwarancje kredytowe dla MŚP, powinny stanowić solidną podstawę dla zapewniania tego ukierunkowanego wsparcia, a EIC powinna opracować informacje strategiczne i działania oceniające w czasie rzeczywistym w celu terminowego zarządzania swoimi różnymi działaniami i ich koordynowania.***
- (21) ***EIC, wraz z innymi częściami programu „Horyzont Europa”, powinna stymulować wszystkie formy innowacji, począwszy od stopniowych zmian, poprzez innowacje przełomowe, po innowacje radykalne, ze szczególnym naciskiem na innowacje tworzące rynek. Celem działalności EIC, prowadzonej za pośrednictwem jej instrumentów: „Pionier” i „Akcelerator”, powinno być określanie, opracowywanie i wdrażanie wszelkich rodzajów innowacji wysokiego ryzyka, w tym innowacji stopniowych, z głównym naciskiem na innowacje przełomowe, radykalne i zaawansowane technologicznie, które mają potencjał, by stać się innowacjami tworzącymi rynek. Poprzez spójne i ukierunkowane wsparcie EIC powinna wypełnić obecną próżnię w obszarze publicznego wsparcia i prywatnych inwestycji na rzecz przełomowych innowacji. Instrumenty EIC wymagają elementów prawnych i w zakresie zarządzania odpowiednio odzwierciedlających jej cele, w szczególności działalność dotyczącą wprowadzania na rynek.***
- (21a) ***W rozumieniu niniejszego rozporządzenia, w szczególności w odniesieniu do działań prowadzonych w ramach EIC, przedsiębiorstwo typu start-up oznacza MŚP na wczesnym etapie swojego cyklu życia (w tym uczelniane przedsiębiorstwo typu spin-off), którego celem są innowacyjne rozwiązania i skalowalny model biznesowy i które jest autonomiczne w rozumieniu art. 3 załącznika do zalecenia Komisji 2003/361/WE¹; spółka o średniej kapitalizacji oznacza przedsiębiorstwo, które nie jest mikro-, małym ani***

¹ Zalecenie Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36).

średnim przedsiębiorstwem („MŚP”) zdefiniowanym w zaleceniu Komisji 2003/361/WE i które zatrudnia od 250 do 3000 pracowników, przy czym liczbę zatrudnionych oblicza się zgodnie z art. 3, 4, 5 i 6 tytułu I załącznika do wspomnianego zalecenia; a mała spółka o średniej kapitalizacji oznacza spółkę o średniej kapitalizacji, która zatrudnia do 499 pracowników.

(22) Dzięki finansowaniu mieszanemu z EIC instrument „Akcelerator” EIC powinien przyczynić się do rozwiązania problemu „doliny śmierci”, czyli okresu między badaniami naukowymi i fazą przed masową komercjalizacją a zwiększeniem skali działalności przedsiębiorstw. W szczególności „Akcelerator” powinien zapewniać wsparcie przedsięwzięciom charakteryzującym się tak wysokim ryzykiem technologicznym lub rynkowym, że nie są one uznawane za mogące przynieść zyski i nie są w stanie pozyskać znaczących inwestycji ze strony rynku, dzięki czemu instrument ten stanowiłby uzupełnienie programu InvestEU ustanowionego rozporządzeniem ...¹.

(22a) *MŚP są ważnym źródłem innowacji i wzrostu gospodarczego w Europie. W związku z tym program „Horyzont Europa” wymaga silnego zaangażowania MŚP, zgodnie z zaleceniem Komisji 2003/361/WE. Opierając się na najlepszych praktykach z programu „Horyzont 2020”, program „Horyzont Europa” powinien nadal zachęcać MŚP do uczestnictwa w programie ramowym w zintegrowany sposób.*

(22b) *Budżet instrumentu „Akcelerator” EIC powinien być wykorzystywany głównie do finansowania mieszanego, jednak do celów art. 43 wsparcie z instrumentu „Akcelerator” EIC na rzecz MŚP, w tym przedsiębiorstw typu start-up, przyznawane wyłącznie w formie dotacji, powinno odpowiadać wsparciu z budżetu instrumentu na rzecz MŚP w poprzednim programie ramowym „Horyzont 2020” ustanowionym rozporządzeniem (UE) nr 1291/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady ².*

(22c) *Przy zachowaniu ścisłej synergii z InvestEU instrument „Akcelerator” EIC, w postaci finansowania mieszanego i finansowania kapitałowego, powinien finansować MŚP, w tym przedsiębiorstwa typu start-up, a w wyjątkowych przypadkach projekty prowadzone przez małe spółki o średniej kapitalizacji, które albo nie są jeszcze w stanie wygenerować dochodów, albo nie są jeszcze rentowne, albo nie są jeszcze w stanie przyciągnąć*

¹

² *Poniższe oświadczenie Komisji ma zostać opublikowane w serii C Dz.U. po przyjęciu ostatecznej wersji rozporządzenia:*

„Komisja zamierza wdrożyć budżet instrumentu „Akcelerator” EIC w sposób zapewniający, aby wsparcie na rzecz MŚP, w tym przedsiębiorstw typu start-up, przyznawane tylko w formie dotacji, odpowiadało wsparciu udzielanemu w ramach budżetu przeznaczanego na instrument na rzecz MŚP w ramach programu „Horyzont 2020”, zgodnie z warunkami ustanowionymi w art. 43 ust. 1 i motywie X rozporządzenia w sprawie programu „Horyzont Europa”.

wystarczających inwestycji do pełnego wdrożenia biznes planu ich projektów. Takie kwalifikujące się podmioty zostaną uznane za niezdolne do uzyskania kredytów, podczas gdy część ich potrzeb inwestycyjnych mogłaby zostać zaspokojona przez jednego lub kilku inwestorów, np. bank prywatny lub publiczny, Family Office, fundusz venture capital, anioła biznesu itp. W ten sposób, przewyżając niedoskonałość rynku, instrument „Akcelerator” EIC będzie finansować podmioty prowadzące przełomowe projekty innowacyjne tworzące rynek, które są obiecujące, nie są jednak jeszcze zdolne do uzyskania kredytów. Po nabyciu zdolności do uzyskania kredytów projekty te mogą być na późniejszym etapie rozwoju finansowane w ramach InvestEU.

- (23) EIT, przede wszystkim za pośrednictwem wspólnot wiedzy i innowacji (WWiI) oraz **Regionalnego Systemu Innowacji EIT**, powinien dążyć do wzmocnienia ekosystemów innowacji ukierunkowanych na pokonywanie globalnych wyzwań, poprzez wspieranie integracji przedsiębiorstw, badań naukowych, szkolnictwa wyższego i przedsiębiorczości, **z myślą o rozwoju ogólnych zdolności Unii w zakresie innowacji. Zgodnie ze swoim aktem ustanawiającym, rozporządzeniem w sprawie EIT¹ i strategicznym planem innowacji EIT²**, EIT powinien w swojej działalności wspierać innowacje i integrację szkolnictwa wyższego w ekosystemie innowacji, w szczególności poprzez: stymulowanie kształcenia w zakresie przedsiębiorczości, wspieranie silnej współpracy pozadyscyplinarnej między przemysłem a środowiskiem akademickim; określanie perspektywicznych umiejętności potrzebnych przyszłym innowatorom do sprostania globalnym wyzwaniom, w tym umiejętności w zakresie zaawansowanych technologii cyfrowych i innowacyjności. Programy wsparcia realizowane przez EIT powinny przynosić korzyści beneficjentom EIC, natomiast przedsiębiorstwa typu start-up powstające w wyniku działalności wspólnot wiedzy i innowacji w ramach EIT powinny mieć **przyspieszony** dostęp do działań EIC. Choć skoncentrowanie działalności EIT na ekosystemach innowacji wpisuje go w sposób naturalny w filar „**Innowacyjna Europa**”, **powinien on wspierać także wszystkie pozostałe filary, w razie potrzeby, a** planowanie WWiI w jego ramach powinno zostać dostosowane w procesie planowania strategicznego do potrzeb filaru „Globalne wyzwania i **europejska konkurencyjność przemysłowa**”.

¹ **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 294/2008 z dnia 11 marca 2008 r. (Dz.U. L 97 z 9.4.2008, s. 1), zmienione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 1292/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 174).**

² **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE).**

Należy unikać powielania WWiI i innych instrumentów w tym samym obszarze, w szczególności innych partnerstw.

- (24) Zapewnienie i utrzymanie równych warunków działania dla przedsiębiorstw konkurujących na danym rynku powinno stanowić kluczowy wymóg umożliwiający rozwój przełomowych lub radykalnych innowacji, tym samym ułatwiając w szczególności innowatorom będącym małymi i średnimi podmiotami czerpanie korzyści ze swoich inwestycji i zdobycie udziału w rynku. ***Podobnie pewien stopień otwartości w skali innowacyjności finansowanych działań – w odniesieniu do dużej sieci beneficjentów – może zapewniać istotny wkład w budowanie zdolności MŚP, zapewniając im środki konieczne do przyciągania inwestycji i do dynamicznego rozwoju.***
- (25) Program powinien wspierać i uwzględniać współpracę z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi oraz inicjatywy oparte na ***interesie Unii oraz*** wspólnych korzyściach i globalnych zobowiązaniach z myślą o realizacji celów zrównoważonego rozwoju ONZ. Celem współpracy międzynarodowej powinno być wzmocnienie doskonałości ***unijnych badań naukowych i innowacji***, atrakcyjności oraz konkurencyjności gospodarczej i przemysłowej, pokonywanie globalnych wyzwań, ujętych w celach zrównoważonego rozwoju ONZ, oraz wsparcie polityki zewnętrznej Unii. Należy przyjąć podejście polegające na ogólnym otwarciu na ***doskonałość w zakresie partycypacji międzynarodowej i ukierunkowanej współpracy międzynarodowej oraz stosować odpowiednie kryteria kwalifikowalności, z uwzględnieniem różnych poziomów zdolności w zakresie badań naukowych i innowacji***, w odniesieniu do finansowania podmiotów z siedzibą w państwach o niskim lub średnim dochodzie. Jednocześnie należy propagować stowarzyszenie państw trzecich z programem, ***w przypadku gdy przewidywana jest wzajemność oraz chronione są interesy Unii, a także promowane jest zwiększone uczestnictwo wszystkich państw członkowskich w programie.***

(26) Dążąc do pogłębienia związku między nauką a społeczeństwem i zwiększenia do maksimum korzyści płynących z ich współdziałania, program powinien czynnie i biernie angażować obywateli i organizacje społeczeństwa obywatelskiego we wspólne opracowywanie i tworzenie programów i treści w zakresie odpowiedzialnych badań naukowych i innowacji (*RRI*), które odpowiedzą na obawy, potrzeby i oczekiwania obywateli i społeczeństwa obywatelskiego, jak również w propagowanie edukacji naukowej i czynienie wiedzy naukowej publicznie dostępną, a także ułatwiać obywatelom i organizacjom społeczeństwa obywatelskiego uczestnictwo w swoich działaniach. **Środki podejmowane w celu zwiększenia zaangażowania obywateli i społeczeństwa obywatelskiego powinny być monitorowane.**

(26a) **Program „Horyzont Europa” powinien wspierać nowe technologie z myślą o przewyciężaniu przeszkód, które uniemożliwiają osobom niepełnosprawnym dostęp i pełne uczestnictwo oraz ograniczają w konsekwencji rozwój prawdziwie integracyjnego społeczeństwa.**

- (27) Zgodnie z art. 349 TFUE regiony najbardziej oddalone Unii mają prawo do specyficznych środków (biorąc pod uwagę ich strukturalną sytuację społeczną i gospodarczą) w odniesieniu do ich dostępu do programów horyzontalnych Unii. W związku z tym w programie powinno się uwzględnić szczególny charakter tych regionów, zgodnie z komunikatem Komisji „Silniejsze i odnowione partnerstwo strategiczne z regionami najbardziej oddalonymi UE” (COM(2017) 623 final), w wersji zatwierdzonej przez Radę w dniu 12 kwietnia 2018 r. **oraz, w miarę możliwości, propagować ich uczestnictwo w programie.**
- (28) Celem działalności prowadzonej w ramach programu powinno być zniesienie nierówności płci, **unikanie dyskryminacji ze względu na płć, odpowiednie włączanie aspektu płci do treści badań naukowych i innowacji, wzmacnianie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, propagowanie równości kobiet i mężczyzn, w tym zasad równości wynagrodzenia, o których mowa w art. 141 ust. 3 TFUE i dyrektywie 2006/54/WE w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy, a także zapewnianie dostępu niepełnosprawnym naukowcom do badań naukowych i innowacji** . ■

- (29) Z uwagi na specyfikę sektora przemysłu obronnego szczegółowe przepisy dotyczące finansowania unijnego dla projektów badawczych w dziedzinie obronności powinny zostać ustanowione w rozporządzeniu ... ustanawiającym Europejski Fundusz Obronny¹, określającym zasady uczestnictwa w badaniach nad obronnością. **Chociaż należy wspierać synergie między programem „Horyzont Europa” i Europejskim Funduszem Obronnym, unikając jednocześnie powielania, działalność w ramach programu „Horyzont Europa” powinna być ukierunkowana wyłącznie na zastosowania cywilne.**
- (30) Niniejsze rozporządzenie określa pulę środków finansowych na program. Kwota wskazana na szczegółowy program, o którym mowa w art. 1 ust. 3 lit. a), stanowi główną kwotę odniesienia w rozumieniu [odniesienie do ewentualnego zaktualizowania stosownie do nowego Porozumienia międzyinstytucjonalnego: pkt 17 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 2 grudnia 2013 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami²] dla Parlamentu Europejskiego i Rady podczas rocznej procedury budżetowej.
- (31) Do niniejszego programu zastosowanie ma rozporządzenie (UE, Euratom) **Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2018/1046** („rozporządzenie finansowe”)³, chyba że określono inaczej. Określa ono zasady wykonania budżetu Unii, w tym zasady dotyczące dotacji, nagród, zamówień publicznych, wykonania pośredniego, pomocy finansowej, instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych.

1

2 Dz.U. C 373 z 20.12.2013, s. 1.

3 **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012.**

(31a) Należy nieustannie dążyć w ramach programu do uproszczeń administracyjnych, w szczególności zmniejszenia obciążenia administracyjnego dla beneficjentów. Komisja powinna w dalszym ciągu upraszczać swoje narzędzia i wytyczne w taki sposób, aby nakładać minimalne obciążenia na beneficjentów. W szczególności Komisja powinna rozważyć wydanie skróconej wersji wytycznych.

(31b) Aby zapewnić Europie utrzymanie pozycji lidera globalnych badań naukowych i innowacji w obszarze cyfrowym oraz uwzględnić konieczność zwiększenia inwestycji w celu czerpania coraz większych korzyści z technologii cyfrowych, należy przeznaczyć wystarczający budżet na podstawowe priorytety cyfrowe.

(32) Zgodnie z rozporządzeniem finansowym, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013¹, rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2988/95², rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2185/96³ i rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939⁴ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków zapobiegania nieprawidłowościom, włącznie z nadużyciami finansowymi, ich wykrywania, korygowania i dochodzenia, a także odzyskiwania środków straconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania sankcji administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96 Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) może prowadzić dochodzenia administracyjne, w tym kontrole na miejscu i inspekcje, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycie finansowe, korupcja lub jakiegokolwiek inne nielegalne działanie, naruszające interesy finansowe Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) może prowadzić dochodzenia i ścigać nadużycia finansowe i inne przestępstwa naruszające interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371⁵. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, w pełni współpracują w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznają konieczne prawa i dostęp Komisji, OLAF-owi, EPPO i Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu (ETO) oraz zapewniają, aby wszelkie osoby trzecie

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

² Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).

³ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

⁴ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

uczestniczące w wykonaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.

- (33) Zgodnie z [odniesienie do ewentualnego zaktualizowania stosownie do nowej decyzji w sprawie KTZ: art. 94 decyzji Rady 2013/755/UE¹] osoby i podmioty z siedzibą w krajach i terytoriach zamorskich (KTZ) kwalifikują się do finansowania z zastrzeżeniem zasad i celów programu oraz ewentualnych uzgodnień mających zastosowanie do państwa członkowskiego, z którym dany kraj lub terytorium zamorskie są powiązane. **Program powinien należycie uwzględniać specyfikę tych terytoriów w celu zapewnienia ich skutecznego uczestnictwa oraz powinien wspierać współpracę i synergie zwłaszcza z regionami najbardziej oddalonymi, jak również z państwami trzecimi leżącymi w ich sąsiedztwie.**
- (34) Zgodnie z pkt 22 i 23 Porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. zachodzi potrzeba ewaluacji niniejszego programu w oparciu o informacje zgromadzone w ramach spełniania szczegółowych wymogów dotyczących monitorowania, przy czym należy unikać nadmiernej regulacji i obciążeń administracyjnych, zwłaszcza względem państw członkowskich **i beneficjentów programu**. Wymogi te mogą, w stosownych przypadkach, obejmować mierzalne wskaźniki jako podstawę ewaluacji rzeczywistych efektów programu.

---

¹ Decyzja Rady 2013/755/UE z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską („decyzja o stowarzyszeniu zamorskim”) (Dz.U. L 344 z 19.12.2013, s. 1).

- (35) Komisji należy przekazać uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w celu umożliwienia jej uzupełniania lub zmiany wskaźników ścieżek oddziaływania, jeżeli uzna to za konieczne. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (36) Spójność i synergia między programem „Horyzont Europa” a Programem kosmicznym UE będzie wspomagać tworzenie konkurencyjnego i innowacyjnego na skalę światową europejskiego sektora kosmicznego; wzmocni autonomię Europy w zakresie dostępu do przestrzeni kosmicznej i jej wykorzystania w bezpiecznym i zabezpieczonym środowisku; oraz wzmocni pozycję Europy na arenie międzynarodowej. Przełomowe rozwiązania opracowywane w ramach programu „Horyzont Europa” wspierane będą danymi i usługami udostępnianymi przez Program kosmiczny.
- (36a) Aby dane działanie mogło zostać wsparte finansowo, program prac powinien brać pod uwagę wyniki konkretnych wcześniejszych projektów oraz sytuację w nauce, technologii i innowacjach na szczeblu krajowym, unijnym i międzynarodowym, jak również odnośne zmiany polityczne, rynkowe i społeczne.*

- (37) Zasady uczestnictwa i upowszechniania powinny odpowiednio odzwierciedlać potrzeby programu, z uwzględnieniem wątpliwości zgłaszanych i zaleceń formułowanych przez różne zainteresowane strony.
- (38) Jednolite zasady **i wymogi** stosowane w całym programie powinny zapewnić **uproszczone i wspólne narzędzia wdrażające, w tym na potrzeby monitorowania i sprawozdawczości, oraz** spójne ramy, które ułatwią uczestnictwo w programach wspieranych finansowo z budżetu programu, w tym uczestnictwo w programach zarządzanych przez organy finansujące, takie jak EIT, wspólne przedsięwzięcia lub inne struktury utworzone na podstawie art. 187 TFUE, oraz uczestnictwo w programach podejmowanych przez państwa członkowskie zgodnie z art. 185 TFUE. **Przyjmowanie** szczególnych zasad **powinno być możliwe, jednak wyjątki muszą być ograniczone do absolutnie koniecznych i należyście uzasadnionych przypadków.**
- (39) W działaniach wchodzących w zakres programu należy przestrzegać praw podstawowych i zasad uznanych w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. Działania takie powinny być realizowane w zgodności z wszelkimi obowiązkami prawnymi, w tym z prawem międzynarodowym oraz z wszelkimi stosownymi decyzjami Komisji, takimi jak zawiadomienie Komisji z dnia 28 czerwca 2013 r.¹, a także z zasadami etyki, co obejmuje unikanie naruszania zasady rzetelności badawczej. **Należy uwzględnić opinie Europejskiej Grupy do spraw Etyki w Nauce i Nowych Technologiach, Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz Europejskiego Inspektora Ochrony Danych.** Działalność badawczą należy również prowadzić z uwzględnieniem art. 13 TFUE, a także ograniczać wykorzystywanie zwierząt w badaniach i testach, dążąc docelowo do całkowitego zastąpienia ich wykorzystywaniu innymi rozwiązaniami.

---

¹ Dz.U. C 205 z 19.7.2013, s. 9.

- (40) Zgodnie z celami współpracy międzynarodowej określonymi w art. 180 i 186 TFUE należy propagować uczestnictwo podmiotów prawnych z siedzibą w państwach trzecich oraz organizacji międzynarodowych **w interesie naukowym, społecznym, gospodarczym i technologicznym Unii**. Realizacja programu powinna być zgodna ze środkami przyjętymi na mocy art. 75 i 215 TFUE oraz z prawem międzynarodowym. W przypadku działań związanych z unijnymi aktywami strategicznymi, interesami Unii, jej autonomią lub bezpieczeństwem uczestnictwo w określonych działaniach programu może zostać ograniczone wyłącznie do podmiotów z siedzibą w państwach członkowskich, lub do takich podmiotów oraz dodatkowo podmiotów z siedzibą w określonych państwach stowarzyszonych lub określonych innych państwach trzecich.
- (41) *Mając na uwadze, że zmiana klimatu stanowi jedno z największych globalnych wyzwań społecznych, oraz mając na uwadze znaczenie przeciwdziałania zmianie klimatu zgodnie ze zobowiązaniami Unii na rzecz realizacji porozumienia paryskiego i celów zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych, niniejszy program przyczyni się do uwzględnienia działań w dziedzinie klimatu i do osiągnięcia ogólnego poziomu docelowego unijnych wydatków na wkład w realizację celów w dziedzinie klimatu wynoszącego **co najmniej 25 % w WRF na lata 2021–2027, a także do osiągnięcia celu rocznego na poziomie 30 % jak najszybciej, a najpóźniej do 2027 r.** **Kwestie związane z klimatem uwzględnia się odpowiednio w treści badań naukowych i innowacji oraz włącza w ich główny nurt na wszystkich etapach cyklu badawczego.***
- (41a) *W kontekście ścieżki oddziaływania związanej z klimatem Komisja przedstawi sprawozdanie na temat wyników, innowacji i zagregowanych szacunkowych skutków projektów, które są istotne z punktu widzenia klimatu, w tym w podziale na części programu i tryby wdrażania. W swojej analizie Komisja powinna uwzględnić długoterminowe koszty gospodarcze, społeczne i środowiskowe oraz korzyści dla obywateli Europy wynikające z działań w ramach programu, w tym przyjęcie innowacyjnych rozwiązań w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, szacowane skutki dla miejsc pracy i tworzenia przedsiębiorstw, wzrostu gospodarczego i konkurencyjności, czystej energii, zdrowia i dobrostanu (w tym jakości powietrza, gleby i wody). Wyniki tej analizy skutków powinny zostać podane do wiadomości publicznej, ocenione w kontekście europejskich celów w zakresie klimatu i*

energii oraz wykorzystane w późniejszym procesie planowania strategicznego i przyszłych programach prac.

- (42) Do niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają horyzontalne przepisy finansowe przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Przepisy te, ustanowione rozporządzeniem finansowym, określają w szczególności procedurę ustanawiania i wykonania budżetu w drodze dotacji, zamówień, nagród i wykonania pośredniego oraz przewidują kontrole wykonywania obowiązków przez podmioty upoważnione do działań finansowych. Przepisy przyjęte na podstawie art. 322 TFUE dotyczą również ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich, jako że poszanowanie praworządności jest niezbędnym warunkiem wstępnym należytego zarządzania finansami i skutecznego unijnego finansowania.
- (43) Wykorzystywanie poufnych informacji zawartych w istniejącej wiedzy lub dostęp nieuprawnionych osób do poufnych rezultatów *i danych badawczych* mogą mieć niekorzystny wpływ na interesy Unii lub jednego bądź większej liczby państw członkowskich. W związku z tym przetwarzanie poufnych danych i informacji niejawnych powinno podlegać wszystkim stosownym przepisom prawa Unii, w tym wewnętrznym przepisom instytucji, takim jak decyzja Komisji (UE, Euratom) 2015/444¹, w której ustanowiono przepisy bezpieczeństwa dotyczące ochrony informacji niejawnych UE.

---

¹ Decyzja Komisji (UE, Euratom) 2015/444 z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie przepisów bezpieczeństwa dotyczących ochrony informacji niejawnych UE (Dz.U. L 72 z 17.3.2015, s. 53).

(45) Należy ***koniecznie*** ustanowić warunki przyznawania finansowania unijnego uczestnikom działań w ramach programu. Dotacje ***będą głównym rodzajem finansowania w ramach programu. Inne rodzaje finansowania powinny być wybierane w zależności od możliwości osiągnięcia szczegółowych celów działań i uzyskania rezultatów, z uwzględnieniem w szczególności kosztów kontroli, obciążenia administracyjnego oraz przewidywanego ryzyka nieprzestrzegania przepisów. W przypadku dotacji powinno to obejmować uwzględnienie płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych lub kosztów jednostkowych*** określonych w rozporządzeniu finansowym w celu dalszego uproszczenia. ***Zanim jakkolwiek nowy system zwrotu kosztów może być uznany za prawdziwe uproszczenie dla beneficjentów, powinien być poprzedzony kompleksową oceną zakończoną pozytywnym wynikiem.***

(47) Zgodnie z ***rozporządzeniem (UE, Euratom) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2018/1046 („rozporządzeniem finansowym”)***¹ program powinien zapewnić podstawę do szerszego akceptowania zwyczajowej praktyki księgowania kosztów przez beneficjentów w odniesieniu do kosztów personelu i kosztów jednostkowych towarów i usług fakturowanych wewnątrz (w tym dla dużych infrastruktur badawczych w rozumieniu programu „Horyzont 2020”). ***Stosowanie kosztów jednostkowych towarów i usług fakturowanych wewnątrz, obliczanych zgodnie ze zwyczajowymi praktykami księgowymi beneficjentów i obejmujących koszty bezpośrednie i koszty pośrednie, powinno stanowić opcję dostępną dla wszystkich beneficjentów. W tym kontekście beneficjenci powinni mieć możliwość uwzględnienia rzeczywistych kosztów pośrednich obliczonych na podstawie kluczy przydziału w takich kosztach jednostkowych dla towarów i usług fakturowanych wewnątrz.***

¹ ***Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012.***

- (48) Należy jeszcze bardziej uprościć obecny system zwrotu kosztów rzeczywistych personelu, wychodząc od opracowanego w ramach programu „Horyzont 2020” podejścia przewidującego wynagrodzenie oparte na projektach i dostosowując je dalej do rozporządzenia finansowego, *w dążeniu do zmniejszenia różnic w wynagrodzeniach między naukowcami z UE biorącymi udział w programie.*

- (49) Fundusz gwarancyjny dla uczestników ustanowiony w ramach programu „Horyzont 2020” i zarządzany przez Komisję okazał się ważnym mechanizmem zabezpieczającym, który zmniejsza ryzyko związane z kwotami należnymi i niezwróconymi przez uczestników niewywiązujących się ze zobowiązań. W związku z tym fundusz gwarancyjny dla beneficjentów, przemianowany na Mechanizm Ubezpieczeń Wzajemnych („Mechanizm”), powinien kontynuować swoją działalność i zostać rozszerzony na inne organy finansujące, w szczególności na inicjatywy na podstawie art. 185 TFUE. Mechanizm powinien zostać otwarty dla beneficjentów wszelkich innych programów unijnych zarządzanych bezpośrednio.
- (50) Należy ustanowić przepisy dotyczące wykorzystania i upowszechniania rezultatów, aby zapewnić ich ochronę, wykorzystanie, upowszechnianie i zapewnianie dostępu do nich przez beneficjentów, stosownie do przypadku. Należy położyć większy nacisk na wykorzystywanie rezultatów, ***a Komisja powinna określić i pomóc zmaksymalizować możliwości korzystania przez beneficjentów z rezultatów, w szczególności w Unii. Wykorzystywanie rezultatów powinno odbywać się z uwzględnieniem zasad niniejszego programu, w tym promowania innowacji w Unii i wzmocnienia europejskiej przestrzeni badawczej.***

- (51) Kluczowe elementy systemu oceny i kwalifikacji wniosków ze szczególnym naciskiem na **kryterium doskonałości, oddziaływania i jakości oraz skuteczności realizacji**, stosowane w poprzednim programie „Horyzont 2020”, powinny zostać zachowane. Wnioski powinny nadal być kwalifikowane na podstawie oceny dokonywanej przez niezależnych ekspertów **wywodzących się z jak największej liczby państw członkowskich. Komisja powinna w stosownych przypadkach organizować anonimowe oceny i analizować ich wyniki w celu unikania stronniczości w procesie kwalifikacji.** W stosownych przypadkach **niezależni eksperci powinni brać pod uwagę** konieczność zapewnienia spójności portfela projektów jako całości.
- (52) Należy **wdrożyć systematyczne** wzajemne uznawanie wyników audytów i ocen z innych programów unijnych **zgodnie z art. 127 rozporządzenia finansowego w odniesieniu do wszystkich części programu** w celu zmniejszenia obciążenia administracyjnego beneficjentów funduszy unijnych. Wzajemne uznawanie powinno być wyraźnie przewidziane poprzez uwzględnienie także innych elementów uzyskiwania pewności, takich jak audyty systemów i procesów.
- (53) Do pokonania określonych wyzwań w **obszarach** badań naukowych i innowacji należy dążyć poprzez przyznawanie nagród, w tym, w stosownych przypadkach, nagród wspólnych lub łącznych, w konkursach organizowanych przez Komisję lub organ finansujący z innymi organami Unii, państwami trzecimi, organizacjami międzynarodowymi lub podmiotami prawnymi o charakterze niezarobkowym. **W szczególności należy przyznawać nagrody projektom przyciągającym naukowców do krajów objętych inicjatywą szerszego uczestnictwa, a także udanym projektom w celu zwiększenia ich widoczności i umożliwienia im wzmocnionego promowania działań finansowanych przez Unię.**

- (54) Rodzaje finansowania i metody realizacji na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny być wybierane w zależności od możliwości osiągnięcia szczegółowych celów działań i uzyskania rezultatów, biorąc pod uwagę w szczególności koszty kontroli, obciążenie administracyjne oraz przewidywane ryzyko nieprzestrzegania przepisów.
- Powyższa zasada powinna obejmować rozważenie możliwości zastosowania płatności ryczałtowych, stawek zryczałtowanych i stawek jednostkowych,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

TYTUŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” („program”) oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania w działaniach pośrednich w ramach tego programu, **a także określa ramy regulujące unijne wsparcie na rzecz działalności w zakresie badań naukowych i innowacji.**
2. Określa ono cele programu, budżet na lata 2021–2027, formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania.
3. Program jest realizowany poprzez:
  - a) program szczegółowy ustanowiony decyzją .../.../UE¹ ;
  - aa) wkład finansowy na rzecz EIT ustanowione rozporządzeniem (WE) nr 294/2008;**
  - b) program szczegółowy w zakresie badań nad obronnością ustanowiony rozporządzeniem *Parlamentu Europejskiego i Rady .../.../UE ustanawiającym Europejski Fundusz Obronny.*
4. Terminy „Horyzont Europa”, „program” i „program szczegółowy” stosowane w niniejszym rozporządzeniu odnoszą się do kwestii dotyczących jedynie programu szczegółowego określonego w ust. 3 lit. a), chyba że wyraźnie zaznaczono inaczej.

EIT wdraża program zgodnie ze swoimi celami strategicznymi na lata 2021–2027, określonymi w strategicznym planie innowacji EIT, z uwzględnieniem planowania strategicznego.

Artykuł 2

1

Definicje

Na potrzeby niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „infrastruktury badawcze” oznaczają zaplecze zapewniające zasoby i usługi na potrzeby społeczności naukowych, umożliwiające im prowadzenie badań naukowych i wspieranie innowacji w swoich dziedzinach. Definicja ta obejmuje powiązane zasoby ludzkie oraz główne wyposażenie lub zestawy przyrządów; zaplecze związane z wiedzą, takie jak zbiory, archiwa lub infrastruktura danych naukowych; systemy obliczeniowe, sieci łączności i wszelkie inne rodzaje infrastruktury, o unikatowym charakterze i otwarte dla użytkowników zewnętrznych, niezbędne do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań naukowych i innowacji. W stosownych przypadkach mogą być one wykorzystywane do celów innych niż badawcze, na przykład do celów edukacyjnych lub świadczenia usług publicznych, i mogą być „zlokalizowane w jednym miejscu”, „wirtualne” lub „rozproszone”;
- 2) „strategia inteligentnej specjalizacji” ma takie samo znaczenie jak strategia inteligentnej specjalizacji zdefiniowana w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013¹ i spełniająca warunki podstawowe określone w rozporządzeniu (UE) XX [rozporządzenie ustanawiające wspólne przepisy];
- 3) „partnerstwo europejskie” oznacza inicjatywę, **przygotowaną przy wczesnym zaangażowaniu państw członkowskich lub krajów stowarzyszonych**, w ramach której Unia, wraz z partnerami prywatnymi lub publicznymi (takimi jak podmioty z sektora przemysłu, **uczelnie wyższe**, organizacje badawcze, podmioty realizujące misję publiczną na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym lub międzynarodowym lub organizacje społeczeństwa obywatelskiego, w tym fundacje **i organizacje pozarządowe**) zobowiązują się do wspólnego wspierania opracowywania i realizacji programu działań w zakresie

---

¹ **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.**

badan naukowych i innowacji, w tym związanych z absorpcją rynkową, regulacyjną lub polityczną;

- 4) „otwarty dostęp” oznacza praktykę zapewniania użytkownikom końcowym nieodpłatnego dostępu internetowego do produktów badań naukowych, będących wynikiem działań finansowanych ze środków programu, **zgodnie z art. 10 i art. 35 ust. 3 niniejszego rozporządzenia;**
- 4a) „otwarta nauka” oznacza **podejście do procesu naukowego oparte na otwartej współpracy, narzędziach i rozpowszechnianiu wiedzy, w tym na elementach określonych w art. 10;**
- 5) „misja” oznacza portfel działań **w dziedzinie badań naukowych i innowacji, opartych na doskonałości, ukierunkowanych na skutki i obejmujących wiele dyscyplin i sektorów, które mają:**
- **osiągnąć** w ustalonych ramach czasowych **wymierny cel, który nie mógłby** zostać **osiągnięty** w drodze działań indywidualnych,
  - **oddziaływać na społeczeństwo i kształtowanie polityki poprzez naukę i technologię oraz**
  - **być istotne dla znacznej części społeczeństwa europejskiego oraz dla szerokiego kręgu obywateli europejskich;**
- 6) „przedkomercyjne zamówienia publiczne” oznaczają zamawianie usług w zakresie badań naukowych i rozwoju obejmujące podział ryzyka i korzyści na warunkach rynkowych oraz rozwój konkurencyjny w etapach, przy czym zamówione usługi w zakresie badań naukowych i rozwoju są wyraźnie oddzielone od komercyjnego rozpowszechniania produktów końcowych;
- 7) „zamówienia publiczne na innowacyjne rozwiązania” oznaczają zamówienia, w których instytucje zamawiające odgrywają rolę pierwszego nabywcy innowacyjnych towarów lub usług, które nie są jeszcze dostępne komercyjnie na dużą skalę, przy czym procedura zamówienia może obejmować badanie zgodności;
- 8) „prawa dostępu” oznaczają prawa do korzystania z rezultatów lub istniejącej wiedzy **na warunkach określonych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem;**

- 9) „istniejąca wiedza” oznacza wszelkie dane, wiedzę fachową lub informacje, bez względu na ich formę lub charakter, materialne lub niematerialne – w tym wszelkie prawa, takie jak prawa własności intelektualnej – które: (i) znajdują się w posiadaniu beneficjentów przed ich przystąpieniem do działania; oraz (ii) zostały określone przez beneficjentów **w pisemnej umowie** na potrzeby realizacji działania lub wykorzystania rezultatów;
- 10) „upowszechnianie” oznacza publiczne ujawnienie rezultatów przy wykorzystaniu stosownych środków (inne niż w następstwie ochrony lub wykorzystania rezultatów), w tym poprzez publikacje naukowe w dowolnym medium;
- 11) „wykorzystanie” oznacza stosowanie rezultatów w dalszej działalności w zakresie badań naukowych i innowacji, innej niż działalność objęta danym działaniem, **w tym między innymi wykorzystanie komercyjne** w celu opracowania, stworzenia, wytworzenia i wprowadzenia do obrotu produktu lub procesu, stworzenia i świadczenia usługi lub też w działalności normalizacyjnej;
- 12) „sprawiedliwe i rozsądne warunki” oznaczają odpowiednie warunki, w tym ewentualne warunki finansowe lub warunki udzielania nieodpłatnego dostępu, uwzględniające konkretne okoliczności wniosku o prawa dostępu, na przykład rzeczywistą bądź potencjalną wartość rezultatów lub istniejącej wiedzy, których dotyczy wnioski o prawa dostępu, lub zakres, czas trwania bądź inne cechy przewidzianego wykorzystania;
- 13) „organ finansujący” oznacza organ lub organizację, inne niż Komisja, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia finansowego, którym Komisja powierzyła zadania związane z wykonaniem budżetu w ramach programu;
- 14) „międzynarodowa organizacja na rzecz badań naukowych w Europie” oznacza organizację międzynarodową, której większość członków stanowią państwa członkowskie lub państwa stowarzyszone i której głównym celem jest wspieranie współpracy naukowej i technologicznej w Europie;
- 15) „podmiot prawny” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną utworzoną i uznaną za taką na mocy prawa krajowego, unijnego lub międzynarodowego, która posiada osobowość prawną i która – działając w swoim własnym imieniu – może wykonywać prawa i podlegać obowiązkom, albo podmiot nieposiadający osobowości prawnej zgodnie z art. 197 ust. 2 lit. c) rozporządzenia finansowego;

- 15a) *„kraje objęte inicjatywą szerszego uczestnictwa”/„kraje osiągające słabe wyniki w zakresie badań i innowacji” oznaczają kraje, w których należy ustanowić podmioty prawne, aby kwalifikować się jako koordynatorzy w ramach komponentu „rozszerzanie uczestnictwa i rozpowszechnianie doskonałości” należącego do części „Rozszerzanie uczestnictwa i wzmocnianie europejskiej przestrzeni badawczej” programu „Horyzont Europa”. Spośród państw członkowskich UE są to: Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Republika Czeska, Estonia, Grecja, Węgry, Łotwa, Litwa, Malta, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja i Słowenia na cały okres trwania programu. W przypadku państw stowarzyszonych wykaz kwalifikujących się krajów zostanie określony na podstawie wskaźnika i opublikowany w programie prac. Na podstawie art. 349 TFUE podmioty prawne z regionów najbardziej oddalonych będą w pełni kwalifikować się jako koordynatorzy w ramach tego komponentu.*
- 16) „podmiot prawny o charakterze niezarobkowym” oznacza podmiot prawny, którego celem z racji formy prawnej nie jest osiąganie zysku lub który ma prawne lub statutowe zobowiązanie do niedystrybuowania zysków między udziałowców lub indywidualnych członków;
- 16a) *„MŚP” oznacza mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwo określone w zaleceniu Komisji 2003/361/WE;*
- 17) „mała spółka o średniej kapitalizacji” oznacza podmiot, który nie jest mikro-, małym ani średnim przedsiębiorstwem („MŚP”) zdefiniowanym w zaleceniu Komisji 2003/361/WE i *który zatrudnia* nie więcej niż 499 *pracowników*, przy czym liczba zatrudnionych jest obliczana zgodnie z art. 3, 4, 5 i 6 tytułu I załącznika do wspomnianego zalecenia;
- 18) „rezultaty” oznaczają wszelkie materialne lub niematerialne efekty realizacji działania, takie jak dane, wiedza fachowa lub informacje, bez względu na ich formę lub charakter i niezależnie od tego, czy mogą być objęte ochroną, a także wszelkie związane z nimi prawa, w tym prawa własności intelektualnej;
- 18a) *„produkty badań naukowych” oznaczają rezultaty działań, do których można udzielić dostępu w formie publikacji naukowych, danych lub innych wytworzonych wyników i procesów, takich jak oprogramowanie, algorytmy, protokoły i elektroniczne zeszyty laboratoryjne;*

- 19) „pieczęć doskonałości” oznacza certyfikowany znak jakości wskazujący, że wniosek przedłożony w odpowiedzi na zaproszenie do składania wniosków przekracza wszelkie progi *oceny* określone w programie prac, ale nie mógł być finansowany ze względu na brak środków w budżecie przeznaczonym na to zaproszenie w odnośnym programie prac, ***ale może otrzymać wsparcie z innych unijnych lub krajowych źródeł finansowania;***
- 19a) „strategiczny plan w zakresie badań naukowych i innowacji” oznacza akt wykonawczy określający strategię realizacji treści programu prac obejmującą maksymalny okres czterech lat, w następstwie szeroko zakrojonego, obowiązkowego procesu konsultacji z udziałem wielu zainteresowanych stron. Określa się w nim priorytety, odpowiednie rodzaje działań i sposoby ich wdrożenia.***
- 20) „program prac” oznacza dokument przyjęty przez Komisję w celu realizacji programu szczegółowego¹ zgodnie z jego art. 12 lub dokument równoważny w treści i strukturze przyjęty przez organ finansujący;
- 21) „zaliczka zwrotna” oznacza część finansowania mieszanego z programu „Horyzont Europa” lub EIC, która odpowiada pożyczce na podstawie tytułu X rozporządzenia finansowego, ale która jest bezpośrednio przyznawana przez Unię na zasadzie nienastawienia na zysk i przeznaczona na pokrycie kosztów działalności odpowiadającej działaniu w zakresie innowacji oraz którą beneficjent ma zwrócić Unii na warunkach określonych w umowie;
- 22) „umowa” oznacza porozumienie zawarte między Komisją lub organem finansującym a podmiotem prawnym realizującym działanie w zakresie innowacji i wprowadzenia na rynek i otrzymującym wsparcie w postaci finansowania mieszanego z programu „Horyzont Europa” lub EIC;
- 23) „informacja niejawna” oznacza informację niejawną Unii Europejskiej zdefiniowaną w art. 3 decyzji Komisji (UE, Euratom) 2015/444, jak również informację niejawną państw członkowskich, informację niejawną państw trzecich, z którymi Unia zawarła umowę o bezpieczeństwie, oraz informację niejawną organizacji międzynarodowej, z którą Unia zawarła umowę o bezpieczeństwie;

---

¹ ***Dz.U. ...***

- 24) „działanie łączone” oznacza działania wspierane z budżetu UE, w tym działanie w ramach instrumentów łączonych zgodnie z art. 2 pkt 6 rozporządzenia finansowego, łączące bezzwrotne formy wsparcia lub instrumenty finansowe z budżetu UE oraz zwrotne formy wsparcia z instytucji finansowania rozwoju lub innych publicznych instytucji finansowych, a także z komercyjnych instytucji finansowych i od inwestorów;
- 25) „finansowanie mieszane z programu »Horyzont Europa« ■ ” oznacza wsparcie finansowe na rzecz **programu wsparcia działań** w zakresie innowacji i wprowadzenia na rynek, składające się z określonego połączenia dotacji lub zaliczki zwrotnej z inwestycją kapitałową **lub jakkolwiek inną podlegającą zwrotowi formą wsparcia**;
- 25a) „finansowanie mieszane z EIC” oznacza **bezpośrednie wsparcie finansowe udzielane w ramach EIC na rzecz działania w zakresie innowacji i wprowadzenia na rynek, składające się z połączenia dotacji lub zaliczki zwrotnej z inwestycją kapitałową lub jakkolwiek inną podlegającą zwrotowi formą wsparcia**;
- 25a) „działanie w zakresie badań naukowych i innowacji” oznacza **działanie polegające głównie na działalności w celu stworzenia nowej wiedzy lub zbadania wykonalności nowych bądź udoskonalonych technologii, produktów, procesów, usług lub rozwiązań. Może ono obejmować badania podstawowe i stosowane, rozwój i integrację technologii, testowanie, demonstrację i walidację na małą skalę prototypu w środowisku laboratoryjnym lub symulowanym**;
- 25b) „działanie w zakresie innowacji” oznacza **działanie polegające głównie na działalności bezpośrednio ukierunkowanej na opracowanie planów i ustaleń lub projektów dotyczących nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług, mogącej obejmować opracowanie prototypu, testowanie, demonstrację, projekty pilotażowe, walidację produktów na dużą skalę i powielanie rynkowe**;
- 25c) „badania pionierskie ERBN (w tym weryfikacja poprawności projektu ERBN)” **oznaczają działania badawcze pod kierownictwem głównego badacza, prowadzone u jednego beneficjenta lub u większej ich liczby, tylko w ramach ERBN**;
- 25d) „działanie w zakresie szkoleń i mobilności” oznacza **działanie ukierunkowane na poprawę umiejętności, wiedzy i perspektyw rozwoju kariery naukowców w oparciu**

o mobilność między państwami oraz, w stosownych przypadkach, między sektorami lub dyscyplinami;

- 25e) *„działanie do celów współfinansowania programu” oznacza działanie w celu zapewnienia wieloletniego współfinansowania programu działań ustanowionego lub realizowanego przez podmioty zarządzające lub finansujące programy w zakresie badań naukowych i innowacji, inne niż unijne organy finansujące. Taki program działań może wspierać tworzenie sieci i koordynację, badania naukowe, innowacje, działania pilotażowe, działania w zakresie innowacji i wprowadzania na rynek, działania w zakresie szkoleń i mobilności, działalność w zakresie podnoszenia świadomości i komunikacji, upowszechnianie i wykorzystanie, wszelkie odpowiednie wsparcie finansowe w takich formach jak dotacje, nagrody, zamówienia publiczne, jak również finansowanie mieszane z programu „Horyzont Europa” lub połączenie takich działań. Działanie do celów współfinansowania programu może być realizowane bezpośrednio przez wspomniane podmioty lub przez osoby trzecie w ich imieniu;*
- 25f) *„działanie dotyczące przedkomercyjnych zamówień publicznych” oznacza działanie, którego głównym celem jest realizacja przedkomercyjnego zamówienia publicznego, udzielanego przez beneficjentów będących instytucjami zamawiającymi lub podmiotami zamawiającymi;*
- 25g) *„działanie dotyczące zamówień publicznych na innowacyjne rozwiązania” oznacza działanie, którego głównym celem jest realizacja wspólnego lub skoordynowanego zamówienia publicznego na innowacyjne rozwiązania, udzielanego przez beneficjentów będących instytucjami zamawiającymi lub podmiotami zamawiającymi;*
- 25h) *„działanie koordynacyjne i wspierające” oznacza działanie przyczyniające się do realizacji celów programu, z wyłączeniem działalności w zakresie badań naukowych i innowacji, chyba że jest ona prowadzona w ramach komponentu „rozszerzenie uczestnictwa i rozpowszechnianie doskonałości” części „Rozszerzenie uczestnictwa i wzmacnianie europejskiej przestrzeni badawczej”, a także koordynację oddolną bez współfinansowania działań badawczych przez UE, umożliwiającą współpracę między podmiotami prawnymi z państw członkowskich i państw stowarzyszonych w celu wzmocnienia europejskiej przestrzeni badawczej;*

- 25i) „nagroda motywacyjna” oznacza nagrodę w celu pobudzenia inwestycji w danym kierunku poprzez określenie celu przed wykonaniem prac;
- 25j) „nagroda uznania” oznacza nagrodę będącą wyrazem uznania dla dokonanych osiągnięć i zrealizowanych wybitnych prac;
- 25k) „działanie w zakresie innowacji i wprowadzania na rynek” oznacza działanie obejmujące działanie w zakresie innowacji i inną działalność niezbędną do wprowadzania innowacji na rynek, w tym wspieranie ekspansji przedsiębiorstw, zapewnianie finansowania mieszanego w ramach programu „Horyzont Europa” (połączenie finansowania w formie dotacji i finansowania prywatnego);
- 25l) „działania pośrednie” oznaczają działania w zakresie badań i innowacji, którym Unia zapewnia wsparcie finansowe i które są podejmowane przez uczestników;
- 25m) „działania bezpośrednie” oznaczają działania w zakresie badań i innowacji podejmowane przez Komisję za pośrednictwem Wspólnego Centrum Badawczego (JRC);
- 27) „zamówienie” oznacza zamówienie zdefiniowane w art. 2 pkt 49 rozporządzenia finansowego;
- 28) „podmiot stowarzyszony” oznacza podmiot prawny zdefiniowany w art. 187 ust. 1 rozporządzenia finansowego;
- 30) „ekosystem innowacji” oznacza ekosystem, który skupia na szczeblu UE strony lub podmioty, których zadaniem jest umożliwienie rozwoju technologicznego i innowacji. Obejmuje on związki między zasobami materialnymi (takimi jak środki finansowe, sprzęt i obiekty), podmiotami instytucjonalnymi (takimi jak instytucje szkolnictwa wyższego i usługi wspierające, organizacje badawczo-technologiczne, spółki, przedsiębiorstwa »venture capital« i pośrednicy finansowi) a podmiotami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi kształtującymi politykę i finansującymi;

Artykuł 3

Cele programu

1. Ogólnym celem programu jest osiągnięcie naukowego, *technologicznego*, gospodarczego i społecznego oddziaływania w wyniku inwestycji Unii w badania naukowe i innowacje, aby wzmocnić bazę naukową i technologiczną Unii i przyczynić się do zwiększenia jej konkurencyjności *we wszystkich państwach członkowskich*, w tym w jej przemyśle, zrealizować strategiczne priorytety Unii i *przyczynić się do realizacji strategii politycznych i celów Unii*, wnieść wkład w pokonywanie globalnych wyzwań, w tym osiąganie celów zrównoważonego rozwoju *przy poszanowaniu zasad Agendy 2030 i porozumienia paryskiego, a także wzmocnić europejską przestrzeń badawczą. Celem programu jest zatem maksymalizacja unijnej wartości dodanej przez skoncentrowanie się na celach i działaniach, których skuteczna realizacja przez państwa członkowskie nie jest możliwa samodzielnie, lecz we współpracy.*
2. Program ma następujące cele szczegółowe:
  - a) *rozwijanie, promowanie i upowszechnianie doskonałości naukowej*, wspieranie tworzenia i rozpowszechniania wysokiej jakości nowej *podstawowej i stosowanej* wiedzy, umiejętności, technologii oraz rozwiązań, *szkolenia i mobilności naukowców, przyciąganie utalentowanych ludzi na wszystkich szczeblach oraz przyczynianie się do pełnego zaangażowania unijnej puli talentów w działania wspierane w ramach niniejszego programu;*
  - b) *generowanie wiedzy*, wzmocnienie oddziaływania badań naukowych i innowacji na kształtowanie, wspieranie i realizację polityki Unii oraz wspieranie *dostępu do* innowacyjnych rozwiązań *i ich absorpcji* przez przemysł *europejski, a zwłaszcza MŚP*, i społeczeństwo w celu sprostania globalnym wyzwaniom, *jakimi są między innymi zmiana klimatu i realizacja celów zrównoważonego rozwoju;*
  - c) propagowanie wszelkich form innowacji, *ułatwianie rozwoju technologicznego, demonstracji i transferu wiedzy i technologii oraz* wzmocnienie **█** wdrażania i *wykorzystywania* innowacyjnych rozwiązań;
  - d) zoptymalizowanie rezultatów programu pod kątem *wzmocnienia* europejskiej przestrzeni badawczej *i zwiększenia jej oddziaływania i atrakcyjności, wspieranie opartego na doskonałości uczestnictwa w programie „Horyzont Europa” ze strony wszystkich państw członkowskich, w tym krajów osiągających słabe wyniki w*

zakresie badań i innowacji, oraz ułatwianie powiązań w zakresie współpracy w dziedzinie badań naukowych i innowacji w Europie.

Artykuł 4

Struktura programu

1. Program składa się z następujących części, przyczyniających się do osiągnięcia celów ogólnych i szczegółowych określonych w art. 3:
  - 1) filar I „**Doskonała baza naukowa**” ■ obejmujący następujące elementy:
    - a) Europejska Rada Badań Naukowych (ERBN);
    - b) działania „Maria Skłodowska-Curie” (MSCA);
    - c) infrastruktury badawcze;
  - 2) filar II „Globalne wyzwania i **europaeska** konkurencyjność przemysłowa” ■ obejmujący następujące elementy, *przy uwzględnieniu, że nauki społeczne i humanistyczne odgrywają ważną rolę we wszystkich klastrach*:
    - a) klaster „Zdrowie”;
    - b) klaster „**Kultura, kreatywność i społeczeństwo integracyjne**”;
    - ba) klaster „Bezpieczeństwo cywilne na rzecz społeczeństwa”;*
    - c) klaster „Technologie cyfrowe, przemysł i przestrzeń kosmiczna”;
    - d) klaster „Klimat, energetyka i mobilność”;
    - f) klaster „Żywność, biogospodarka, zasoby naturalne, rolnictwo i środowisko”;*
    - g) niejądrowe działania bezpośrednio Wspólnego Centrum Badawczego (JRC);*
  - 3) filar III „**Innowacyjna Europa**” obejmujący następujące elementy:
    - a) Europejska Rada ds. Innowacji (EIC);

- b) europejskie ekosystemy innowacji;
  - c) Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT) *ustanowiony rozporządzeniem (WE) nr 294/2008*;
- 4) część „**Rozszerzanie uczestnictwa i** wzmocnienie europejskiej przestrzeni badawczej” ■ obejmująca następujące elementy:
- a) *rozszerzanie uczestnictwa i rozpowszechnianie doskonałości*;
  - b) zreformowanie i usprawnienie europejskiego systemu badań naukowych i innowacji.
2. Ogólne kierunki działalności określono w załączniku I.

Artykuł 5¹

Działalność badawczo-rozwojowa w dziedzinie obronności

1. Działania prowadzone w ramach programu szczegółowego, o którym mowa w art. 1 ust. 3 lit. b), określone w rozporządzeniu ustanawiającym Europejski Fundusz Obronny, są ukierunkowane wyłącznie **na działalność badawczo-rozwojową w dziedzinie obronności i obejmują następujące cele i ogólne kierunki działań:**
  - **działania służące wspieraniu konkurencyjności, wydajności i zdolności innowacyjnych europejskiej bazy obronnej, technologicznej i przemysłowej.**
2. **█** Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do programu szczegółowego, o którym mowa w art. 1 ust. 3 lit. b), z wyjątkiem niniejszego artykułu, art. 1 **█** oraz art. 9 ust. 1.

Artykuł 6²

Planowanie strategiczne oraz realizacja i formy finansowania unijnego

1. Program jest realizowany według metody zarządzania bezpośredniego zgodnie z rozporządzeniem finansowym lub według metody zarządzania pośredniego z organami finansującymi, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia finansowego.

---

¹ ***Poniższe oświadczenie Komisji ma zostać opublikowane w serii C Dz.U. po przyjęciu ostatecznej wersji niniejszego rozporządzenia:***

„Komisja przyjmuje do wiadomości kompromis osiągnięty przez współprawodawców w odniesieniu do brzmienia art. 5. W rozumieniu Komisji szczegółowy program dotyczący badań w dziedzinie obronności, o którym mowa w art. 1 ust. 3 lit. b), ogranicza się jedynie do działań badawczych prowadzonych w ramach przyszłego Europejskiego Funduszu Obronnego, natomiast działania rozwojowe nie są objęte zakresem niniejszego rozporządzenia”.

² ***Oczekuje się, że po przyjęciu ostatecznej wersji niniejszego rozporządzenia w serii C Dz.U. opublikowane zostanie oświadczenie Komisji o następującej treści: „Na odpowiedni wniosek Komisja zamierza przeprowadzić wymianę poglądów z właściwą komisją Parlamentu Europejskiego na temat: (i) listy potencjalnych kandydatów do partnerstw w oparciu o art. 185 i 187 TFUE, którzy zostaną uwzględnieni we (wstępnych) ocenach skutków; (ii) wykazu wstępnych misji określonych przez radę ds. misji; (iii) wyników planu strategicznego przed jego formalnym przyjęciem oraz (iv) przedstawi i udostępni dokumenty dotyczące programów prac.”***

2. Program może zapewniać finansowanie działań pośrednich udzielane w dowolnej formie przewidzianej w rozporządzeniu finansowym, w szczególności w postaci dotacji, **które stanowią główną formę wsparcia w ramach programu**. Może również zapewniać finansowanie w formie **nagród, zamówień i instrumentów finansowych w ramach działań łączonych i wsparcia kapitałowego instrumentu „Akcelerator” EIC**.
3. Zasady uczestnictwa i upowszechniania określone w niniejszym rozporządzeniu mają zastosowanie do działań pośrednich.
4. Główne rodzaje działań, jakie należy stosować w programie, wymieniono i zdefiniowano w **art. 2**. ■ **Formy finansowania, o których mowa w ust. 2**, stosuje się w sposób elastyczny w ramach wszystkich celów programu, przy czym ich zastosowanie ustala się na podstawie potrzeb i charakteru danego celu.
5. W ramach programu wspiera się również działania bezpośrednie podejmowane przez JRC. W przypadku gdy działania te stanowią wkład w realizację inicjatyw ustanowionych na podstawie art. 185 lub 187 TFUE, wkładu tego nie traktuje się jako części wkładu finansowego przyznanego tym inicjatywom.
6. **Wdrażanie programu szczegółowego oraz WWiI tworzone przez EIT wspierane są przez przejrzyste i strategiczne ■ planowanie działań w zakresie badań naukowych i innowacji, jak określono w programie szczegółowym, w szczególności w odniesieniu do filaru „Globalne wyzwania i europejska konkurencyjność przemysłowa”, i obejmują również istotne działania w innych filarach oraz w części „Rozszerzanie uczestnictwa i wzmacnianie europejskiej przestrzeni badawczej”.**

Komisja zapewnia zaangażowanie na wczesnym etapie państw członkowskich oraz intensywne kontakty z Parlamentem Europejskim, uzupełniane przez konsultacje z zainteresowanymi stronami oraz z ogółem społeczeństwa.

Planowanie strategiczne zapewnia spójność z innymi istotnymi programami unijnymi oraz z zobowiązaniami i priorytetami UE, a także zwiększa komplementarność i synergie z krajowymi i regionalnymi priorytetami i programami finansowania, wzmacniając tym samym EPB. Obszary, w których możliwe są ewentualne misje, oraz obszary, na których możliwe są zinstytucjonalizowane partnerstwa europejskie, określa się w załączniku Va.

- 6a. *W stosownych przypadkach, aby umożliwić szybszy dostęp do funduszy dla małych konsorcjów opartych na współpracy, można zaproponować procedurę szybkiej ścieżki do badań i innowacji (FTRI) w ramach niektórych zaproszeń do składania wniosków dotyczących wyboru działań w zakresie badań naukowych lub innowacji w ramach części „Globalne wyzwania i europejska konkurencyjność przemysłowa” oraz „Instrument »Pionier« EIC” programu ramowego.*

Zaproszenie do składania wniosków w ramach procedury FTRI ma następujące łączne cechy:

- oddolne zaproszenia do składania wniosków;*
- krótszy czas oczekiwania na przyznanie dotacji, nieprzekraczający 6 miesięcy;*
- wsparcie udzielane jedynie małym konsorcjom opartym na współpracy, w których skład wchodzi maksymalnie 6 różnych i niezależnych kwalifikujących się podmiotów prawnych;*
- maksymalna pomoc finansowa dla konsorcjum nieprzekraczająca 2,5 mln EUR.*

W programie prac określa się zaproszenia do składania wniosków wykorzystujące procedurę FTRI.

7. Działania w ramach programu „Horyzont Europa” realizuje się **■** w drodze *otwartych, konkurencyjnych* zaproszeń do składania wniosków, *w tym w ramach* misji i partnerstw europejskich, **z wyjątkiem działań, o których mowa w art. 39 dotyczącym nagród.**

■

Artykuł 6a

Zasady programu

1. *Działalność w zakresie badań naukowych i innowacji prowadzona w ramach programu szczegółowego, o którym mowa w art. 1 ust. 3 lit. a), oraz w ramach EIT jest ukierunkowana wyłącznie na zastosowania cywilne. Nie zezwala się na przesunięcia budżetowe między kwotą przeznaczoną na program szczegółowy, o którym mowa w art. 1 ust. 3 lit. a), i EIT a kwotą przeznaczoną na program szczegółowy, o którym mowa w art. 1 ust. 3 lit. b), oraz unika się zbędnego powielania tych dwóch programów.*

2. *Program „Horyzont Europa” zapewnia podejście multidyscyplinarne i przewiduje, w stosownych przypadkach, włączenie nauk społecznych i humanistycznych do wszystkich klastrów i działań opracowywanych w ramach programu, w tym specjalne zaproszenia do składania wniosków dotyczących tematów związanych z naukami społecznymi i humanistycznymi.*
3. *Części programu oparte na współpracy zapewniają równowagę między niższymi i wyższymi poziomami gotowości technologicznej, obejmując tym samym cały łańcuch wartości.*
- 3a. *Program zapewnia skuteczne promowanie i uwzględnianie współpracy z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi oraz inicjatyw opartych na wzajemnych korzyściach, interesach UE, zobowiązaniach międzynarodowych i, w stosownych przypadkach, zasadzie wzajemności.*
4. *Program pomaga państwom objętym inicjatywą szerszego uczestnictwa w zwiększeniu udziału w programie „Horyzont Europa” oraz propaguje szeroki zasięg geograficzny projektów opartych na współpracy, w tym przez upowszechnianie doskonałości naukowej, tworzenie nowych powiązań opartych na współpracy, pobudzanie przepływu specjalistów, a także przez wdrażanie art. 20 ust. 3 i art. 45 ust. 4. Wysiłki te znajdują odzwierciedlenie w proporcjonalnych środkach podejmowanych przez państwa członkowskie, w tym w zakresie ustalania atrakcyjnego wynagrodzenia dla naukowców, przy wsparciu funduszy unijnych, krajowych i regionalnych. Szczególną uwagę zwraca się na równowagę geograficzną, z uwzględnieniem sytuacji w danym obszarze badań naukowych i innowacji, panelach oceniających oraz w takich gremiach jak rady i grupy eksperckie, bez podważania kryteriów doskonałości.*
5. *Program zapewnia skuteczne propagowanie równych szans dla wszystkich oraz uwzględnianie aspektu płci i wymiaru płci w treściach badań naukowych i innowacji, a także dąży do eliminowania przyczyn braku równowagi płci. Szczególną uwagę zwraca się na zapewnienie w miarę możliwości równowagi płci w panelach oceniających oraz w innych odpowiednich organach doradczych, takich jak rady i grupy eksperckie.*
- 5a. *Program „Horyzont Europa” jest realizowany w synergii z innymi unijnymi programami finansowania, przy czym dąży się do maksymalnego uproszczenia administracyjnego.*

Niewyczerpujący wykaz efektów synergii z innymi unijnymi programami finansowania zawarto w załączniku IV.

- 5b. Program przyczynia się do zwiększenia publicznych i prywatnych inwestycji w badania naukowe i innowacje w państwach członkowskich, a tym samym do osiągnięcia ogólnego poziomu inwestycji w badania i rozwój wynoszącego co najmniej 3 % produktu krajowego brutto (PKB) Unii.*
- 6. Realizując program, Komisja dąży do stałego upraszczania administracyjnego i ograniczania obciążeń dla wnioskodawców i beneficjentów.*
- 7. W ramach ogólnego celu Unii, jakim jest uwzględnianie działań w dziedzinie klimatu w unijnej polityce sektorowej i funduszach UE, działania objęte programem wniosą w stosownych przypadkach wkład na cele w dziedzinie klimatu w wysokości co najmniej 35 % wydatków. Uwzględnianie kwestii klimatu włącza się odpowiednio do treści badań naukowych i innowacji.*
- 8. Program wspiera współtworzenie i współprojektowanie przez angażowanie obywateli i społeczeństwa obywatelskiego.*
- 9. Program zapewnia przejrzystość i rozliczalność finansowania publicznego w projektach badań naukowych i innowacji, chroniąc tym samym interesy publiczne.*
- 10. Komisja lub właściwy organ finansujący zapewniają, aby w momencie opublikowania zaproszenia do składania wniosków wszystkim potencjalnym uczestnikom udostępniono wystarczające wytyczne i informacje, w szczególności mający zastosowanie wzór umowy o udzielenie dotacji.*

Artykuł 7

Misje

1. Misje programuje się w ramach filaru „Globalne wyzwania i europejska konkurencyjność przemysłowa”, ale w ich realizacji można również korzystać z działań prowadzonych w ramach innych części programu, *a także z działań uzupełniających prowadzonych w*

ramach innych unijnych programów finansowania. Misje umożliwiają konkurencyjne rozwiązania, których skutkiem jest ogólnoeuropejska wartość dodana i oddziaływanie.

2. Misje *określa się i realizuje zgodnie z rozporządzeniem i programem szczegółowym, zapewniając aktywne zaangażowanie państw członkowskich na wczesnym etapie oraz intensywne kontakty z Parlamentem Europejskim. Misje, ich cele, budżet, założenia, zakres, wskaźniki i cele pośrednie określa się, stosownie do przypadku, w strategicznych planach badań naukowych i innowacji lub w programach prac. Oceny wniosków w ramach misji dokonuje się zgodnie z art. 26.*
- 2a. *W pierwszych trzech latach realizacji programu maksymalnie 10 % rocznego budżetu filaru II programuje się w ramach specjalnych zaproszeń do realizacji misji. W pozostałych latach objętych programem i wyłącznie po pozytywnej ocenie wyboru misji oraz procesu zarządzania nią ta wartość procentowa może zostać zwiększona. Komisja podaje do wiadomości łączną część budżetu każdego programu prac przeznaczoną na misje.*
3. Misje muszą:
  - a) *przyjmując za podstawę podczas projektowania i realizacji cele zrównoważonego rozwoju, zawierać wyraźne treści badań naukowych i innowacji, posiadać wartość dodaną UE oraz przyczyniać się do realizacji priorytetów i zobowiązań Unii i celów programu „Horyzont Europa” określonych w art. 3;*
  - aa) *obejmować obszary o wspólnym znaczeniu dla Europy, sprzyjać włączeniu społecznemu, zachęcać do szerokiego zaangażowania i aktywnego uczestnictwa różnych rodzajów zainteresowanych stron z sektora publicznego i prywatnego, w tym obywateli i użytkowników końcowych, oraz dostarczać wyniki badań naukowych i innowacji, które mogłyby przynieść korzyści wszystkim państwom członkowskim;*
  - b) *być śmiałe i inspirujące, a co za tym idzie mieć szerokie znaczenie i oddziaływanie naukowe, technologiczne, społeczne, gospodarcze, środowiskowe lub polityczne;*
  - c) *wskazywać jasny kierunek i cele, być ukierunkowane, mierzalne, określone w czasie i mieć jasne ramy budżetowe;*

- d) *być kwalifikowane w przejrzysty sposób i być ukierunkowane na ambitne, oparte na doskonałości i nastawione na oddziaływanie, ale realistyczne cele i działania w zakresie badań naukowych, rozwoju i innowacji;*
- da) *mieć niezbędny zakres, skalę i uruchomione zasoby oraz przyciągać dodatkowe fundusze publiczne i prywatne wymagane do osiągnięcia wyników misji;*
- e) *stymulować działalność przekrojową (łącznie z naukami społecznymi i humanistycznymi) obejmującą działania z szerokiego zakresu poziomów gotowości technologicznej, w tym niższych poziomów gotowości technologicznej;*
- f) *być otwarte na różnorodne podejścia i rozwiązania oddolne, przy uwzględnieniu ludzkich i społecznych potrzeb i korzyści oraz uznaniu znaczenia różnych wkładów w pomyślną realizację tych misji;*
- fa) *wykorzystywać w przejrzysty sposób synergię z innymi programami unijnymi, a także z krajowymi i, w stosownych przypadkach, regionalnymi ekosystemami innowacji.*

4. *Komisja monitoruje i ocenia każdą misję zgodnie z art. 45 i 47 oraz załącznikiem V do niniejszego rozporządzenia, w tym postępy w realizacji krótko-, średnio- i długoterminowych celów, obejmujące realizację, monitorowanie i stopniowe finalizowanie misji. Przegląd pierwszych misji ustanowionych w ramach programu „Horyzont Europa” odbędzie się nie później niż w 2023 r. i przed podjęciem jakiegokolwiek decyzji o utworzeniu nowych misji i kontynuacji, zakończeniu lub przekierowaniu trwających misji. Wyniki oceny misji są podawane do wiadomości publicznej oraz obejmują między innymi analizę procesu ich kwalifikacji oraz zarządzanie nimi, budżet, obszar ich zainteresowania i dotychczasowe postępy.*

Artykuł 7a

Europejska Rada ds. Innowacji

1. *Komisja ustanawia Europejską Radę ds. Innowacji (EIC) jako centralnie zarządzany punkt kompleksowej obsługi w celu realizacji działań w ramach filaru III „Innowacyjna Europa”, związanych z EIC. EIC koncentruje się głównie na przełomowych i radykalnych innowacjach, ukierunkowanych w szczególności na innowacje tworzące*

rynek, a jednocześnie wspiera także wszystkie rodzaje innowacji, w tym innowacje stopniowe. EIC działa zgodnie z następującymi zasadami: wyraźna wartość dodana UE, autonomia, zdolność do podejmowania ryzyka, efektywność, skuteczność, przejrzystość i odpowiedzialność.

2. *EIC jest otwarta dla wszystkich rodzajów innowatorów, poczynając od osób fizycznych po szkoły wyższe, organizacje badawcze i przedsiębiorstwa (MŚP, w tym typu start-up, oraz w wyjątkowych przypadkach małe spółki o średniej kapitalizacji), a także od indywidualnych beneficjentów po multidyscyplinarne konsorcja. Co najmniej 70 % budżetu EIC przeznaczają się na MŚP, w tym typu start-up.*
3. *Zarząd EIC oraz elementy zarządzania EIC określono w decyzji (UE) ... [program szczegółowy] i w załącznikach do niej.*

Artykuł 8

Partnerstwa europejskie

1. Części programu „Horyzont Europa” mogą być realizowane poprzez partnerstwa europejskie. Udział Unii w partnerstwach europejskich może przyjmować dowolną z następujących form:
  - a) uczestnictwo w partnerstwach utworzonych na podstawie protokołów ustaleń lub ustaleń umownych między Komisją a partnerami, o których mowa w art. 2 ust. 3, określających cele partnerstwa, odnośne zobowiązania **wszystkich zaangażowanych stron** dotyczące finansowych lub rzeczowych wkładów od partnerów, kluczowe wskaźniki realizacji celów i oddziaływania, produkty, jakie mają zostać wygenerowane, **oraz tryb sprawozdawczości**. Obejmują one określenie uzupełniających działań w zakresie badań naukowych i innowacji realizowanych przez partnerów w ramach programu (współprogramowane partnerstwa europejskie);
  - b) uczestnictwo w programie dotyczącym działalności w zakresie badań naukowych i innowacji, **określanie celów, kluczowych wskaźników realizacji celów i oddziaływania oraz produktów, jakie mają zostać wygenerowane**, a także wnoszenie finansowego wkładu do takiego programu, w oparciu o zobowiązanie partnerów do wniesienia wkładów finansowych **lub** rzeczowych oraz integrację ich odnośnych

działań przy wykorzystaniu działania do celów współfinansowania programu (współfinansowane partnerstwa europejskie);

- c) uczestnictwo w programach w zakresie badań naukowych i innowacji podjętych przez kilka państw członkowskich zgodnie z art. 185 TFUE lub przez podmioty ustanowione zgodnie z art. 187 TFUE, takie jak wspólne przedsięwzięcia, bądź przez wspólnoty wiedzy i innowacji w ramach EIT zgodnie z rozporządzeniem ustanawiającym EIT (zinstytucjonalizowane partnerstwa europejskie) oraz wnoszenie wkładu finansowego do takich programów. ***Takie partnerstwa stosuje się jedynie w przypadku, gdy inne części programu „Horyzont Europa”, w tym inne formy partnerstw europejskich, nie doprowadziłyby do osiągnięcia celów lub nie umożliwiałyby uzyskania niezbędnego oczekiwanego oddziaływania, oraz jeżeli jest to uzasadnione ze względu na perspektywę długoterminową i wysoki stopień integracji. Partnerstwa utworzone zgodnie z art. 185 TFUE lub na podstawie art. 187 TFUE stosują centralne zarządzanie wszystkimi wkładami finansowymi, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków. W przypadku centralnego zarządzania finansami wkłady na poziomie projektu jednego państwa uczestniczącego będą wnoszone na podstawie wniosków o finansowanie składanych przez podmioty mające siedzibę w tym państwie uczestniczącym, o ile wszystkie zainteresowane państwa uczestniczące nie uzgodnią inaczej.***

Zasady dotyczące takich partnerstw określają między innymi cele, kluczowe wskaźniki realizacji celów i oddziaływania oraz produkty, jakie mają zostać wygenerowane, a także odnośne zobowiązania dotyczące finansowych lub rzeczowych wkładów od partnerów.

2. Partnerstwa europejskie:

- a) ustanawia się ***w celu podjęcia europejskich lub światowych wyzwań wyłącznie w przypadkach, gdy umożliwią one skuteczniejsze osiągnięcie celów programu „Horyzont Europa” niż przez samą Unię i w porównaniu z innymi formami wsparcia ze środków programu ramowego. Na części te przeznaczają się odpowiednią część budżetu programu „Horyzont Europa”. Większość budżetu w filarze II przydziela się na działania poza partnerstwami europejskimi;***

- b) realizuje się, stosując takie zasady, jak: unijna wartość dodana, przejrzystość, otwartość, oddziaływanie **w Europie i na rzecz Europy, wyraźny** efekt mnożnikowy **o odpowiedniej skali**, długoterminowe **zobowiązania** finansowe wszystkich uczestniczących stron, elastyczność **w realizacji**, spójność, koordynacja i komplementarność z unijnymi, lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i, **w stosownych przypadkach**, międzynarodowymi inicjatywami **lub innymi partnerstwami i misjami**;
- c) **mają wyraźne podejście oparte na cyklu życia**, zawiera się je na czas określony i przewiduje warunki stopniowego wycofywania finansowania ze środków programu.

2a. Partnerstwa europejskie zgodnie z art. 8 ust. 1 lit. a) i b) niniejszego rozporządzenia określa się w strategicznych planach badań naukowych i innowacji przed ich realizacją w ramach programów prac.

Przepisy i kryteria dotyczące ich kwalifikacji, realizacji, monitorowania, oceny i stopniowego finalizowania określono w załączniku III.

Artykuł 8a

Przegląd obszarów misji i partnerstw

Najpóźniej w 2023 r. Komisja dokona przeglądu załącznika Va w ramach ogólnego monitorowania programu, z uwzględnieniem misji i zinstytucjonalizowanych partnerstw europejskich na podstawie art. 185 lub 187 TFUE, oraz przedstawi Radzie i Parlamentowi Europejskiemu sprawozdanie zawierające główne ustalenia.

Artykuł 9

Budżet

1. Pula środków finansowych na realizację programu ramowego na lata 2021–2027 wynosi **120 000 000 000 EUR w cenach z 2018 r.** na potrzeby programu szczegółowego, o którym mowa w art. 1 ust. 3 lit. a), oraz obejmuje dodatkowo kwotę na potrzeby programu szczegółowego, o którym mowa w art. 1 ust. 3 lit. b), określoną w rozporządzeniu ... ustanawiającym Europejski Fundusz Obrony.

2. Szacunkowy podział kwoty, o której mowa w ust. 1 pierwsza połowa zdania, jest następujący:

a) 27,42 % na filar I „*Doskonała i* otwarta nauka” na lata 2021–2027, z czego:

1) 17,64 % na Europejską Radę ds. Badań Naukowych;

2) 7,23 % na działania „Maria Skłodowska-Curie”;

3) 2,55 % na infrastruktury badawcze;

b) 55,48 % na filar II „Globalne wyzwania i europejska konkurencyjność przemysłowa” na lata 2021–2027, z czego:

1) 8,16 % na klaster „Zdrowie”;

2) 2,50 % na klaster „Integracyjne i bezpieczne *kreatywne* społeczeństwo”;

2a) 2,00 % na klaster „*Bezpieczne społeczeństwa*”;

3) 15,94 % na klaster „Technologie cyfrowe i, przemysł i *przestrzeń kosmiczną*”;

4) 15,84 % na klaster „Klimat, energetyka i mobilność”;

5) 9,00 % na klaster „Żywność i, zasoby naturalne i *rolnictwo*”;

6) 2,04 % na niejądrowe działania bezpośrednie Wspólnego Centrum Badawczego (JRC);

c) 12,71 % na filar III „*Innowacyjna Europa*” na lata 2021–2027, z czego:

1) 8,71 % na Europejską Radę ds. Innowacji (*EIC*), w tym do 0,53 % na europejskie ekosystemy innowacji;

2) 4 % na Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT);

d) 4,39 % na część „Wzmacnianie europejskiej przestrzeni badawczej” *obejmującą następujące elementy*:

1) 4,00 % na *szerzenie doskonałości i zwiększanie uczestnictwa w całej Unii*;

2) **0,39 %** na zreformowanie i usprawnienie europejskiego systemu badań naukowych i innowacji.

3. Aby móc zareagować na nieprzewidziane sytuacje lub rozwój wydarzeń i nowe potrzeby, Komisja może, w ramach rocznej procedury budżetowej, zmienić kwoty, o których mowa w ust. 2, o maksymalnie 10 %, **łącznie z przydziałem wkładów z państw stowarzyszonych.**

3c. **45 % budżetu klastra „Integracyjne i kreatywne społeczeństwo” wspiera badania naukowe w sektorze kultury i sektorze kreatywnym, w tym w obszarze dziedzictwa kulturowego Unii, z czego 300 mln EUR należy przeznaczyć na stworzenie chmury europejskiego dziedzictwa kulturowego, zgodnie z załącznikiem I do programu szczegółowego, po przedstawieniu Parlamentowi Europejskiemu oceny skutków.**

3d. **Należy dążyć do przeznaczenia co najmniej 1 mld EUR na badania kwantowe w ramach klastra „Technologie cyfrowe, przemysł i przestrzeń kosmiczna” w filarze II.**

4. Z kwoty, o której mowa w ust. 1, **na potrzeby programu szczegółowego, o którym mowa w art. 1 ust. 3 lit. a), i na EIT** można również pokrywać wydatki na przygotowanie, monitorowanie, kontrolę, audyt, ocenę i inne rodzaje działalności oraz wydatki niezbędne do zarządzania programem i jego realizacji, w tym wszelkie wydatki administracyjne, a także wydatki na ocenę realizacji jego celów. **Wydatki administracyjne związane z działaniami pośrednimi nie mogą przekraczać 5 % całkowitej kwoty w ramach programu.** Z kwoty tej można ponadto pokrywać wydatki związane z badaniami, spotkaniami ekspertów, działalnością w zakresie informacji i komunikacji, o ile są one związane z celami programu, jak również wydatki związane z sieciami informatycznymi w zakresie przetwarzania i wymiany informacji, w tym z narzędziami informatycznymi dla przedsiębiorstw oraz z innego rodzaju pomocą techniczną i administracyjną niezbędną w związku z zarządzaniem programem.

5. W razie potrzeby w budżecie obejmującym okres po 2027 r. mogą zostać zapisane środki na pokrycie wydatków przewidzianych w ust. 4, aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostaną zakończone do dnia 31 grudnia 2027 r.

6. Zobowiązania budżetowe z tytułu działań trwających dłużej niż jeden rok budżetowy można rozłożyć na kilka lat na roczne raty.

7. Nie naruszając przepisów rozporządzenia finansowego, wydatki na działania wynikające z projektów ujętych w pierwszym programie prac mogą być kwalifikowalne od dnia 1 stycznia 2021 r.

Artykuł 10

Otwarta *nauka*

1. ***Program wspiera otwartą naukę jako podejście do procesu naukowego oparte na współpracy i rozpowszechnianiu wiedzy, w szczególności zgodnie z następującymi elementami:***

- otwarty dostęp do publikacji naukowych będących wynikiem badań naukowych finansowanych ze środków programu;
- otwarty dostęp do danych badawczych, w tym danych stanowiących podstawę publikacji naukowych.

Te elementy zapewnia się zgodnie z art. 35 ust. 3 niniejszego rozporządzenia. ***Drugi element jest także zgodny z zasadą „otwarty w największym możliwym zakresie, zamknięty tylko w koniecznym”.***

- 1a. ***Zasadę wzajemności w otwartej nauce propaguje się i wspiera we wszystkich układach o stowarzyszeniu i umowach o współpracy z państwami trzecimi, w tym w umowach podpisanych przez organy finansujące, którym powierzono zarządzanie pośrednie programem.***
2. Zapewnia się odpowiedzialne zarządzanie danymi badawczymi zgodnie z zasadami FAIR: „możliwość znalezienia”, „dostępność”, „interoperacyjność” i „możliwość ponownego wykorzystania”. ***Zwraca się również uwagę na długoterminowe przechowywanie danych.***
3. Propaguje się ***i wspiera inne*** praktyki na rzecz otwartej nauki **■**, ***w tym na rzecz MŚP.***

Finansowanie uzupełniające ■ , łączone *i skumulowane*

1. Program „Horyzont Europa” jest realizowany w synergii z innymi unijnymi programami finansowania, przy czym dąży się do maksymalnego uproszczenia administracyjnego.

Niewyczerpujący wykaz efektów synergii z innymi programami finansowania zawarto w załączniku IV. Do współfinansowanych działań w zakresie badań, rozwoju i innowacji ma zastosowanie jeden zbiór zasad programu „Horyzont Europa”.

2. Pieczęć doskonałości przyznaje się w odniesieniu do wszystkich części programu.

Działania, którym przyznano pieczęć doskonałości, lub które spełniają następujące łączne warunki porównawcze:

a) zostały ocenione w procedurze zaproszenia do składania wniosków w ramach programu,

b) spełniają minimalne wymagania jakościowe stawiane w tym zaproszeniu do składania wniosków,

c) nie mogą być finansowane w ramach tego zaproszenia do składania wniosków ze względu na ograniczenia budżetowe,

mogą otrzymać wsparcie ze środków *krajowych lub regionalnych, w tym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego+ lub Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich* zgodnie z art. [67] ust. 5 rozporządzenia (UE) XX [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów] i art. [8] rozporządzenia (UE) XX [w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej], *bez konieczności składania dodatkowego wniosku i przeprowadzania oceny oraz* pod warunkiem że działania te są spójne z celami odnośnego programu. *Z wyjątkiem zasad pomocy państwa* stosuje się przepisy funduszu, z którego udzielane jest wsparcie.

2a. *Zgodnie z art. 21 rozporządzenia (UE) XX [...] [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów] instytucja zarządzająca, na zasadzie dobrowolności, może wnioskować o przeniesienie części swoich przydziałów finansowych do programu „Horyzont Europa”. Przeniesione zasoby są wdrażane zgodnie z zasadami programu „Horyzont Europa”. Ponadto Komisja zapewnia, by takie przeniesione środki finansowe były przeznaczone w całości na programy lub projekty, które będą wdrażane w państwie członkowskim lub, w stosownym przypadku, regionie z którego pochodzą.*

2b. *Po uzyskaniu upoważnienia od wnioskodawców Komisja ujmuje przydziały, o których mowa w niniejszym artykule, w systemie informacji na temat wybranych projektów, aby zapewnić szybką wymianę informacji i umożliwić organom finansującym przekazanie środków finansowych na wybrane działania.*

Działanie, które otrzymało wkład z innego programu unijnego, może również otrzymać wkład w ramach programu, pod warunkiem że wkłady te nie pokrywają tych samych kosztów.

Artykuł 12

Państwa trzecie stowarzyszone z programem

1. Program jest otwarty do celów stowarzyszenia dla następujących państw trzecich:

- a) członkowie Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), którzy są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), zgodnie z warunkami ustanowionymi w Porozumieniu EOG;
- b) państwa przystępujące, państwa kandydujące i potencjalni kandydaci, zgodnie z ogólnymi zasadami i ogólnymi warunkami udziału tych państw w programach Unii, ustanowionymi w odpowiednich umowach ramowych i decyzjach rad stowarzyszenia lub w podobnych porozumieniach oraz zgodnie ze szczegółowymi warunkami ustanowionymi w porozumieniach między Unią a tymi państwami;
- c) państwa objęte europejską polityką sąsiedztwa, zgodnie z ogólnymi zasadami i ogólnymi warunkami udziału tych państw w programach Unii, ustanowionymi w odpowiednich umowach ramowych i decyzjach rad stowarzyszenia lub w podobnych porozumieniach oraz zgodnie ze szczegółowymi warunkami ustanowionymi w porozumieniach między Unią a tymi państwami;
- d) państwa trzecie i terytoria spełniające wszystkie poniższe kryteria:
  - (i) dobry potencjał naukowy, techniczny i innowacyjny;
  - (ii) zobowiązanie do otwartej gospodarki rynkowej opartej na zasadach, w tym sprawiedliwe i równe traktowanie praw własności intelektualnej, ***poszanowanie praw człowieka***, poparte instytucjami demokratycznymi;

(iii) aktywne propagowanie polityki na rzecz poprawy dobrobytu gospodarczego i społecznego obywateli.

Pelne lub częściowe stowarzyszenie z programem każdego z państw trzecich, o których mowa w lit. d), odbywa się ***na podstawie oceny korzyści dla Unii. W szczególności odbywa się*** zgodnie z warunkami określonymi w szczegółowym porozumieniu regulującym udział tego państwa trzeciego w programach Unii, pod warunkiem że porozumienie to:

- zapewnia sprawiedliwą równowagę w odniesieniu do wkładów i korzyści państw trzecich uczestniczących w programach unijnych;
- ***przyznaje prawo do koordynowania działania w ramach programu, pod warunkiem że przynosi ono korzyści Unii i zapewniona jest ochrona interesów finansowych Unii;***
- ustanawia warunki uczestnictwa w ~~tych programach~~ ***programie***, w tym sposób obliczania wkładów finansowych do poszczególnych (***pod***)programów i związanych z nimi kosztów administracyjnych. Wkłady te stanowią dochody przeznaczone na określony cel zgodnie z art. 21 ust. 5 rozporządzenia finansowego;

- nie przyznaje państwu trzeciemu uprawnień decyzyjnych w odniesieniu do programu;
- gwarantuje prawa Unii do zapewnienia należytego zarządzania finansami i ochrony interesów finansowych *Unii*.

2. W zakresie stowarzyszenia każdego państwa trzeciego z programem uwzględnia się cel, jakim jest pobudzanie wzrostu gospodarczego w Unii poprzez innowacje, **oraz unika się drenażu mózgów z Unii**. W związku z tym części programu **oparte na systemie jednego beneficjenta, w szczególności dotyczące podmiotów prywatnych**, mogą zostać wyłączone z układu o stowarzyszeniu zawieranego z określonym państwem, z wyjątkiem państw będących członkami EOG, państw przystępujących, państw kandydujących i potencjalnych kandydatów.
3. W układzie o stowarzyszeniu przewiduje się, w stosownych przypadkach, **wzajemne uczestnictwo podmiotów prawnych z siedzibą w Unii w równoważnych programach państw stowarzyszonych zgodnie z ustanowionymi w nim warunkami oraz dąży się do niego**.
4. Warunki **układu o stowarzyszeniu** dotyczące ustalania poziomu wkładu finansowego muszą zapewniać automatyczną korektę **co dwa lata** wszelkiej ~~znaczącej~~ nierównowagi w stosunku do kwoty, jaką podmioty z siedzibą w państwie stowarzyszonym otrzymują z tytułu uczestnictwa w programie, z uwzględnieniem kosztów zarządzania programem oraz jego realizacji i funkcjonowania.

4a. Wkłady wszystkich państw stowarzyszonych są ujęte w odpowiednich częściach programu, pod warunkiem że przestrzega się podziału budżetu zgodnie z art. 9 ust. 2. Komisja w ramach rocznej procedury budżetowej zgłasza Radzie i Parlamentowi łączną pulę środków finansowych każdej części programu, określając każde z państw stowarzyszonych, poszczególne wkłady i ich równowagę finansową.

TYTUŁ II

ZASADY UCZESTNICTWA I UPOWSZECHNIANIA

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

Artykuł 13

Organy finansujące i działania bezpośrednie JRC

1. Organy finansujące mogą odstąpić od zasad określonych w niniejszym tytule, **z wyjątkiem art. 14, 15 i 16, w należycie uzasadnionych przypadkach i** tylko wtedy, gdy jest to przewidziane w akcie podstawowym ustanawiającym dany organ finansujący bądź powierzającym temu organowi zadania związane z wykonaniem budżetu lub – w przypadku organów finansujących, o których mowa w rozporządzeniu finansowym art. 62 ust. 1 lit. c) ppkt (ii), (iii) lub (v) – jeżeli jest to przewidziane w umowie o wkładzie finansowym i wymagane ze względu na szczególne potrzeby operacyjne tych organów lub charakter działania.
2. Zasad określonych w niniejszym tytule nie stosuje się do działań bezpośrednich prowadzonych przez JRC.

Artykuł 14

Działania kwalifikowalne *i zasady etyczne*

1. Nie naruszając przepisów ust. 2 ■ niniejszego artykułu, do finansowania kwalifikują się wyłącznie działania służące realizacji celów, o których mowa w art. 3.

Nie finansuje się badań prowadzonych w następujących dziedzinach:

- a) działalność zmierzająca do klonowania ludzi w celach reprodukcyjnych;
- b) działalność, której celem są zmiany dziedzictwa genetycznego człowieka, która mogłyby spowodować dziedziczenie takich zmian¹;

---

c) działalność, której celem jest tworzenie ludzkich embrionów wyłącznie na potrzeby badań naukowych lub w celu pozyskiwania komórek macierzystych, w tym także za pomocą przeniesienia jądra komórki somatycznej.

2. Badania przy wykorzystaniu ludzkich komórek macierzystych, zarówno dorosłych, jak i zarodkowych, mogą być finansowane w zależności od treści wniosku naukowego oraz od ram prawnych zainteresowanych państw członkowskich. Nie przyznaje się finansowania, **ani w UE, ani poza nią**, na działalność badawczą, która jest zabroniona we wszystkich państwach członkowskich. Nie finansuje się żadnej działalności w państwie członkowskim, która jest w tym państwie zabroniona.

Artykuł 15

Etyka²

1. Działania prowadzone w ramach programu realizuje się zgodnie z zasadami etycznymi i stosownymi przepisami krajowymi, unijnymi i międzynarodowymi, w tym zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej oraz europejską konwencją praw człowieka i jej protokołami uzupełniającymi.

Szczególną uwagę zwraca się na zasadę proporcjonalności, prawo do prywatności, prawo do ochrony danych osobowych, prawo osoby do nienaruszalności cielesnej i psychicznej, prawo do niedyskryminacji oraz konieczność zapewnienia **ochrony środowiska i** wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi.

---

¹ Można finansować badania związane z leczeniem nowotworu gruczołów płciowych.

² **Z zastrzeżeniem ostatecznego aktu prawnego, Komisja wyda oświadczenie w sprawie badań nad ludzkimi zarodkowymi komórkami macierzystymi, jak w przypadku programu „Horyzont 2020” (oświadczenie 2013/C 373/02).**

2. Podmioty uczestniczące w działaniu przedkładają:
- a) samoocenę etyczną określającą i wyszczególniającą wszystkie przewidywalne kwestie etyczne związane z celem, realizacją i prawdopodobnym wpływem działalności, która ma być finansowana, w tym potwierdzenie zgodności z ust. 1 oraz opis sposobu, w jaki zostanie ona zapewniona;
  - b) potwierdzenie, że dana działalność będzie zgodna z Europejskim kodeksem postępowania w zakresie rzetelności badawczej opublikowanym przez Zrzeszenie Europejskich Akademii Nauk i że nie będzie prowadzona żadna działalność wyłączona z finansowania;
  - c) w przypadku działalności prowadzonej poza Unią – potwierdzenie, że taka sama działalność byłaby dozwolona w państwie członkowskim; oraz
  - d) w przypadku działalności z wykorzystaniem ludzkich zarodkowych komórek macierzystych, stosownie do okoliczności, informacje o środkach w zakresie zezwoleń i kontroli, jakie muszą zostać zastosowane przez właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich, jak również informacje o zatwierdzeniach zgodności z zasadami etyki, które uzyskuje się przed rozpoczęciem danej działalności.
3. Wnioski poddaje się systematycznie kontroli przesiewowej w celu określenia tych działań, które rodzą wątpliwości dotyczące złożonych lub poważnych kwestii etycznych, i przedkłada do oceny pod kątem etyczności. Oceny pod kątem etyczności dokonuje Komisja, chyba że zadanie to zostało przekazane organowi finansującemu. Ocena pod kątem etyczności jest obowiązkowa w przypadku działań obejmujących wykorzystanie ludzkich zarodkowych komórek macierzystych lub ludzkich embrionów. Kontrole przesiewowe i oceny pod kątem etyczności przeprowadzane są przy wsparciu ekspertów w dziedzinie etyki. Komisja i organy finansujące zapewniają ■ przejrzystość procedur w zakresie etyki, ***nie naruszając zasad poufności treści procedury***.
4. Podmioty uczestniczące w działaniu uzyskują przed rozpoczęciem odnośnej działalności wszelkie zatwierdzenia lub inne obowiązkowe dokumenty od odpowiednich krajowych, lokalnych komisji etycznych lub innych organów, takich jak organy ochrony danych.

Dokumenty te przechowuje się w dokumentacji i przedstawia Komisji lub organowi finansującemu na żądanie.

5. W stosownych przypadkach Komisja lub organ finansujący przeprowadza kontrole pod kątem etyczności. W przypadku poważnych lub złożonych kwestii etycznych kontrole przeprowadza Komisja, chyba że zadanie to zostało przekazane organowi finansującemu.

Kontrole pod kątem etyczności przeprowadzane są przy wsparciu ekspertów w dziedzinie etyki.

6. Działania, które nie *spełniają wymogów etycznych, o których mowa w ust. 1–4, i tym samym* nie są akceptowalne ze względów etycznych, *zostają w związku z tym* odrzucone lub zakończone *po stwierdzeniu ich niedopuszczalności z punktu widzenia etyki*.

Artykuł 16

Bezpieczeństwo

1. Działania w ramach programu prowadzi się zgodnie z obowiązującymi przepisami bezpieczeństwa, w szczególności z przepisami w zakresie ochrony informacji niejawnych przed nieuprawnionym ujawnieniem, w tym z odpowiednimi przepisami krajowymi i unijnymi. W przypadku badań prowadzonych poza Unią wykorzystujących informacje niejawne lub generujących takie informacje konieczne jest, oprócz spełnienia wspomnianych powyżej wymogów, aby między Unią a państwem trzecim, w którym prowadzone są badania, została zawarta umowa o bezpieczeństwie.
2. W stosownych przypadkach we wnioskach zawiera się samoocenę bezpieczeństwa, w której określa się wszelkie problemy związane z bezpieczeństwem oraz podaje, w jaki sposób problemy te zostaną rozwiązane w celu zapewnienia zgodności z odpowiednimi przepisami krajowymi i unijnymi.
3. W stosownych przypadkach Komisja lub organ finansujący przeprowadza weryfikację pod kątem bezpieczeństwa w odniesieniu do wniosków rodzących problemy związane z bezpieczeństwem.
4. W stosownych przypadkach działania prowadzi się w zgodzie z decyzją (UE, Euratom) 2015/444 i jej przepisami wykonawczymi.

5. Podmioty uczestniczące w działaniu zapewniają ochronę przed nieuprawnionym ujawnieniem informacji niejawnych wykorzystywanych w tym działaniu lub wygenerowanych w jego ramach. Przed rozpoczęciem odnośnej działalności przedstawiają one dowód uzyskania od właściwego krajowego organu bezpieczeństwa poświadczenia bezpieczeństwa osobowego lub świadectwa bezpieczeństwa przemysłowego.
6. Jeżeli eksperci zewnętrzni mają do czynienia z informacjami niejawnymi, przed ich powołaniem wymaga się od nich uzyskania odpowiedniego poświadczenia bezpieczeństwa.
7. W stosownych przypadkach Komisja lub organ finansujący może przeprowadzać kontrole pod kątem bezpieczeństwa.

■ Działania, które nie są zgodne z przepisami bezpieczeństwa *na mocy niniejszego artykułu*, mogą zostać odrzucone lub zakończone w dowolnym momencie.

ROZDZIAŁ II

Dotacje

Artykuł 17

Dotacje

Dotacje w ramach programu są przyznawane i zarządzane zgodnie z tytułem VIII rozporządzenia finansowego, chyba że w niniejszym rozdziale określono inaczej.

Artykuł 18

Podmioty kwalifikujące się do uczestnictwa

1. Wszelkie podmioty prawne, bez względu na miejsce ich siedziby, **w tym podmioty prawne z niestowarzyszonych państw trzecich**, lub organizacje międzynarodowe mogą uczestniczyć w działaniu w ramach programu, o ile spełnione zostały warunki określone w niniejszym rozporządzeniu, łącznie z wszelkimi warunkami określonymi w programie prac lub w zaproszeniu.
2. Podmioty muszą stanowić części konsorcjum, w skład którego muszą wchodzić co najmniej trzy samodzielne podmioty prawne, każdy z siedzibą w innym państwie członkowskim lub państwie stowarzyszonym, przy czym przynajmniej jeden z tych podmiotów musi mieć siedzibę w państwie członkowskim, chyba że:
  - a) w programie prac przewidziano inaczej, w **należyście** uzasadnionych przypadkach;
3. Działania w zakresie badań pionierskich Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERBN), działania Europejskiej Rady ds. Innowacji (EIC), działania w zakresie szkoleń i mobilności lub działania do celów współfinansowania programu mogą być realizowane przez jeden podmiot prawny lub większą liczbę takich podmiotów, z których jeden musi mieć siedzibę w państwie członkowskim lub państwie stowarzyszonym **na podstawie układu zawartego zgodnie z art. 12**.

4. Działania koordynacyjne i wspierające mogą być realizowane przez jeden podmiot prawny lub większą liczbę takich podmiotów, które mogą mieć siedzibę w państwie członkowskim **lub** państwie stowarzyszonym, lub w innym państwie trzecim.
5. W przypadku działań związanych z unijnymi aktywami strategicznymi, interesami Unii, jej autonomią lub bezpieczeństwem program prac może przewidywać, że uczestnictwo może zostać ograniczone wyłącznie do podmiotów prawnych z siedzibą w państwach członkowskich, lub do takich podmiotów oraz dodatkowo podmiotów prawnych z siedzibą w określonych państwach stowarzyszonych lub innych państwach trzecich.
6. ***W stosownych i należytych uzasadnionych przypadkach*** w programie prac można określić kryteria kwalifikowalności uzupełniające kryteria określone w ust. 2, 3, 4 i 5 stosownie do szczególnych wymogów polityki lub charakteru i celów działania, w tym liczbę podmiotów prawnych, rodzaj podmiotu prawnego i miejsce siedziby.
7. W przypadku działań korzystających z kwot, o których mowa w art. **11**, uczestnictwo ogranicza się do pojedynczego podmiotu prawnego z siedzibą na terenie jurysdykcji instytucji zarządzającej przekazującej wykonanie tych kwot, chyba że uzgodniono inaczej z tą instytucją zarządzającą i przewidziano to w programie prac.
8. W przypadkach wskazanych w programie prac w działaniach może uczestniczyć **JRC**.
9. **JRC**, międzynarodowe europejskie organizacje badawcze i podmioty prawne utworzone na podstawie prawa Unii uznaje się za mające siedzibę w państwie członkowskim innym niż państwa członkowskie, w których siedzibę mają pozostałe podmioty prawne uczestniczące w działaniu.
10. W przypadku działań w zakresie badań pionierskich Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych oraz działań w zakresie szkoleń i mobilności ***i jeżeli zostało to przewidziane w programie prac***, organizacje międzynarodowe mające siedzibę główną w państwie członkowskim lub państwie stowarzyszonym uznaje się za mające siedzibę w tym państwie członkowskim lub państwie stowarzyszonym.

W odniesieniu do innych części programu uznaje się, że organizacje międzynarodowe inne niż międzynarodowe europejskie organizacje badawcze mają siedzibę w niestowarzyszonym państwie trzecim.

Artykuł 19

Podmioty kwalifikujące się do otrzymania finansowania

1. Podmioty kwalifikują się do otrzymania finansowania, jeżeli mają siedzibę w państwie członkowskim lub państwie stowarzyszonym, **zgodnie z art. 12.**

W przypadku działań korzystających z kwot, o których mowa w art. 11 ust. 3, do finansowania z tych kwot kwalifikują się wyłącznie podmioty z siedzibą na terenie jurysdykcji instytucji zarządzającej przekazującej wykonanie tych kwot.

- 1b. Podmioty z państw o niskim lub średnim dochodzie oraz w drodze wyjątku z innych niestowarzyszonych państw trzecich mogą kwalifikować się do otrzymania finansowania w ramach działania, jeżeli:**

- a) **dane państwo trzecie jest wskazane w programie prac; oraz**

- b) **Komisja lub organ finansujący uważają, że ich uczestnictwo ma zasadnicze znaczenie dla realizacji działania.**

2. Podmioty z siedzibą w **innym** niestowarzyszonym państwie trzecim powinny **ponosić** koszty swojego uczestnictwa. **Porozumienia badawczo-rozwojowe między tymi niestowarzyszonymi państwami trzecimi a Unią mogą być zawierane, jeśli zostaną uznane za użyteczne oraz można ustanowić mechanizm współfinansowania podobny do mechanizmów uzgodnionych w ramach programu „Horyzont 2020”. Państwa te zapewniają wzajemny dostęp unijnym podmiotom prawnym do programów finansowania badań, rozwoju i innowacji tych państw, a także wzajemność w odniesieniu do otwartego dostępu do wyników i danych naukowych oraz sprawiedliwych i równych warunków dotyczących praw własności intelektualnej.**

█

█

3. Podmioty stowarzyszone kwalifikują się do otrzymania finansowania w ramach działania, jeżeli mają siedzibę w państwie członkowskim **lub** państwie stowarzyszonym **█**.

- 3a. Komisja składa Parlamentowi i Radzie sprawozdanie, określając w odniesieniu do każdego niestowarzyszonego państwa trzeciego kwotę wkładów finansowych Unii**

przekazanych uczestniczącym podmiotom oraz kwotę wkładów finansowych przekazanych przez dane państwo podmiotom unijnym uczestniczącym w ich działaniach.

Artykuł 20

Zaproszenia do składania wniosków

1. ***W przypadku wszystkich działań*** program prac obejmuje treść zaproszeń do składania wniosków.
2.
3. Jeżeli jest to konieczne do osiągnięcia celów, zaproszenia mogą ***w wyjątkowych przypadkach*** być ograniczone do opracowywania dodatkowego rodzaju działalności lub dodania dodatkowych partnerów do istniejących działań. ***Ponadto w programie prac można przewidzieć możliwość dołączania się podmiotów prawnych z państw członkowskich osiągających słabe wyniki w zakresie badań i innowacji do już wybranych działań w zakresie badań i innowacji realizowanych w ramach współpracy, z zastrzeżeniem zgody odpowiedniego konsorcjum i pod warunkiem, że w działaniach takich nie biorą jeszcze udziału podmioty prawne z takich państw członkowskich.***
4. Zaproszenie do składania wniosków nie jest wymagane w przypadku działań koordynacyjnych i wspierających lub działań do celów współfinansowania programu, które:
  - a) mają być realizowane przez ***JRC*** lub podmioty prawne określone w programie prac; oraz
  - b) nie wchodzą w zakres zaproszenia do składania wniosków, ***zgodnie z art. 195 lit. e) rozporządzenia finansowego.***
5. W programie prac wskazuje się zaproszenia, w ramach których przyznawane będą pieczęcie doskonałości. Po otrzymaniu od wnioskodawcy uprzedniej zgody informacje

dotyczące wniosku i oceny mogą być udostępniane zainteresowanym organom finansującym, z zastrzeżeniem zawarcia umów o zachowaniu poufności.

Artykuł 21

Wspólne zaproszenia

Komisja lub organ finansujący może ogłosić wspólne zaproszenie do składania wniosków razem z:

- a) państwami trzecimi, w tym ich organizacjami lub agencjami naukowymi i technologicznymi;
- b) organizacjami międzynarodowymi;
- c) podmiotami prawnymi o charakterze niezarobkowym.

W przypadku wspólnego zaproszenia **wnioskodawcy muszą spełniać wymogi, o których mowa w art. 18 niniejszego rozporządzenia, oraz** ustanawia się wspólne procedury kwalifikacji i oceny wniosków. Procedury te obejmują charakteryzującą się zrównoważonym składem grupę ekspertów wyznaczonych przez każdą ze stron.

Artykuł 22

Przedkomercyjne zamówienia publiczne i zamówienia publiczne na innowacyjne rozwiązania

1. Działania mogą obejmować lub mieć jako główny cel przedkomercyjne zamówienia publiczne lub zamówienia publiczne na innowacyjne rozwiązania, które mają być realizowane przez beneficjentów będących instytucjami zamawiającymi lub podmiotami zamawiającymi, zdefiniowanymi w dyrektywach 2014/24/UE¹, 2014/25/UE² i 2009/81/WE³.

---

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65).

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 243).

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniająca dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE (Dz.U. L 216 z 20.8.2009, s. 76).

2. W postępowaniach o udzielenie zamówienia:
- a) przestrzega się zasad przejrzystości, niedyskryminacji, równego traktowania, należytego zarządzania finansami, proporcjonalności i reguł konkurencji;
  - b) w przypadku przedkomercyjnych zamówień publicznych, **w stosownych przypadkach i bez uszczerbku dla zasad wymienionych w lit. a), można zastosować procedurę uproszczoną lub przyspieszoną oraz** można przewidzieć szczególne warunki, polegające na przykład na ograniczeniu miejsca przeprowadzenia zamawianych działań do terytorium państw członkowskich i państw stowarzyszonych;
  - c) można zezwalać na udzielenie więcej niż jednego zamówienia w ramach tego samego postępowania („zamawianie u różnych dostawców”); oraz
  - d) przewiduje się udzielenie zamówienia oferentowi lub oferentom, którzy złożyli ofertę najkorzystniejszą ekonomicznie przy jednoczesnym zapewnieniu braku konfliktu interesów.
3. Wykonawca uzyskujący rezultaty w ramach przedkomercyjnych zamówień publicznych staje się posiadaczem przynajmniej powiązanych praw własności intelektualnej. Instytucjom zamawiającym przysługują przynajmniej nieodpłatne prawa dostępu do rezultatów na własny użytek oraz prawo udzielania lub wymagania od uczestniczących wykonawców udzielania licencji niewyłącznych osobom trzecim do celów wykorzystania rezultatów na potrzeby instytucji zamawiającej, na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach, bez prawa do udzielania sublicencji. Jeżeli wykonawca nie wykorzysta komercyjnie rezultatów w okresie po udzieleniu przedkomercyjnego zamówienia publicznego, wskazanym w odnośnej umowie, instytucje zamawiające, **po skonsultowaniu się z wykonawcą w sprawie przyczyn niewykorzystania**, mogą wymagać od niego przeniesienia na nie wszelkich praw własności tych rezultatów.

Artykuł 24

Zdolność finansowa wnioskodawców

1. ***Oprócz wyjątków wymienionych w art. 198 ust. 5*** rozporządzenia finansowego, zdolność finansową weryfikuje się tylko w odniesieniu do koordynatora i tylko wtedy, gdy kwota wnioskowanego finansowania ze środków Unii na dane działanie wynosi co najmniej 500 000 EUR.
2. Jeżeli istnieją jednak uzasadnione wątpliwości co do zdolności finansowej lub poziom ryzyka jest wyższy ze względu na uczestnictwo w kilku trwających działaniach finansowanych ze środków unijnych programów w zakresie badań naukowych i innowacji, Komisja lub organ finansujący weryfikuje również zdolność finansową innych wnioskodawców lub koordynatorów wnioskujących o kwotę finansowania poniżej progu, o którym mowa w ust. 1.
3. Jeżeli zdolność finansowa jest strukturalnie gwarantowana przez inny podmiot prawny, weryfikuje się jego zdolność finansową.
4. W przypadku słabej zdolności finansowej Komisja lub organ finansujący może uzależnić uczestnictwo wnioskodawcy od przedłożenia przez podmiot stowarzyszony oświadczenia o odpowiedzialności solidarnej.
5. Wkład do Mechanizmu Ubezpieczeń Wzajemnych ustanowionego w art. 33 uznaje się za wystarczającą gwarancję w myśl art. 152 rozporządzenia finansowego. Nie przyjmuje się od beneficjentów żadnej dodatkowej gwarancji ani zabezpieczenia, ani też nie nakłada na nich wymogu ich dostarczenia.

Artykuł 25

Kryteria wyboru *i kwalifikacji*

1. Oceny wniosków dokonuje się w oparciu o następujące kryteria wyboru:
  - a) doskonałość;
  - b) oddziaływanie;
  - c) jakość i skuteczność realizacji.
2. Do wniosków dotyczących działań w zakresie badań pionierskich ERBN stosuje się wyłącznie kryterium, o którym mowa w ust. 1 lit. a).

3. W programie prac zawiera się dalsze informacje na temat stosowania kryteriów wyboru określonych w ust. 1, **w tym wagi, progów i, w stosownych przypadkach, zasad dotyczących postępowania z wnioskami, które uzyskały taką samą punktację, z uwzględnieniem celów zaproszenia do składania wniosków. Warunki dotyczące postępowania z wnioskami, które uzyskały taką samą punktację, mogą obejmować między innymi następujące kryteria: MŚP, płeć, różnorodność geograficzna.**
- 3a. **Komisja i pozostałe organy finansujące biorą pod uwagę możliwość zastosowania dwuetapowej procedury składania wniosków, a w stosownych przypadkach można dokonywać oceny zanonimizowanych wniosków na pierwszym etapie oceny na podstawie jednego lub kilku kryteriów wyboru, o których mowa w ust. 1.**

Artykuł 26

Ocena

1. Wnioski są oceniane przez komisję oceniającą, która **składa się** z niezależnych ekspertów zewnętrznych.

W przypadku działalności EIC, misji i w należycie uzasadnionych przypadkach określonych w przyjętym przez Komisję programie prac komisja oceniająca może składać się częściowo lub, w przypadku działań koordynacyjnych i wspierających, częściowo lub w pełni z przedstawicieli instytucji unijnych lub organów, o których mowa w art. 150 rozporządzenia finansowego.

Proces oceny mogą śledzić niezależni obserwatorzy.

2. ***W stosownych przypadkach komisja oceniająca klasyfikuje wnioski, które przekroczyły stosowne progi, na podstawie:***
- a) wyników oceny;
  - b) ich wkładu w osiągnięcie szczegółowych celów polityki, w tym tworzenia spójnego portfela projektów, ***zwłaszcza w przypadku działań w ramach instrumentu „Pionier” EIC, misji i w innych należycie uzasadnionych przypadkach określonych szczegółowo w przyjętym przez Komisję programie prac.***

*W przypadku działań EIC, misji i w innych należycie uzasadnionych przypadkach określonych szczegółowo w przyjętym przez Komisję programie prac komisja oceniająca może również zaproponować wprowadzenie we wnioskach ■ dostosowań w zakresie, w jakim jest to niezbędne do zapewnienia spójności *podejścia opartego na* portfelu. *Dostosowania te są zgodne z warunkami uczestnictwa i spełniają zasadę równego traktowania. Komitet programowy jest informowany o takich przypadkach.**

- 2a. Proces oceny jest zaplanowany w sposób pozwalający uniknąć konfliktów interesów i stronniczości. Gwarantuje się przejrzystość kryteriów oceny i metody punktacji wniosku.*
- 3. Zgodnie z art. 200 ust. 7 rozporządzenia finansowego wnioskodawcy otrzymują informacje zwrotne na wszystkich etapach oceny i, w stosownych przypadkach, powody odrzucenia.*
- 4. Podmioty prawne mające siedzibę w państwach członkowskich osiągających słabe wyniki w zakresie badań i innowacji, które z powodzeniem uczestniczyły w komponencie „Szersze uczestnictwo i dzielenie się doskonałością”, otrzymują na żądanie zapis tego udziału, który można dołączyć do wniosków dotyczących koordynowanych przez nie części programu opartych na współpracy.*

Artykuł 27

Procedura przeglądu oceny, zapytania i skargi

- 1. Wnioskodawca może wnieść o przegląd oceny, jeżeli uzna, że mająca zastosowanie procedura oceny nie została prawidłowo zastosowana do jego wniosku¹.*
- 2. Przegląd oceny dotyczy wyłącznie proceduralnych aspektów oceny, nie zaś merytorycznej oceny wniosku.*
- 2a. Wniosek o dokonanie przeglądu oceny dotyczy konkretnego wniosku i zostaje złożony w ciągu 30 dni od ogłoszenia wyników oceny.*

---

¹ *Procedura zostanie wyjaśniona w dokumencie, który będzie opublikowany przed rozpoczęciem procesu oceny.*

Komitet ds. przeglądu procesu oceny wydaje opinię na temat aspektów proceduralnych; przewodniczy mu urzędnik Komisji, a w jego skład wchodzi pracownicy Komisji lub stosownego organu finansującego, którzy nie brali udziału w ocenie wniosków. Komitet może zalecić:

- a) ponowną ocenę wniosku przede wszystkim przez oceniających, którzy nie brali udziału w poprzedniej ocenie;***
- b) potwierdzenie pierwotnej oceny.***

█

█

3. Przegląd oceny nie może opóźniać procesu kwalifikacji wniosków, które nie są przedmiotem przeglądu.

3a. Komisja zapewnia istnienie procedury umożliwiającej uczestnikom składanie bezpośrednich zapytań i skarg dotyczących ich udziału w programie „Horyzont Europa”. Informacje dotyczące zgłaszania zapytań lub skarg są udostępniane w internecie.

Artykuł 28

Czas na udzielenie dotacji

1. Na zasadzie odstępstwa od art. 194 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia finansowego stosuje się następujące okresy:
  - a) w przypadku informowania wszystkich wnioskodawców o wyniku oceny ich wniosków – okres nie dłuższy niż pięć miesięcy od ostatecznego terminu składania kompletnych wniosków;
  - b) w przypadku podpisywania umów o udzielenie dotacji z wnioskodawcami – okres nie dłuższy niż osiem miesięcy od ostatecznego terminu składania kompletnych wniosków.

█

█

2. W programie prac █ można określić krótsze okresy.

3. Poza wyjątkami określonymi w art. 194 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia finansowego, okresy, o których mowa w ust. 1, mogą zostać także przedłużone w przypadku działań ERBN, misji oraz w sytuacji, gdy działania są przedkładane do oceny pod kątem etyczności lub bezpieczeństwa.

Artykuł 29

Realizacja dotacji

1. Jeśli beneficjent nie wypełnia swoich zobowiązań dotyczących realizacji działania od strony technicznej, pozostali beneficjenci wypełniają zobowiązania bez dodatkowego finansowania unijnego, chyba że zostaną wyraźnie zwolnieni z tego obowiązku. Odpowiedzialność finansowa każdego z beneficjentów jest ograniczona do jego własnego zadłużenia, z zastrzeżeniem przepisów dotyczących Mechanizmu Ubezpieczeń Wzajemnych.
2. W umowie o udzielenie dotacji można określić cele pośrednie i powiązane raty płatności zaliczkowych. Jeżeli nie osiągnięto celów pośrednich, działanie może zostać zawieszona, zmieniona lub, **w należyście uzasadnionym** przypadku, zakończona.
3. Działanie może również zostać zakończona, jeżeli oczekiwane rezultaty utraciły swoje znaczenie dla Unii z przyczyn naukowych **lub** technologicznych, lub **w przypadku instrumentu „Akcelerator” EIC – również z przyczyn** ekonomicznych, **lub** w przypadku EIC i misji – **z powodu** ich znaczenia jako części portfela działań. **Komisja przeprowadza procedurę z udziałem koordynatora działania i, w stosownych przypadkach, ekspertów zewnętrznych przed podjęciem decyzji o zakończeniu działania, zgodnie z art. 133 rozporządzenia finansowego.**

Artykuł 29a

Wzór umowy o udzielenie dotacji

1. **Komisja, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, przygotowuje wzór umów o udzielenie dotacji zawieranych przez Komisję lub odpowiedni organ finansujący i beneficjentów zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. W przypadku konieczności wprowadzenia znacznych zmian do wzoru umowy o udzielenie dotacji, między innymi z**

uwagi na jej dalsze uproszczenie dla beneficjentów, Komisja, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, dokonuje odpowiedniego przeglądu wzoru.

2. *Umowa o udzielenie dotacji określa prawa i obowiązki beneficjentów, a także Komisji lub stosownych organów finansujących, zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Ustanawia także prawa i obowiązki podmiotów prawnych, które stają się beneficjentami podczas realizacji działań, jak również rolę i zadania koordynatora konsorcjum.*

Artykuł 30

Stopy finansowania

1. Do wszystkich rodzajów finansowanej działalności stosuje się jedną stopę finansowania na działanie. Maksymalną stopę finansowania *na działanie* ustala się w programie prac.
2. Ze środków programu można zwracać do 100 % łącznych kosztów kwalifikowalnych działania, z następującymi wyjątkami:
  - a) w przypadku działań w zakresie innowacji: do 70 % łącznych kosztów kwalifikowalnych, z wyjątkiem podmiotów prawnych o charakterze niezarobkowym, w przypadku których ze środków programu można zwrócić do 100 % łącznych kosztów kwalifikowalnych;
  - b) w przypadku działań do celów współfinansowania programu: co najmniej 30 % łącznych kosztów kwalifikowalnych, a w określonych i należycie uzasadnionych przypadkach – do 70 %.
3. Stopy finansowania określone w niniejszym artykule mają zastosowanie również do działań, w przypadku których dla całości lub części działania ustalono finansowanie według stawek zryczałtowanych, kosztów jednostkowych lub w formie płatności ryczałtowych.

Artykuł 31

Koszty pośrednie

1. Kwalifikowalne koszty pośrednie ustala się przez zastosowanie stawki zryczałtowanej wynoszącej 25 % łącznych kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, z wyłączeniem kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich podwykonawstwa, wsparcia finansowego na rzecz osób trzecich oraz wszelkich kosztów jednostkowych lub płatności ryczałtowych, które obejmują koszty pośrednie.

W stosownych przypadkach koszty pośrednie objęte kosztami jednostkowymi lub płatnościami ryczałtowymi oblicza się stosując stawkę zryczałtowaną określoną w ust. 1, z wyjątkiem jednostkowych kosztów towarów i usług fakturowanych wewnętrznie, które oblicza się na podstawie kosztów rzeczywistych, zgodnie ze zwyczajową praktyką księgowania kosztów przez beneficjentów.

2. Jeżeli jednak przewidziano to w programie prac, koszty pośrednie mogą być deklarowane w formie płatności ryczałtowej lub kosztów jednostkowych.

Artykuł 32

Koszty kwalifikowalne

1. Oprócz kryteriów określonych w art. 186 rozporządzenia finansowego, w przypadku beneficjentów otrzymujących wynagrodzenie w oparciu o projekt koszty personelu są kwalifikowalne do wysokości wynagrodzenia, **które zostałyby wypłacone** danej osobie za pracę w ramach ■ projektów **w zakresie badań naukowych i innowacji** finansowanych ze środków programów krajowych, **co obejmuje składki na ubezpieczenie społeczne i inne koszty powiązane z wynagrodzeniem personelu przypisanego do działań, wynikające z prawa krajowego lub umowy o pracę.**

Wynagrodzenie w oparciu o projekt oznacza wynagrodzenie, które jest związane z uczestnictwem danej osoby w projektach, stanowi część zwyczajowej praktyki beneficjenta w zakresie wynagrodzeń i jest wypłacane w sposób jednolity.

2. Na zasadzie odstępstwa od art. 190 ust. 1 rozporządzenia finansowego, koszty zasobów udostępnionych przez osoby trzecie w postaci wkładów rzeczowych są kwalifikowalne, do wysokości kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich danej osoby trzeciej.
  3. Na zasadzie odstępstwa od art. 192 rozporządzenia finansowego, dochód generowany przez wykorzystanie rezultatów nie jest uznawany za wpływy z działania.
- 3a. Beneficjenci mogą stosować swoje zwyczajowe praktyki księgowania, aby wskazać i zadeklarować koszty poniesione w związku z działaniem zgodnie ze wszystkimi warunkami określonymi w umowie o udzielenie dotacji, jak przewidziano w niniejszym rozporządzeniu i art. 186 rozporządzenia finansowego.**

4. Na zasadzie odstępstwa od art. 203 ust. 4 rozporządzenia finansowego, poświadczenie sprawozdania finansowego jest obowiązkowe w momencie dokonywania płatności salda, jeżeli kwota deklarowana do zwrotu jako koszty rzeczywiste i koszty jednostkowe obliczone zgodnie ze zwyczajową praktyką księgowania kosztów wynosi co najmniej 325 000 EUR.

Poświadczenie sprawozdania finansowego może sporządzić zatwierdzony audytor zewnętrzny lub, w przypadku organów publicznych, właściwy i niezależny urzędnik publiczny, zgodnie z art. 203 ust. 4 rozporządzenia finansowego.

- 4a. *W stosownych przypadkach, w odniesieniu do dotacji na szkolenia i mobilność w ramach MSCA, UE należy uwzględnić w swoim wkładzie wszelkie dodatkowe koszty beneficjenta związane z urlopem macierzyńskim lub rodzicielskim, zwolnieniami chorobowymi, urlopem specjalnym lub zmianą zatrudniającej organizacji przyjmującej lub statusu rodzinnego naukowca w okresie obowiązywania umowy o udzielenie dotacji.*
- 4b. *Koszty związane z otwartym dostępem, w tym planami zarządzania danymi, podlegają refundacji, jak określono w umowie o udzielenie dotacji.*

Artykuł 33

Mechanizm Ubezpieczeń Wzajemnych

1. Niniejszym ustanawia się Mechanizm Ubezpieczeń Wzajemnych („Mechanizm”), który zastępuje fundusz ustanowiony na podstawie art. 38 rozporządzenia (WE) nr 1290/2013 i jest jego następcą prawnym. Mechanizm przeznaczony jest na pokrycie ryzyka związanego z niemożnością odzyskania od beneficjentów kwot należnych:

- a) Komisji na mocy decyzji nr 1982/2006/WE,
- b) Komisji i organom unijnym w ramach programu „Horyzont 2020”,
- c) Komisji i organom finansującym w ramach niniejszego programu.

Pokrycie ryzyka w odniesieniu do organów finansujących, o których mowa w ust. 1 lit. c), może być realizowane poprzez system pokrycia pośredniego określony w stosownej umowie i uwzględniający charakter organu finansującego.

2. Mechanizm jest zarządzany przez Unię reprezentowaną przez Komisję występującą jako podmiot wykonawczy. Komisja ustanawia szczegółowe zasady dotyczące funkcjonowania Mechanizmu.
3. Beneficjenci uiszczają składkę w wysokości 5 % unijnego finansowania na działanie. Na podstawie *przejrzystych* ocen okresowych składka ta może zostać podwyższona przez Komisję do 8 % lub obniżona poniżej 5 %. Składki beneficjentów na Mechanizm *są potrącane* z początkowej płatności zaliczkowej i wpłacane do Mechanizmu w imieniu beneficjentów *i w żadnym wypadku nie mogą przekraczać kwoty początkowej płatności zaliczkowej*.
4. Składki beneficjentów są zwracane w momencie dokonywania płatności salda.
5. Wszelki zwrot finansowy wygenerowany przez Mechanizm jest dodawany do Mechanizmu. Jeżeli zwrot jest niewystarczający, Mechanizm nie interweniuje, a Komisja lub organ finansujący odzyskuje wszelkie należne kwoty bezpośrednio od beneficjentów lub osób trzecich.
6. Odzyskane kwoty stanowią dochody przeznaczone na Mechanizm w rozumieniu art. 21 ust. 5 rozporządzenia finansowego. Po zakończeniu realizacji wszystkich dotacji, których ryzyko bezpośrednio lub pośrednio pokrywa Mechanizm, wszelkie pozostające kwoty należne zostają odzyskane przez Komisję i zapisane w budżecie Unii, z zastrzeżeniem decyzji władzy ustawodawczej.
7. Mechanizm może zostać *rozszerzony na* beneficjentów wszelkich innych programów unijnych zarządzanych bezpośrednio. Komisja przyjmuje warunki udziału beneficjentów innych programów.

Artykuł 34

Własność i ochrona

1. Beneficjenci stają się właścicielami rezultatów, które uzyskują. Zapewniają oni, by wszelkie prawa ich pracowników lub innych osób trzecich w odniesieniu do rezultatów mogły być wykonywane w sposób nienaruszający obowiązków beneficjentów zgodnie z warunkami określonymi w umowie o udzielenie dotacji.

Rezultaty mogą stanowić współwłasność dwóch beneficjentów lub większej ich liczby, jeżeli:

- a) zostały uzyskane wspólnie przez tych beneficjentów; oraz
- b) niemożliwe jest:
  - (i) ustalenie wkładu, jaki każdy z beneficjentów wniósł w ich uzyskanie,
lub
  - (ii) rozdzielenie ich przy składaniu wniosku o objęcie ich ochroną, obejmowaniu ich ochroną lub jej utrzymywaniu.

Współwłaściciele uzgadniają na piśmie przydział współwłasności i warunki korzystania z niej. Każdy ze współwłaścicieli może udzielać osobom trzecim niewyłącznych licencji na korzystanie z rezultatów stanowiących współwłasność (bez prawa do udzielania sublicencji), pod warunkiem że pozostali współwłaściciele zostali o tym powiadomieni z wyprzedzeniem i otrzymają godziwą i rozsądną zapłatę, chyba że w **umowie konsorcjum lub w umowie współwłasności** uzgodniono inaczej. Współwłaściciele mogą uzgodnić na piśmie stosowanie innego rozwiązania niż współwłasność.

2. Beneficjenci, którzy otrzymali finansowanie unijne, odpowiednio chronią swoje rezultaty, jeżeli ochrona jest możliwa i uzasadniona, uwzględniając wszelkie istotne aspekty, w tym perspektywy wykorzystania komercyjnego **i wszelkie inne uzasadnione interesy**. Podejmując decyzję w sprawie ochrony, beneficjenci uwzględniają także uzasadnione interesy pozostałych beneficjentów uczestniczących w danym działaniu.

Artykuł 35

Wykorzystanie i upowszechnianie

1. **Każdy uczestnik, który otrzymał finansowanie unijne, dokłada wszelkich starań, aby wykorzystać wyniki będące jego własnością lub zapewnić ich wykorzystanie przez inny podmiot prawny.** Możliwe jest wykorzystanie bezpośrednio przez beneficjentów lub pośrednio, w szczególności poprzez przeniesienie własności rezultatów i udzielenie licencji na nie zgodnie z art. 36.

W programie prac można przewidzieć dodatkowe obowiązki w zakresie wykorzystania.

Jeżeli pomimo wszelkich starań beneficjenta o wykorzystanie jego rezultatów bezpośrednio lub pośrednio wykorzystanie to nie następuje w ustalonym okresie wskazanym w umowie o udzielenie dotacji, beneficjent korzysta z odpowiedniej platformy internetowej wskazanej w umowie o udzielenie dotacji, aby znaleźć strony zainteresowane wykorzystaniem tych rezultatów. Od obowiązku tego można odstąpić, jeżeli jest to uzasadnione na podstawie wniosku beneficjenta.

2. **Beneficjenci upowszechniają swoje rezultaty, jak tylko staje się to możliwe, w publicznie dostępnym formacie**, z zastrzeżeniem wszelkich ograniczeń wynikających z ochrony własności intelektualnej, przepisów bezpieczeństwa lub uzasadnionych interesów ■ .

W programie prac można przewidzieć dodatkowe obowiązki w zakresie upowszechniania, **zapewniając jednocześnie ochronę interesów gospodarczych i naukowych Unii**.

3. Beneficjenci zapewniają, by otwarty dostęp do publikacji naukowych był stosowany zgodnie z warunkami określonymi w umowie o udzielenie dotacji. W szczególności beneficjenci zapewniają, by oni sami lub autorzy zachowali prawa własności intelektualnej wystarczające do spełnienia przez nich wymogów w zakresie otwartego dostępu.

Otwarty dostęp do danych badawczych powinien stanowić ogólną zasadę w warunkach określanych w umowie o udzielenie dotacji, **przy czym należy zapewnić możliwość stosowania wyjątków zgodnie z zasadą „otwarty w największym możliwym zakresie, zamknięty tylko w koniecznym”**, uwzględniając uzasadnione interesy beneficjentów, **w tym wykorzystanie komercyjne**, oraz wszelkie inne ograniczenia, takie jak przepisy dotyczące ochrony danych, **prywatności, poufności, tajemnicy handlowej i interesów konkurencyjnych Unii**, przepisy bezpieczeństwa lub prawa własności intelektualnej.

W programie prac można przewidzieć dodatkowe **zachęty lub** obowiązki w zakresie stosowania się do praktyk otwartej nauki.

4. Beneficjenci zarządzają wszelkimi danymi badawczymi **uzyskanymi w ramach działania objętego programem „Horyzont Europa”** zgodnie z **zasadami FAIR i** warunkami określonymi w umowie o udzielenie dotacji i ustanawiają plan zarządzania danymi.

W programie prac można przewidzieć **w uzasadnionych przypadkach** dodatkowe obowiązki dotyczące korzystania z europejskiej chmury dla otwartej nauki (**EOSC**) do celów przechowywania i udostępniania danych badawczych.

5. Beneficjenci, którzy zamierzają upowszechnić swoje rezultaty, powiadamiają z wyprzedzeniem pozostałych beneficjentów uczestniczących w działaniu. Każdy z pozostałych beneficjentów może zgłosić sprzeciw, jeśli wykaże, że zamierzone upowszechnianie znacząco szkodziłoby jego uzasadnionym interesom w odniesieniu do jego rezultatów lub istniejącej wiedzy. W takich przypadkach upowszechnianie nie może nastąpić, chyba że zostaną poczynione odpowiednie kroki w celu zabezpieczenia tych uzasadnionych interesów.
6. We wnioskach zawiera się plan wykorzystania i upowszechniania rezultatów, chyba że w programie prac przewidziano inaczej. Jeżeli przewidywane wykorzystanie wiąże się z projektowaniem, tworzeniem, produkcją i wprowadzaniem do obrotu produktu bądź procesu, lub tworzeniem i świadczeniem usługi, w planie określa się strategię takiego wykorzystania. Jeżeli w planie przewidziano wykorzystanie głównie w niestowarzyszonych państwach trzecich, podmioty prawne wyjaśniają względy, z których wykorzystanie to nadal leży w interesie Unii.

Beneficjenci *aktualizują* plan w trakcie i po zakończeniu działania, *zgodnie z umową o udzielenie dotacji*.

7. Do celów monitorowania i upowszechniania przez Komisję lub organ finansujący beneficjenci przedstawiają wszelkie wymagane informacje dotyczące wykorzystania i upowszechniania swoich rezultatów, *zgodnie z warunkami określonymi w umowie o udzielenie dotacji*. Z zastrzeżeniem uzasadnionych interesów beneficjentów, informacje takie udostępnia się publicznie.

Artykuł 36

Przeniesienie własności i udzielanie licencji

1. Beneficjenci mogą przenieść własność swoich rezultatów. Zapewniają oni, aby ich obowiązki miały również zastosowanie do nowego właściciela i aby ten ostatni był zobowiązany do przeniesienia tych obowiązków na nowego właściciela w każdym przypadku kolejnego przeniesienia własności.
2. Beneficjenci, którzy zamierzają przenieść własność rezultatów, powiadamiają z wyprzedzeniem każdego z pozostałych beneficjentów, który wciąż posiada prawa dostępu do tych rezultatów, chyba że uzgodniono inaczej na piśmie w odniesieniu do

wyraźnie określonych osób trzecich, **łącznie z podmiotami stowarzyszonymi**, lub nie jest to możliwe w świetle obowiązujących przepisów. Powiadomienie to musi zawierać wystarczające informacje o nowym właścicielu, aby umożliwić beneficjentowi ocenę wpływu takiego przeniesienia na jego prawa dostępu.

O ile nie uzgodniono inaczej na piśmie w odniesieniu do wyraźnie określonych osób trzecich, **łącznie z podmiotami stowarzyszonymi**, beneficjent może sprzeciwić się przeniesieniu, jeżeli jest w stanie wykazać, że przeniesienie to wpłynęłoby niekorzystnie na jego prawa dostępu. W takim przypadku przeniesienie nie może nastąpić do czasu osiągnięcia porozumienia między zainteresowanymi beneficjentami. **Terminy w tym zakresie ustala się w umowie o udzielenie dotacji.**

3. Beneficjenci mogą udzielać licencji w odniesieniu do swoich rezultatów lub w inny sposób przyznawać prawo do ich wykorzystania, **w tym na zasadzie wyłączności**, jeżeli nie ma to wpływu na wypełnianie spoczywających na nich obowiązków. **Udzielenie licencji pozwalającej na wykorzystanie wyników na zasadzie wyłączności jest możliwe, jeżeli wszyscy pozostali beneficjenci zgodzą się zrezygnować z przysługujących im praw dostępu.**
4. W uzasadnionych przypadkach w umowach o udzielenie dotacji ustanawia się prawo **Komisji lub organu finansującego** do sprzeciwu wobec przeniesienia prawa własności rezultatów lub wobec udzielenia wyłącznej licencji w odniesieniu do rezultatów, jeżeli:
  - a) beneficjenci uzyskujący dane rezultaty otrzymali finansowanie unijne;
  - b) przeniesienie własności lub udzielenie licencji następuje na rzecz podmiotu prawnego z siedzibą w niestowarzyszonym państwie trzecim; oraz
  - c) przeniesienie własności lub udzielenie licencji nie jest zgodne z interesem Unii.

Jeżeli prawo sprzeciwu ma zastosowanie, beneficjent dokonuje powiadomienia z wyprzedzeniem. Od prawa sprzeciwu można odstąpić na piśmie w odniesieniu do przeniesienia własności lub udzielania licencji na rzecz wyraźnie określonych podmiotów prawnych, jeżeli wprowadzono środki w celu ochrony interesów Unii.

Artykuł 37

Prawa dostępu

1. Stosuje się następujące zasady dotyczące praw dostępu:

- a) wniosek o skorzystanie z praw dostępu bądź zrzeczenie się praw dostępu ma formę pisemną;
- b) prawa dostępu nie obejmują prawa do udzielania sublicencji, chyba że uzgodniono inaczej z udzielającym tych praw;
- c) przed przystąpieniem do umowy o udzielenie dotacji beneficjenci informują się wzajemnie o wszelkich ograniczeniach w zakresie udzielania dostępu do posiadanej przez nich istniejącej wiedzy;
- d) fakt, że beneficjent nie jest już zaangażowany w działanie, nie ma wpływu na jego obowiązek udzielania dostępu;
- e) jeżeli beneficjent nie wywiązuje się ze swoich obowiązków, beneficjenci mogą uzgodnić, że nie przysługują mu już prawa dostępu.

2. Beneficjenci udzielają dostępu do:

- a) swoich rezultatów nieodpłatnie każdemu innemu beneficjentowi uczestniczącemu w działaniu, któremu dostęp ten jest niezbędny do wykonywania jego własnych zadań;
- b) posiadanej przez nich istniejącej wiedzy każdemu innemu beneficjentowi uczestniczącemu w działaniu, któremu dostęp ten jest niezbędny do wykonywania jego własnych zadań, z zastrzeżeniem wszelkich ograniczeń, o których mowa w ust. 1 lit. c); takiego dostępu udziela się nieodpłatnie, chyba że przed przystąpieniem do umowy o udzielenie dotacji beneficjenci uzgodnili inaczej;
- c) swoich rezultatów oraz, z zastrzeżeniem wszelkich ograniczeń, o których mowa w ust. 1 lit. c), do posiadanej przez nich istniejącej wiedzy każdemu innemu beneficjentowi uczestniczącemu w działaniu, któremu dostęp ten jest niezbędny do wykorzystania jego własnych rezultatów; takiego dostępu udziela się na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach, które należy uzgodnić.

3. O ile beneficjenci nie uzgodnili inaczej, udzielają oni również dostępu do swoich rezultatów i – z zastrzeżeniem wszelkich ograniczeń, o których mowa w ust. 1 lit. c) – do posiadanej przez nich istniejącej wiedzy podmiotowi prawnemu, który:
- a) ma siedzibę w państwie członkowskim lub państwie stowarzyszonym;
  - b) znajduje się pod bezpośrednią bądź pośrednią kontrolą innego beneficjenta lub pod tą samą bezpośrednią bądź pośrednią kontrolą co dany beneficjent, albo bezpośrednio lub pośrednio kontroluje danego beneficjenta; oraz
  - c) potrzebuje takiego dostępu, aby wykorzystać rezultaty danego beneficjenta, **zgodnie z obowiązkami beneficjenta w zakresie wykorzystania.**

Dostępu udziela się na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach, które należy uzgodnić.

4. Wniosek o dostęp do celów wykorzystania można złożyć w terminie do roku od zakończenia działania, chyba że beneficjenci uzgodnili inny termin.
5. Beneficjenci, którzy otrzymali finansowanie unijne, udzielają nieodpłatnie dostępu do swoich rezultatów unijnym instytucjom, organom lub jednostkom administracyjnym, do celów kształtowania, realizacji i monitorowania polityki lub programów unijnych. Dostęp jest ograniczony do zastosowania niekomercyjnego i niekonkurencyjnego.

Takimi prawami dostępu nie obejmuje się istniejącej wiedzy beneficjentów.

W przypadku działań w ramach klastra „**Bezpieczeństwo cywilne na rzecz społeczeństwa**” beneficjenci, którzy otrzymali finansowanie unijne, udzielają nieodpłatnie dostępu do swoich rezultatów także organom krajowym państw członkowskich, do celów kształtowania, realizacji i monitorowania ich polityki lub programów w tym obszarze. Dostęp jest ograniczony do zastosowania niekomercyjnego i niekonkurencyjnego i udzielany na podstawie dwustronnego porozumienia określającego szczegółowe warunki mające zapewnić, by z praw tych korzystano tylko w przewidzianym celu i by nałożono odpowiednie obowiązki w zakresie poufności. Państwo członkowskie, instytucja, organ lub jednostka organizacyjna Unii zwracający się z wnioskiem powiadamiają wszystkie państwa członkowskie o takim wniosku.

6. W programie prac można przewidzieć, **w stosownych przypadkach**, dodatkowe prawa dostępu.

Artykuł 38

Przepisy szczególne ■

Do działań ERBN, działań w zakresie szkoleń i mobilności, działań dotyczących przedkomercyjnych zamówień publicznych, działań dotyczących zamówień publicznych na innowacyjne rozwiązania, działań do celów współfinansowania programu oraz działań koordynacyjnych i wspierających mogą mieć zastosowanie szczególne zasady dotyczące własności, wykorzystania i upowszechniania, przeniesienia własności i udzielania licencji, a także praw dostępu.

Takie szczególne zasady *określa się w umowie o udzielenie dotacji i* nie mają *one* wpływu na *zasady i obowiązki* w zakresie otwartego dostępu.

Artykuł 39

Nagrody

1. Nagrody w ramach programu są przyznawane i zarządzane zgodnie z tytułem IX rozporządzenia finansowego, chyba że w niniejszym rozdziale określono inaczej.
2. Wszelkie podmioty prawne, bez względu na miejsce ich siedziby, mogą wziąć udział w konkursie, chyba że w programie prac lub w zasadach konkursów przewidziano inaczej.
3. Komisja lub organ finansujący może, **w stosownych przypadkach**, organizować konkursy o nagrody razem z:
  - a) innymi organami unijnymi;
  - b) państwami trzecimi, w tym ich organizacjami lub agencjami naukowymi i technologicznymi;
  - c) organizacjami międzynarodowymi; lub
  - d) podmiotami prawnymi o charakterze niezarobkowym.

4. Program prac lub regulamin konkursu *obejmuje* obowiązki w zakresie komunikacji *i, w stosowanych przypadkach*, wykorzystania i upowszechniania, *praw własności i praw dostępu, w tym przepisy dotyczące udzielania licencji*.

ROZDZIAŁ IV

Zamówienia

Artykuł 40

Zamówienia

1. Zamówienia w ramach programu są udzielane i zarządzane zgodnie z tytułem VII rozporządzenia finansowego, chyba że w niniejszym rozdziale określono inaczej.
2. Zamówienia mogą także przybierać formę przedkomercyjnych zamówień publicznych bądź publicznych zamówień na innowacyjne rozwiązania udzielanych przez Komisję lub organ finansujący we własnym imieniu lub wspólnie z instytucjami zamawiającymi z państw członkowskich i państw stowarzyszonych. W takim przypadku stosuje się przepisy zawarte w art. 22.

ROZDZIAŁ V

Działania łączone i finansowanie mieszane

Artykuł 41

Działania łączone

Działania łączone, o których decyzję podjęto w ramach niniejszego programu, realizowane są zgodnie z programem InvestEU oraz tytułem X rozporządzenia finansowego.

Artykuł 42

Finansowanie mieszane z programu „Horyzont Europa” i EIC

1. Dotacje i zaliczki zwrotne, będące elementami finansowania mieszanego z programu „Horyzont Europa” lub z EIC, podlegają przepisom art. 30–33.

2. Finansowanie mieszane z EIC realizuje się zgodnie z art. 43. Wsparcie w ramach finansowania mieszanego z EIC może zostać przyznane do momentu, kiedy dane działanie można będzie finansować jako działanie łączone lub jako działanie w zakresie finansowania i inwestycji w pełni objęte gwarancją UE w ramach funduszu InvestEU. Na zasadzie odstępstwa od art. 209 rozporządzenia finansowego, warunki określone w ust. 2, a w szczególności w lit. a) i d), nie mają zastosowania w momencie przyznawania finansowania mieszanego z EIC.
3. Finansowanie mieszane z programu „Horyzont Europa” może zostać przyznane na działanie do celów współfinansowania programu, w przypadku gdy we wspólnym programie państw członkowskich i państw stowarzyszonych przewidziano wdrażanie instrumentów finansowych w celu wsparcia zakwalifikowanych działań. Oceny i kwalifikacji takich działań dokonuje się zgodnie z art. 11, 19, 20, 24, 25 i 26. Finansowanie mieszane z programu „Horyzont Europa” realizuje się w trybie zgodnym z art. 29, przez analogię z art. 43 ust. 9 oraz z dodatkowymi *i uzasadnionymi* warunkami określonymi w programie prac.
4. Spłaty, w tym zwroty zaliczek, i dochody z finansowania mieszanego z programu „Horyzont Europa” i EIC uznaje się za wewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel zgodnie z art. 21 ust. 3 lit. f) i art. 21 ust. 4 rozporządzenia finansowego.
5. Finansowanie mieszane z programu „Horyzont Europa” i EIC zapewnia się w sposób, który *sprzyja konkurencyjności Unii, nie zakłócając przy tym konkurencji na rynku wewnętrznym.*

Artykuł 42a

„Pionier”

1. *„Pionier” zapewnia dotacje na nowatorskie projekty wysokiego ryzyka realizowane przez konsorcja lub pojedynczych beneficjentów, mające na celu opracowanie przełomowych innowacji i stworzenie nowych możliwości rynkowych. „Pionier” wspiera najwcześniejsze etapy badań naukowych i rozwoju w dziedzinie nauki, technologii lub bardzo zaawansowanych technologii, w tym weryfikację poprawności projektu i prototypy służące walidacji technologii.*

„Pionier” jest realizowany głównie w drodze otwartego zaproszenia do składania wniosków oddolnych z regularnymi datami granicznymi w roku oraz przewiduje konkurencyjne wyzwania w zakresie opracowania kluczowych celów strategicznych wymagających bardzo zaawansowanych technologicznie i radykalnych sposobów myślenia.

2. *Działania przejściowe w ramach instrumentu „Pionier” pomagają wszystkim rodzajom badaczy i innowatorów w opracowaniu ścieżki prowadzącej do rozwoju komercyjnego w Unii, na przykład działań demonstracyjnych i studiów wykonalności, aby ocenić potencjalne uzasadnienie biznesowe, a także wspierają tworzenie przedsiębiorstw typu spin-off i typu start-up.*

a) *ogłaszanie i treść zaproszeń do składania wniosków ustala się z uwzględnieniem celów i budżetu ustanowionych w programie prac w odniesieniu do odpowiedniego portfela działań;*

b) *każdemu wnioskowi już zakwalifikowanemu w ramach instrumentu „Pionier” EIC w drodze zaproszenia do składania wniosków można przyznać dodatkową dotację na ustaloną kwotę nieprzekraczającą 50 000 EUR w celu przeprowadzenia dodatkowych działań, w tym pilnych działań koordynacyjnych i wspierających, służących wzmocnieniu społeczności beneficjentów danego portfela działań, takich jak ocena możliwych przedsiębiorstw typu spin-off, innowacje mogące tworzyć rynek lub opracowanie biznesplanu. Komitet programowy ustanowiony w ramach programu szczegółowego jest informowany o takich przypadkach.*

3. *Kryteria wyboru zdefiniowane w art. 25 mają zastosowanie do instrumentu „Pionier” EIC.*

Artykuł 43

Akcelerator

1. **„Akcelerator” EIC ma na celu zasadniczo wspieranie innowacji tworzących rynek. Wspiera wyłącznie pojedynczych beneficjentów i zapewnia głównie finansowanie mieszane. Pod pewnymi warunkami może również udzielać wsparcia w postaci wyłącznie dotacji i wyłącznie kapitału.**

„Akcelerator” EIC proponuje dwa rodzaje wsparcia:

- *wsparcie w postaci finansowania mieszanego dla MŚP, w tym przedsiębiorstw typu start-up, oraz, w wyjątkowych przypadkach, małych spółek o średniej kapitalizacji realizujących przełomowe i radykalne innowacje, które nie mogą uzyskać finansowania z banków;*
- *wsparcie w postaci wyłącznie dotacji na rzecz MŚP, w tym przedsiębiorstw typu start-up, realizujących wszelkiego rodzaju innowacje, począwszy od innowacji stopniowych aż po innowacje przełomowe i radykalne, i dążących do zwiększenia skali działalności.*

Można również udzielić wsparcia wyłącznie w postaci kapitału na rzecz MŚP niemogących uzyskać finansowania z banków, w tym przedsiębiorstw typu start-up, które już otrzymały wsparcie w postaci wyłącznie dotacji.

Wsparcia w postaci wyłącznie dotacji w ramach instrumentu „Akcelerator” EIC udziela się tylko przy spełnieniu następujących łącznych warunków:

- a) *projekt zawiera informacje dotyczące zdolności i gotowości wnioskodawcy do zwiększenia skali działalności;*
- b) *beneficjent może być wyłącznie przedsiębiorstwem typu start-up lub MŚP;*
- c) *wsparcie w postaci wyłącznie dotacji w ramach instrumentu „Akcelerator” EIC może zostać udzielone beneficjentowi podczas działania programu „Horyzont Europa” tylko raz i nie może przekroczyć kwoty 2,5 mln EUR.*

1a. Beneficjent instrumentu „Akcelerator” EIC musi być podmiotem prawnym kwalifikującym się jako przedsiębiorstwo typu start-up, MŚP lub, *w wyjątkowych przypadkach*, jako *mała* spółka o średniej kapitalizacji, *chętnym do zwiększenia skali działalności*, z siedzibą w państwie członkowskim lub państwie stowarzyszonym. Wniosek może zostać przedłożony *albo* przez beneficjenta, *albo, z zastrzeżeniem uprzedniej zgody beneficjenta*, przez osobę fizyczną bądź podmiot prawny lub większą liczbę takich osób bądź podmiotów, które zamierzają ustanowić lub wesprzeć tego beneficjenta. *W tym drugim przypadku umowę o finansowanie podpisuje się wyłącznie z beneficjentem.*

2. Jedną decyzją o przyznaniu finansowania obejmuje się wszystkie formy wkładu Unii wnoszone w ramach finansowania mieszanego z EIC i zapewnia nią ich finansowanie.

3. Wnioski poddawane są indywidualnej ocenie przez niezależnych ekspertów **zewnętrznych** i kwalifikowane w ramach **stałego** otwartego zaproszenia z datami granicznymi, na podstawie art. 24–26, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Stosuje się następujące kryteria wyboru:
- a) doskonałość;
  - b) oddziaływanie;
  - c) poziom związanego z działaniem ryzyka **uniemożliwiającego inwestycje, jakość i skuteczność realizacji** oraz zapotrzebowanie na wsparcie ze strony Unii.
5. Za zgodą zainteresowanych wnioskodawców, wniosek dotyczący działania w zakresie innowacji i wprowadzenia na rynek, który spełnia już pierwsze dwa kryteria, może zostać przez Komisję lub organy finansujące realizujące program „Horyzont Europa” **(w tym WWiI tworzone przez EIT)** przedłożony bezpośrednio do oceny pod kątem ostatniego kryterium **wyboru**, z zastrzeżeniem spełnienia następujących warunków łącznych:
- a) wniosek ten wynika z dowolnego innego działania finansowanego w ramach programu „Horyzont 2020”, z niniejszego programu lub, **z zastrzeżeniem programu pilotażowego w pierwszym programie prac programu „Horyzont Europa”, z krajowych lub regionalnych programów, rozpoczynając od określenia zapotrzebowania na taki system. Stosowne przepisy zostaną doprecyzowane w programie szczegółowym;**
  - b) oparty jest na przeglądzie poprzedniego projektu **sprzed nie więcej niż 2 lat**, w ramach którego oceniono poziom doskonałości i oddziaływanie wniosku oraz z zastrzeżeniem dodatkowych warunków i procesów określonych w programie prac.
6. Pieczęć doskonałości można przyznać, jeżeli spełnione zostały następujące warunki łączne:
- a) beneficjent jest przedsiębiorstwem typu start-up, MŚP **lub małą spółką o średniej kapitalizacji;**
  - b) wniosek kwalifikował się i przekroczył progi stosowane w pierwszych dwóch kryteriach wyboru, o których mowa w ust. 4,

c) przyznaje się ją w odniesieniu do działalności, która kwalifikowałyby się w ramach działania w zakresie innowacji.

7. W przypadku wniosku, który przeszedł ocenę pozytywnie, niezależni eksperci *zewnątrzni* przedstawiają propozycję odpowiedniego *wsparcia ze środków instrumentu „Akcelerator” EIC*, w oparciu o poniesione ryzyko oraz zasoby i czas niezbędne do wprowadzenia innowacji na rynek i jej wdrożenia.

Komisja może odrzucić wniosek wskazany przez niezależnych ekspertów *zewnątrzných* z uzasadnionych względów, w tym ze względu na *brak* zgodności z celami polityki Unii. *Komitet programowy jest informowany o powodach odrzucenia.*

8. Dotacja lub zaliczka zwrotna będące elementami składowymi *wsparcia ze środków instrumentu „Akcelerator” EIC* nie może przekraczać 70 % *łącznych* kosztów *kwalifikowalnych* wybranego działania w zakresie innowacji.
9. Tryb realizacji podlegających spłacie lub kapitałowych elementów składowych *wsparcia ze środków instrumentu „Akcelerator” EIC* określa się w decyzji [program szczegółowy].
10. W umowie dotyczącej wybranego działania ustanawia się szczegółowe *mierzalne* cele pośrednie i określa odpowiadające im płatności zaliczkowe i płatności w ratach w ramach *wsparcia ze środków instrumentu „Akcelerator” EIC*.

W przypadku finansowania mieszanego z EIC działalność odpowiadającą działaniu w zakresie innowacji można rozpocząć, a pierwszą płatność zaliczkową w ramach dotacji lub zaliczkę zwrotną wypłacić jeszcze przed realizacją innych elementów składowych przyznanego finansowania mieszanego z EIC. Elementy te realizuje się pod warunkiem osiągnięcia szczegółowych celów pośrednich ustanowionych w umowie.

11. Zgodnie z umową, jeżeli nie osiągnięto *mierzalnych* celów pośrednich, działanie zostaje zawieszono, zmienione lub, *w należycie uzasadnionych przypadkach*, zakończone. Działanie może również zostać zakończone, jeżeli nie można osiągnąć zamierzonego wprowadzenia na rynek, *zwłaszcza w Unii*.

W wyjątkowych przypadkach i na podstawie opinii zarządu EIC Komisja może podjąć decyzję o zwiększeniu *wsparcia ze środków instrumentu „Akcelerator” EIC*,

z zastrzeżeniem przeglądu projektu przez niezależnych ekspertów zewnętrznych. **Komitet programowy jest informowany o takich przypadkach.**

ROZDZIAŁ VI

Eksperci

Artykuł 44

Powoływanie **niezależnych** ekspertów zewnętrznych

1. **Niezależnych ekspertów zewnętrznych wskazuje się i wybiera na podstawie zaproszeń do zgłaszania kandydatur kierowanych do osób fizycznych oraz zaproszeń kierowanych do odnośnych organizacji, takich jak agencje badawcze, instytucje badawcze, uniwersytety, organizacje normalizacyjne, organizacje społeczeństwa obywatelskiego lub przedsiębiorstwa w celu utworzenia bazy danych kandydatów.**

Na zasadzie odstępstwa od art. 237 ust. 3 rozporządzenia finansowego **Komisja lub odpowiedni organ finansujący może, w drodze wyjątku i w należycie uzasadnionych przypadkach, wybrać, w sposób przejrzysty, posiadającego odpowiednie umiejętności eksperta spoza wspomnianej bazy danych, jeżeli zaproszenie do wyrażenia zainteresowania nie wyłoniło odpowiednich ekspertów zewnętrznych..**

Tacy eksperci składają oświadczenie o swojej niezależności oraz zdolności do wsparcia celów programu „Horyzont Europa”.

2. Zgodnie z art. 237 ust. 2 i 3 rozporządzenia finansowego **niezależnym** ekspertom zewnętrznym wypłaca się wynagrodzenie na standardowych warunkach.
W uzasadnionych, **wyjatkowych** przypadkach przyznane może zostać wynagrodzenie na poziomie wykraczającym poza standardowe warunki, w oparciu o standardy na odnośnym rynku, zwłaszcza w przypadku określonych ekspertów wysokiego szczebla.
3. W uzupełnieniu przepisów art. 38 ust. 2 i 3 rozporządzenia finansowego, nazwiska **niezależnych** ekspertów zewnętrznych dokonujących oceny wniosków o udzielenie dotacji, którzy są powoływani do działania we własnym imieniu, publikuje się co najmniej raz do roku na stronie internetowej Komisji lub organu finansującego, wraz z informacją o obszarach, w których eksperci ci się specjalizują. Takie informacje gromadzi się, przetwarza i publikuje zgodnie z przepisami UE dotyczącymi ochrony danych.

3a. Komisja lub odpowiedni organ finansujący podejmuje odpowiednie środki w celu zapobiegania konfliktom interesów w odniesieniu do zaangażowania niezależnych ekspertów zewnętrznych zgodnie z art. 61 i 150 ust. 5 rozporządzenia finansowego.

Komisja lub odpowiedni organ finansujący zapewnia, by ekspert w sytuacji konfliktu interesów w związku ze sprawą, w odniesieniu do której wymagana jest jego opinia, nie oceniał ani nie udzielał porad ani pomocy w tej konkretnej sprawie.

4. Przy wyznaczaniu niezależnych ekspertów zewnętrznych Komisja lub odpowiedni organ finansujący podejmuje właściwe środki, by dążyć do osiągnięcia wyważonego składu grup ekspertów i paneli oceniających pod względem zróżnicowania umiejętności, doświadczenia, wiedzy, w tym pod względem specjalizacji, szczególnie w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych, pochodzenia geograficznego i płci, i biorąc pod uwagę sytuację w danym obszarze działania.

3b. W stosownych przypadkach, aby zagwarantować jakość oceny, należy zapewnić odpowiednią liczbę niezależnych ekspertów do każdego zaproszenia do składania wniosków.

3c. Poziom wynagrodzenia wszystkich niezależnych i zewnętrznych ekspertów jest udostępniany co roku Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Wynagrodzenia należy pokrywać z wydatków programu.

TYTUŁ III

MONITOROWANIE, OCENA I KONTROLA PROGRAMU ORAZ KOMUNIKACJA W JEGO RAMACH

Artykuł 45

Monitorowanie i sprawozdawczość

1. Komisja stale monitoruje zarządzanie programem „Horyzont Europa”, jego programem szczegółowym i działaniami EIT oraz ich realizację. W celu zwiększenia przejrzystości dane te będą także udostępniane publicznie w dostępny sposób na stronie internetowej Komisji, zgodnie z najnowszą aktualizacją.

W szczególności dane dla projektów finansowanych w ramach ERBN, partnerstw europejskich, misji, EIC i EIT należy ująć w tej samej bazie danych.

Dane te obejmują:

- (i) „wskaźniki czasowe służące do składania corocznego sprawozdania z postępów w realizacji programu w odniesieniu do celów ustanowionych w art. 3 i określonych w załączniku V, wraz ze ścieżkami oddziaływania.”*
- (ii) informacje na temat poziomu włączania nauk społecznych i humanistycznych do głównego nurtu polityki, stosunku między niższymi i wyższymi poziomami gotowości technologicznej w badaniach realizowanych w ramach współpracy, postępów w rozszerzaniu uczestnictwa krajów, geograficznego składu konsorcjów w projektach realizowanych w ramach współpracy, ewolucji wynagrodzeń naukowców, stosowania dwuetapowej procedury składania wniosków i oceny, środków mających na celu ułatwienie wspólnych powiązań w europejskich badaniach i innowacjach, stosowania przeglądu oceny oraz liczby i rodzajów skarg, poziomu włączania problematyki klimatu do głównego nurtu polityki i związanych z tym wydatków, udziału MŚP, udziału sektora prywatnego, równowagi płci w finansowanych działaniach, panelach oceniających, radach i grupach doradczych, pieczęci doskonałości, partnerstw europejskich, a także stopy współfinansowania, uzupełniającego i skumulowanego finansowania z innych funduszy unijnych, infrastruktury badawczej, czasu oczekiwania na przyznanie dotacji, poziomu współpracy międzynarodowej, zaangażowania obywateli i społeczeństwa obywatelskiego.*
- (iii) poziomy wydatków w podziale na projekty, aby umożliwić przeprowadzenie szczegółowej analizy, w tym w odniesieniu do poszczególnych obszarów interwencji.*
- (iv) poziom nadmiaru zgłoszeń, w szczególności liczbę wniosków i według zaproszenia do składania wniosków, ich średnią punktację, udział wniosków powyżej i poniżej wartości progowej.*

2. Komisja jest uprawniona do przyjęcia, zgodnie z art. 50, aktów delegowanych dotyczących zmian do załącznika V w celu uzupełnienia lub zmiany wskaźników ścieżek

oddziaływania, jeżeli uzna to za konieczne, oraz ustanawiania poziomów wyjściowych i docelowych.

3. System sprawozdawczości dotyczącej realizacji celów zapewnia wydajne, skuteczne i terminowe gromadzenie danych na potrzeby monitorowania realizacji programu i jego rezultatów, **bez zwiększania obciążenia administracyjnego dla beneficjentów**. W tym celu na odbiorców finansowania ze środków unijnych, **w tym na poziomie naukowców zaangażowanych w działania, aby umożliwić śledzenie ich kariery i mobilności**, oraz (w stosownych przypadkach) na państwa członkowskie nakłada się proporcjonalne wymogi dotyczące sprawozdawczości¹.
- 3a. **Analiza jakościowa Komisji oraz unijnych lub krajowych organów finansujących uzupełnia w jak największym stopniu dane ilościowe.**
4. **W kontekście programów prac monitoruje się i poddaje przeglądowi środki służące ułatwianiu powiązań w zakresie współpracy w dziedzinie badań naukowych i innowacji w Europie.**

Artykuł 46

Informacja, komunikacja, promocja, upowszechnianie i wykorzystywanie

1. Odbiorcy finansowania unijnego uznają pochodzenie i zapewniają eksponowanie finansowania unijnego (w szczególności podczas promowania działań i ich rezultatów, **w tym w odniesieniu do nagród**) poprzez dostarczanie spójnych, skutecznych i proporcjonalnych informacji skierowanych do różnych grup odbiorców, w tym do mediów i opinii publicznej.
2. Komisja prowadzi działalność informacyjną i komunikacyjną związaną z programem, jego działaniami i rezultatami. **Ponadto dostarcza państwom członkowskim i beneficjentom terminowych i szczegółowych informacji. Na rzecz zainteresowanych podmiotów świadczone są oparte na dowodach usługi nawiązywania kontaktów wykorzystujące informacje analityczne i podobieństwa sieciowe, aby tworzyć konsorcja dla projektów**

---

¹ **Przepisy dotyczące monitorowania partnerstw europejskich są zawarte w załączniku III do rozporządzenia.**

realizowanych w ramach współpracy, przy czym szczególną uwagę poświęca się określaniu możliwości w zakresie tworzenia sieci kontaktów przez podmioty prawne z państw członkowskich osiągających słabe wyniki w zakresie badań i innowacji. Na podstawie takiej analizy można, z myślą o konkretnych zaproszeniach do składania wniosków, organizować imprezy ułatwiające nawiązywanie kontaktów. Zasoby finansowe przydzielone na program przyczyniają się również do komunikacji instytucjonalnej w zakresie priorytetów politycznych Unii, o ile są one związane z celami, o których mowa w art. 3.

3. Komisja ustanawia również strategię na rzecz upowszechniania i wykorzystywania służącą zwiększeniu dostępności i rozpowszechniania uzyskanych w programie rezultatów badań naukowych i innowacji oraz wiedzy, aby przyspieszyć ich wykorzystywanie, a następnie absorpcję przez rynek, oraz aby zwiększyć oddziaływanie programu. Zasoby finansowe przydzielone na program przyczyniają się również do komunikacji instytucjonalnej w zakresie priorytetów politycznych Unii oraz działalności w zakresie informacji, komunikacji, promocji, upowszechniania i wykorzystywania, o ile jest ona związana z celami, o których mowa w art. 3.

Artykuł 47

Ocena programu

1. Oceny programu przeprowadza się w terminie pozwalającym na uwzględnienie ich wyników w procesie decyzyjnym dotyczącym programu, jego następcy i innych istotnych inicjatyw w dziedzinie badań naukowych i innowacji.
2. Ocena okresowa programu przeprowadzana jest z ***pomocą niezależnych ekspertów – wyłonionych w drodze przejrzystej procedury*** – z chwilą, gdy dostępne są wystarczające informacje na temat realizacji programu, jednak nie później niż w ciągu czterech lat od rozpoczęcia realizacji programu. Obejmuje ona ***analizę portfela*** i ocenę długoterminowych skutków poprzednich programów ramowych i stanowi podstawę do dostosowania realizacji programu ***lub przeglądu programu***, w razie potrzeby. ***Obejmuje ona ocenę wpływu, efektywności, skuteczności, przydatności, spójności i unijnej wartości dodanej programu.***

3. Po zakończeniu realizacji programu, lecz nie później niż cztery lata po upływie okresu określonego w art. 1, Komisja dokonuje oceny końcowej programu. Obejmuje ona ocenę długoterminowych skutków poprzednich programów ramowych.
4. Komisja **publikuje i** przekazuje wnioski z tych ocen, opatrzone własnymi komentarzami, **oraz przedstawia je** Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów.

Artykuł 48

Audyty

1. System kontroli programu zapewnia właściwą równowagę między zaufaniem a kontrolą, z uwzględnieniem kosztów administracyjnych i innych kosztów kontroli na wszystkich poziomach, w szczególności kosztów ponoszonych przez beneficjentów. **Zasady audytu muszą być jasne i spójne w całym programie.**
2. Podstawą strategii audytu w odniesieniu do programu jest audyt finansowy reprezentatywnej próby wydatków w całym programie. Reprezentatywną próbę uzupełnia wybór oparty na ocenie ryzyka związanego z wydatkami. Działania otrzymujące wspólne finansowanie z różnych programów unijnych poddawane są tylko jednemu audytowi obejmującemu wszystkie odnośne programy i ich odpowiednie obowiązujące przepisy.
3. Ponadto Komisja lub organ finansujący może opierać się na połączonych przeglądach systemów na poziomie beneficjenta. Takie połączone przeglądy są fakultatywne w odniesieniu do określonych rodzajów beneficjentów i składają się z audytu systemów i procesu, uzupełnionego audytem transakcji i przeprowadzanego przez właściwego niezależnego audytora posiadającego uprawnienia do wykonywania ustawowych badań dokumentów rachunkowych zgodnie z dyrektywą 2006/43/WE¹. Mogą być one wykorzystywane przez Komisję lub organ finansujący w celu określenia ogólnej pewności co do należytego zarządzania finansami w odniesieniu do wydatków oraz w celu ponownego rozważenia poziomu audytów ex post i poświadczeń dotyczących sprawozdania finansowego.

---

¹ Dyrektywa 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych, zmieniająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG oraz uchylająca dyrektywę Rady 84/253 /EWG (Dz.U. L 157 z 9.6.2006, s. 87).

4. Zgodnie z art. 127 rozporządzenia finansowego Komisja lub organ finansujący może opierać się na audytach dotyczących wykorzystania wkładów Unii przeprowadzanych przez inne *niezależne i kompetentne* osoby lub podmioty, w tym przez osoby lub podmioty inne niż te, które zostały upoważnione przez instytucje lub organy Unii.
5. Audyty można przeprowadzać w okresie do dwóch lat od płatności salda.
- 5a. ***Komisja publikuje wytyczne dotyczące audytu, mające na celu zapewnienie rzetelnego i jednolitego stosowania i interpretacji procedur i zasad audytu przez cały okres trwania programu.***

Artykuł 49

Ochrona interesów finansowych Unii

1. Komisja lub jej przedstawiciele oraz Trybunał Obrachunkowy mają uprawnienia do audytu lub – w przypadku organizacji międzynarodowych – uprawnienia do weryfikacji, zgodnie z umowami z nimi zawartymi, na podstawie dokumentacji i na miejscu, wobec wszystkich beneficjentów dotacji, wykonawców i podwykonawców, którzy otrzymali unijne środki finansowe na mocy niniejszego rozporządzenia.
2. Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) może przeprowadzać dochodzenia administracyjne, w tym kontrole i inspekcje na miejscu, zgodnie z przepisami i procedurami określonymi w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 883/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady i w rozporządzeniu Rady (Euratom, WE) nr 2185/96, w celu ustalenia, czy wystąpiło nadużycie finansowe, korupcja lub jakiegokolwiek inne bezprawne działanie na szkodę interesów finansowych Unii w związku z finansowaniem unijnym lub unijnymi gwarancjami budżetowymi na podstawie niniejszego rozporządzenia.
3. Właściwe organy państw trzecich i organizacje międzynarodowe mogą także zostać zobowiązane do współpracy z Prokuraturą Europejską (EPPO), zgodnie z postanowieniami umów o wzajemnej pomocy prawnej, w przypadku gdy prowadzi ona postępowania przygotowawcze w sprawie przestępstw wchodzących w zakres jej kompetencji zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939.
4. Nie naruszając przepisów ust. 1 i 2, w umowach o współpracy z państwami trzecimi i z organizacjami międzynarodowymi, zamówieniach, umowach o udzielenie dotacji

i innych zobowiązaniach prawnych, jak również umowach ustanawiających gwarancję budżetową, wynikających z wdrażania niniejszego rozporządzenia zamieszcza się przepisy wyraźnie uprawniające Komisję, Trybunał Obrachunkowy i OLAF do prowadzenia takich audytów, kontroli i inspekcji na miejscu, zgodnie z ich odpowiednimi kompetencjami. Obejmuje to przepisy zapewniające, by wszelkie osoby trzecie zaangażowane w wykonywanie środków finansowych Unii lub operacji finansowania objętej, w całości lub w części, wsparciem w postaci gwarancji budżetowej, przyznawały równoważne prawa.

Artykuł 50

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 45 ust. 2, powierza się Komisji do dnia 31 grudnia 2028 r.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 45 ust. 2, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 45 ust. 2 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego

terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

TYTUŁ IV

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Artykuł 51

Uchylenie

Rozporządzenie (UE) nr 1291/2013 i rozporządzenie (UE) nr 1290/2013 tracą moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2021 r.

Artykuł 52

Przepisy przejściowe

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na kontynuację lub modyfikację danych działań, na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1291/2013 oraz rozporządzenia (UE) nr 1290/2013, które nadal stosuje się do tych działań aż do ich zamknięcia. Plany prac i działania przewidziane w planach prac przyjętych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i na podstawie aktów podstawowych odpowiednich organów finansujących są także – do czasu ich zakończenia – nadal regulowane rozporządzeniem (UE) nr 1290/2013 i wspomnianymi aktami podstawowymi.
2. Pula środków finansowych przeznaczonych na program może również obejmować wydatki na wsparcie techniczne i administracyjne na potrzeby przejścia między programem a środkami przyjętymi w ramach poprzedniego programu na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1291/2013.

Artykuł 53

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w ... dnia ... r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

W imieniu Rady

Przewodniczący

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

OGÓLNE KIERUNKI DZIAŁALNOŚCI

W całym programie dąży się do realizacji celów ogólnych i szczegółowych określonych w art. 3, poprzez obszary interwencji i prowadzenie działalności w ogólnych kierunkach opisanych w niniejszym załączniku, jak również w załączniku I do programu szczegółowego.

1) Filar I „*Doskonała baza naukowa*”

W ramach tego filaru, zgodnie z art. 4, prowadzona będzie opisana poniżej działalność w celu ***promowania doskonałości naukowej, przyciągania do Europy najbardziej utalentowanych ludzi, udzielania odpowiedniego wsparcia naukowcom na początku kariery oraz wspierania*** tworzenia i rozpowszechniania ***doskonałości naukowej***, wysokiej jakości wiedzy, ***metod i*** umiejętności, technologii i rozwiązań w zakresie globalnych wyzwań ***społecznych, środowiskowych i gospodarczych***. Przyczyni się ona również do realizacji innych celów szczegółowych programu określonych w art. 3.

- a) Europejska Rada ds. Badan Naukowych: zapewnienie atrakcyjnego i elastycznego finansowania umożliwiającego utalentowanym i kreatywnym naukowcom indywidualnym, ***z naciskiem na naukowców początkujących***, i ich zespołom podążanie najbardziej obiecującymi ścieżkami w pionierskich dziedzinach nauki, ***bez względu na ich narodowość i kraj pochodzenia***, i przyznawanego na zasadach ogólnounijnej konkurencji ***opartej wyłącznie na kryterium doskonałości***.

Obszar interwencji: pionierskie badania naukowe.

- b) Działania „Maria Skłodowska-Curie”: umożliwianie naukowcom zdobycia nowej wiedzy i nowych umiejętności dzięki mobilności i gromadzeniu doświadczenia w różnych krajach, sektorach i dyscyplinach, ***wzmacnianie systemów szkoleń i rozwoju kariery naukowej***, a także strukturyzacja i usprawnienie instytucjonalnej i krajowej rekrutacji ***przy uwzględnieniu Europejskiej karty naukowca i Kodeksu postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych***; w ten sposób działania „Maria Skłodowska-Curie” pomagają w tworzeniu podstaw doskonałego środowiska badawczego Europy ***w całej Europie***,

przyczyniając się do pobudzenia zatrudnienia, wzrostu gospodarczego i inwestycji oraz do pokonywania obecnych i przyszłych wyzwań społecznych.

Obszary interwencji: dbanie o doskonałość poprzez wspieranie mobilności naukowców ponad granicami, sektorami i dyscyplinami; wspieranie zdobywania nowych umiejętności przez naukowców poprzez zapewnianie im szkoleń najwyższej jakości; wzmacnianie **zasobów ludzkich** i rozwój umiejętności w europejskiej przestrzeni badawczej; zwiększenie synergii i ułatwianie jej osiągnięcia; propagowanie działań informacyjnych dla ogółu społeczeństwa.

- c) Infrastruktury badawcze: zapewnienie Europie światowej klasy trwałych infrastruktur badawczych, otwartych i dostępnych dla najwybitniejszych naukowców z Europy i spoza niej. **Zachęcanie do korzystania z istniejących infrastruktur badawczych, w tym tych finansowanych z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.** Dzięki temu zwiększony zostanie potencjał **infrastruktury badawczej** w zakresie wspierania postępu naukowego i innowacji oraz umożliwiania tworzenia otwartej **i doskonałej** bazy naukowej, **zgodnie z zasadami FAIR**; wzmocniona zostanie także działalność w ramach powiązanych obszarów polityki i współpracy międzynarodowej UE.

Obszary interwencji: konsolidacja **i rozwój** systemu europejskich infrastruktur badawczych; otwarcie infrastruktur badawczych oraz ich zintegrowanie i wzajemne połączenie; **potencjał innowacyjny europejskich infrastruktur badawczych oraz działania na rzecz innowacji i szkolenia**; wzmocnienie europejskiej polityki w zakresie infrastruktury badawczej oraz współpracy międzynarodowej.

- 2) Filary II „Globalne wyzwania i **europejska** konkurencyjność przemysłowa”

W ramach tego filaru, zgodnie z art. 4, prowadzona będzie opisana poniżej działalność w celu **wspierania tworzenia i lepszego rozpowszechniania wysokiej jakości wiedzy, technologii i zrównoważonych rozwiązań, zwiększenia konkurencyjności europejskiego przemysłu, wzmocnienia oddziaływania badań naukowych i innowacji na kształtowanie**, wspieranie i realizację różnych obszarów polityki Unii oraz w celu wspierania absorpcji innowacyjnych rozwiązań przez przemysł, **zwłaszcza MŚP i przedsiębiorstwa typu start-up**, i społeczeństwo, aby sprostać globalnym wyzwaniom. Przyczyni się ona również do realizacji innych celów szczegółowych programu określonych w art. 3.

Nauki społeczne i humanistyczne będą w pełni zintegrowane we wszystkich klastrach, w tym w szczególnych i ukierunkowanych działaniach.

Aby jak najbardziej zwiększyć elastyczność i efekt synergii, działania w zakresie badań naukowych i innowacji zostaną pogrupowane w **sześć** klastrów, **wzajemnie połączonych za pomocą paneuropejskich infrastruktur badawczych**, które indywidualnie i wspólnie będą tworzyć zachęty do współpracy interdyscyplinarnej, międzysektorowej i między obszarami polityki, a także transgranicznej i międzynarodowej. **Działania z szerokiego zakresu poziomów gotowości technologicznej, w tym niższych poziomów gotowości technologicznej, będą objęte tym filarem programu „Horyzont Europa”.**

Każdy z klastrów przyczynia się do realizacji kilku celów zrównoważonego rozwoju, a wiele celów zrównoważonego rozwoju przyświeca więcej niż jednemu klastrowi.

Działania w zakresie badań naukowych i innowacji są realizowane w obrębie następujących klastrów i przekrojowo między nimi:

- a) klaster „Zdrowie”: poprawa i ochrona zdrowia **i dobrostanu** obywateli w każdym wieku **poprzez generowanie nowej wiedzy**, opracowywanie innowacyjnych rozwiązań **i zapewnienia włączenia, w stosownych przypadkach, perspektywy płci** do celów profilaktyki, diagnozowania, monitorowania i leczenia chorób **oraz opracowywania technologii medycznych**; ograniczenie zagrożeń dla zdrowia, ochrona ludności i propagowanie dobrego stanu zdrowia **i dobrostanu, również w miejscu pracy**; sprawienie, aby publiczne systemy opieki zdrowotnej były bardziej opłacalne, sprawiedliwe i zrównoważone; **zapobieganie chorobom związanym z ubóstwem i leczenie ich**; oraz wspieranie i umożliwianie zaangażowania pacjentów i samozarządzania.

Obszary interwencji: zdrowie przez całe życie; środowiskowe i społeczne uwarunkowania zdrowia; choroby niezakaźne i rzadkie; choroby zakaźne, **w tym choroby związane z ubóstwem i choroby zaniedbane**; narzędzia, technologie i rozwiązania cyfrowe na potrzeby zdrowia i opieki, **w tym medycyny personalizowanej**; systemy opieki zdrowotnej.

- b) klaster „**Kultura, kreatywność i** społeczeństwo integracyjne”; wzmocnienie europejskich wartości demokratycznych, w tym praworządności i praw

podstawowych, ochrona naszego dziedzictwa kulturowego, **badanie potencjału sektora kultury i sektora kreatywnego** oraz propagowanie przemian społeczno-gospodarczych, które przyczyniają się do włączenia społecznego i wzrostu █ , **w tym zarządzanie migracjami i integracja migrantów**.

Obszary interwencji: demokracja **i zarządzanie; kultura**, dziedzictwo kulturowe **i kreatywność**; przemiany społeczne i gospodarcze. █

- c) **klaster „Bezpieczeństwo cywilne na rzecz społeczeństwa”**: pokonywanie wyzwań wynikających z **utrzymujących się zagrożeń dla bezpieczeństwa, w tym cyberprzestępczości, oraz związanych z klęskami żywiołowymi i katastrofami spowodowanymi przez człowieka**.

Obszary interwencji: społeczeństwa odporne na klęski żywiołowe i katastrofy; ochrona i bezpieczeństwo; cyberbezpieczeństwo;

- d) klaster „Technologie cyfrowe, przemysł **i przestrzeń kosmiczna**”: wzmocnienie zdolności i zapewnienie suwerenności Europy w zakresie kluczowych technologii prorozwojowych służących cyfryzacji i produkcji oraz w zakresie technologii kosmicznej, **w całym łańcuchu wartości**, aby stworzyć konkurencyjny, scyfryzowany, niskoemisyjny przemysł o obiegu zamkniętym; zapewnienie zrównoważonych dostaw surowców; **opracowanie zaawansowanych materiałów** oraz stworzenie gruntu dla postępów i innowacji w pokonywaniu █ globalnych wyzwań społecznych.

Obszary interwencji: technologie produkcyjne; **główne technologie cyfrowe, w tym technologie kwantowe; nowe technologie prorozwojowe**; materiały zaawansowane; sztuczna inteligencja i robotyka; internet nowej generacji; **zaawansowane** obliczenia i duże zbiory danych; gałęzie przemysłu o obiegu zamkniętym; **niskoemisyjne i ekologiczne sektory przemysłu**; przestrzeń kosmiczna, **w tym obserwacja Ziemi**.

- e) klaster „Klimat, energetyka i mobilność”: przeciwdziałanie zmianie klimatu dzięki lepszemu zrozumieniu jej przyczyn, ewolucji, ryzyka, skutków i szans █ poprzez uczynienie sektora energetyki i transportu bardziej przyjaznym dla klimatu i środowiska, wydajniejszym, bardziej konkurencyjnym, korzystającym w większym stopniu z systemów inteligentnych, bezpieczniejszym i bardziej odpornym,

promowanie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii i wydajności energetycznej, zwiększenie odporności Unii na wstrząsy zewnętrzne oraz dostosowanie zachowań społecznych w świetle celów zrównoważonego rozwoju.

Obszary interwencji: nauka o klimacie *i rozwiązania w zakresie klimatu*; dostawy energii; systemy i sieci energetyczne; budynki i obiekty przemysłowe w transformacji energetyki; społeczności i miasta; konkurencyjność przemysłowa w transporcie; transport i mobilność, które są ekologiczne, bezpieczne i dostępne; inteligentna mobilność; magazynowanie energii.

- f) klaster „Żywność, *biogospodarka*, zasoby naturalne, *rolnictwo i środowisko*”; ochrona *środowiska*, odnowa i zrównoważone wykorzystywanie zasobów naturalnych i biologicznych z lądu, wód śródlądowych i morza oraz zrównoważone zarządzanie nimi *w celu powstrzymania erozji różnorodności biologicznej*, aby rozwiązać problemy w zakresie zapewnienia *wszystkim* bezpieczeństwa żywnościowego i bezpiecznej diety oraz przejść na niskoemisyjną, zasobooszczędną gospodarkę o obiegu zamkniętym *oraz zrównoważoną biogospodarkę*.

Obszary interwencji: obserwacja środowiska; różnorodność biologiczna *i zasoby naturalne*; rolnictwo, leśnictwo i obszary wiejskie; morza, oceany *i wody śródlądowe*; systemy żywnościowe; systemy innowacji biotechnologicznych *w biogospodarce UE*; systemy o obiegu zamkniętym.

- g) niejądrowe działania bezpośrednie Wspólnego Centrum Badawczego: generowanie wysokiej jakości dowodów naukowych na potrzeby kształtowania *wydajnej i przystępnej* dobrej polityki publicznej. Nowe inicjatywy i wnioski ustawodawcze UE wymagają przejrzystych, kompleksowych i wyważonych dowodów, *aby były rozsądnie projektowane*, natomiast realizacja polityki wymaga **■** pomiaru i monitorowania *dowodów*. JRC zapewni niezależne dowody naukowe i wsparcie techniczne na potrzeby całego cyklu kształtowania polityki UE. Badania naukowe w ramach JRC będą ukierunkowane na realizację priorytetów polityki UE.

Obszary interwencji: zdrowie; *kultura, kreatywność i społeczeństwo integracyjne*; bezpieczeństwo *cywilne na rzecz społeczeństwa*; *cyfryzacja*, przemysł *i przestrzeń kosmiczna*; klimat, energetyka i mobilność; żywność, *biogospodarka*, zasoby naturalne, *rolnictwo i środowisko*; wspieranie funkcjonowania rynku wewnętrznego

i zarządzania gospodarką Unii; wspieranie państw członkowskich we wdrażaniu przez nie aktów prawnych i opracowywaniu strategii inteligentnej specjalizacji; narzędzia analityczne i metody na potrzeby kształtowania polityki; zarządzanie wiedzą; transfer wiedzy i technologii; wsparcie dla nauki na rzecz platform polityki.

3) Filar III „*Innowacyjna Europa*”

W ramach tego filaru, zgodnie z art. 4, prowadzona będzie opisana poniżej działalność w celu wspierania wszelkich form innowacji, ***także innowacji nietechnologicznych, zwłaszcza w ramach MŚP, w tym przedsiębiorstw typu start-up, przez ułatwianie rozwoju technologicznego, demonstracji i transferu wiedzy oraz w celu*** wzmocnienia wdrażania innowacyjnych rozwiązań. Przyczyni się ona również do realizacji innych celów szczegółowych programu określonych w art. 3. ***Realizacja EIC będzie odbywać się przede wszystkim za pomocą dwóch instrumentów „Pionier”, realizowanego głównie przez badania prowadzone w ramach współpracy, oraz instrumentu „Akcelerator”.***

- a) Europejska Rada ds. Innowacji: ***koncentruje się głównie na przełomowych i radykalnych innowacjach, ukierunkowanych w szczególności na innowacje tworzące rynek, a jednocześnie wspiera także wszystkie rodzaje innowacji, w tym innowacje stopniowe.***

Obszary interwencji: instrument „Pionier” ***na rzecz zaawansowanych badań naukowych***, wspierający przyszłe i powstające przełomowe technologie, ***tworzące nowe rynki lub zaawansowane technologie***; instrument „Akcelerator”, wypełniający lukę w finansowaniu między ostatnimi etapami działalności ***badawczej i*** innowacyjnej a absorpcją przez rynek, w celu skutecznego wdrażania przełomowych innowacji tworzących nowe rynki i umożliwienia ekspansji przedsiębiorstw, w przypadkach gdy rynek nie zapewnia realnego finansowania; ■ dodatkowe rodzaje działalności, takie jak przyznawanie nagród i stypendiów, oraz usługi o wartości dodanej dla przedsiębiorstw.

- b) Europejskie ekosystemy innowacji

Obszary interwencji: ***działalność obejmuje w szczególności*** nawiązanie kontaktów – ***w stosownych przypadkach we współpracy z EIT*** – z krajowymi i regionalnymi podmiotami działającymi w dziedzinie innowacji oraz wspieranie realizacji przez państwa członkowskie, ***regiony*** i państwa stowarzyszone wspólnych transgranicznych programów na rzecz innowacyjności, ***od wymiany praktyk i wiedzy na temat regulacji w dziedzinie***

innowacji po zwiększanie poziomu umiejętności miękkich na potrzeby innowacji na rzecz badań naukowych i innowacji, *w tym innowacji otwartych i inspirowanych przez użytkowników*, w celu zwiększenia skuteczności europejskiego systemu innowacji. *Należy to realizować w synergii między innymi* z EFRR na rzecz ekosystemów innowacji i partnerstw międzyregionalnych dotyczących kwestii związanych z inteligentną specjalizacją.

c) Europejski Instytut Innowacji i Technologii

Obszary interwencji: **zrównoważone ekosystemy** innowacji w Europie; **umiejętności** w zakresie innowacji i przedsiębiorczości w perspektywie uczenia się przez całe życie, **w tym zwiększanie zdolności szkół wyższych w Europie; nowe rozwiązania rynkowe, aby sprostać globalnym wyzwaniom**. zapewnienie synergii i wartości dodanej w ramach programu „Horyzont Europa”.

4) Część „*Szersze uczestnictwo i wzmacnianie* europejskiej przestrzeni badawczej”

Poprzez następujące działania niniejszy filar służy realizacji celów szczegółowych określonych w art. 3 ust. 2 lit. d). Przyczyni się on również do realizacji innych celów szczegółowych programu określonych w art. 3. Część ta stanowić będzie podporę całego programu, a w jej ramach wspierana będzie działalność przyczyniająca się do *przyciągania utalentowanych ludzi, wspierania przepływu mózgow i zapobiegania drenażowi mózgow, do* tworzenia Europy w większym stopniu opartej na wiedzy i innowacyjności, zapewniającej równość płci i należącej do czołówki globalnej konkurencji, *do wspierania współpracy międzynarodowej oraz* tym samym do optymalizacji krajowych atutów i potencjału w całej Europie w ramach sprawnie funkcjonującej europejskiej przestrzeni badawczej (EPB) ze swobodnym przepływem wiedzy i wysoko wykwalifikowanych pracowników *w wyważony sposób*, w której wyniki badań naukowych i innowacji *są szeroko rozpowszechniane oraz* zrozumiałe i wiarygodne dla poinformowanych obywateli oraz przynoszą korzyści ogółowi społeczeństwa, a polityka UE, w szczególności w zakresie badań naukowych i innowacji, jest oparta na dowodach naukowych wysokiej jakości.

Będzie ona również wspierać działania mające na celu poprawę jakości wniosków składanych przez podmioty prawne z państw członkowskich osiągających słabe wyniki w zakresie badań i innowacji, takie jak profesjonalne kontrole i doradztwo przed złożeniem wniosku, oraz mające na celu pobudzenie działalności krajowych punktów kontaktowych w celu wspierania tworzenia międzynarodowej sieci kontaktów, a także działania służące wspieraniu podmiotów prawnych z

państw członkowskich osiągających słabe wyniki w zakresie badań i innowacji w dołączaniu do już wybranych projektów realizowanych w ramach współpracy, w których podmioty prawne z tych państw członkowskich nie biorą udziału.

Obszary interwencji: *zapewnianie szerszego uczestnictwa i dzielenie się doskonałością, także poprzez łączenie w zespoły, tworzenie partnerstw, katedry EPB, europejską współpracę naukowo-badawczą (COST), inicjatywy doskonałości oraz działania wspierające przepływ mózgów; zreformowanie i usprawnienie europejskiego systemu badań naukowych i innowacji, także na przykład przez wspieranie krajowej reformy polityki w zakresie badań i innowacji, zapewnianie atrakcyjnych środowisk kariery oraz wspieranie nauki dotyczącej płci społeczno-kulturowej i nauki obywatelskiej.*

ZAŁĄCZNIK Ia

EUROPEJSKI INSTYTUT INNOWACJI I TECHNOLOGII (EIT);

We wdrażaniu działalności programowej EIT zastosowanie mają następujące elementy:

3.1. Uzasadnienie

Jak wyraźnie stwierdzono w sprawozdaniu grupy wysokiego szczebla ds. maksymalizacji oddziaływania badań naukowych i innowacji w UE (grupa wysokiego szczebla pod przewodnictwem Lamy'ego), dalsze działania powinny obejmować „edukację dla przyszłości i inwestowanie w ludzi, którzy są w stanie zmieniać rzeczywistość”. W szczególności europejskie szkoły wyższe wzywa się do pobudzania przedsiębiorczości, znoszenia granic między dyscyplinami oraz instytucjonalizację ścisłej **interdyscyplinarnej** współpracy między środowiskiem akademickim a przemysłem ■ . Według ostatnich badań dostęp do utalentowanych ludzi jest zdecydowanie najważniejszym czynnikiem wpływającym na wybór lokalizacji europejskich przedsiębiorstw typu start-up. Możliwość kształcenia i szkolenia w zakresie przedsiębiorczości **oraz rozwój kreatywności odgrywają** kluczową rolę dla rozwoju przyszłych innowatorów oraz rozwijania umiejętności istniejących innowatorów, umożliwiającym odnoszenie przez ich firmy większych sukcesów. Dostęp do talentów związanych z przedsiębiorczością, wraz z dostępem do zawodów regulowanych, kapitału i rynków na poziomie UE, oraz zebranie najważniejszych podmiotów w zakresie innowacji wokół wspólnego celu stanowią kluczowe elementy dla rozwijania ekosystemu innowacji. Istnieje potrzeba koordynacji wysiłków w całej UE w celu stworzenia masy krytycznej połączonych klastrów i ekosystemów przedsiębiorczości w całej UE.

EIT jest obecnie największym w Europie zintegrowanym ekosystemem innowacji łączącym partnerów z obszaru biznesu, badań naukowych, edukacji i nie tylko. EIT będzie nadal wspierać swoje wspólnoty wiedzy i innowacji (WWiI), które są działającymi na szeroką skalę europejskimi partnerstwami, które zajmują się konkretnymi wyzwaniami globalnymi i wzmacniają wokół siebie ekosystemy innowacji. Będzie on promował integrację szkolnictwa, badań naukowych i innowacji najwyższej jakości, tworząc tym samym otoczenie sprzyjające innowacjom, a także promując i wspierając nowe pokolenie przedsiębiorców oraz stymulując powstawanie nowych innowacyjnych przedsiębiorstw z zachowaniem ścisłej synergii i komplementarności z EIC.

W całej Europie nadal potrzebne są działania na rzecz rozwoju ekosystemów, w ramach których naukowcy, innowatorzy, przemysł i rządy mogą z łatwością współdziałać. Ekosystemy innowacji w rzeczywistości nadal nie pracują w optymalny sposób z wielu powodów, takich jak:

- interakcja między podmiotami związanymi z innowacyjnością jest nadal utrudniona przez bariery organizacyjne, regulacyjne i kulturowe;
- wysiłki na rzecz wzmocnienia *ekosystemów* innowacji **muszą korzystać z koordynacji i koncentrować się** na określonych celach i skutkach.

Aby sprostać przyszłym wyzwaniom *społecznym*, wykorzystać możliwości nowych technologii i przyczynić się do *przyjaznego środowiska i* zrównoważonego wzrostu gospodarczego, tworzenia miejsc pracy, konkurencyjności i dobrostanu obywateli Europy, istnieje potrzeba dalszego wzmocnienia zdolności Europy do innowacji poprzez: **wzmacnianie istniejących i** wspieranie tworzenia nowych środowisk sprzyjających współpracy i innowacjom; wzmocnianie potencjału innowacyjnego środowiska akademickiego i sektora badań naukowych; wspieranie nowej generacji przedsiębiorców; pobudzanie tworzenia i rozwoju innowacyjnych przedsięwzięć, **stymulowanie tworzenia i rozwoju innowacyjnych przedsięwzięć, jak również wzmocnienie widoczności i uznawania przez ogół społeczeństwa działań badawczych i innowacyjnych finansowanych przez UE, w szczególności finansowania EIT.**

Charakter i skala wyzwań związanych z innowacjami wymagają łączenia i mobilizacji podmiotów i zasobów na skalę europejską poprzez wspieranie współpracy transgranicznej. Istnieje potrzeba zniesienia podziałów pomiędzy dyscyplinami i wzdłuż łańcuchów wartości oraz wspierania tworzenia otoczenia sprzyjającego efektywnej wymianie wiedzy ogólnej i fachowej oraz rozwojowi i przyciąganiu talentów związanych z przedsiębiorczością. **Strategiczny plan innowacji EIT zapewnia spójność z wyzwaniami programu „Horyzont Europa”, a także komplementarność w stosunku do EIC.**

3.2. Obszary interwencji

3.2.1. Zrównoważone ekosystemy innowacji w Europie

Zgodnie z rozporządzeniem ustanawiającym EIT i ze strategicznym planem innowacji EIT będzie odgrywać większą rolę we wzmocnianiu zrównoważonych ekosystemów innowacji **zorientowanych na wyzwania** w całej Europie. W szczególności EIT będzie nadal działać głównie za pośrednictwem wspólnot wiedzy i innowacji (WWiI) – działających na szeroką skalę europejskich

partnerstw, które zajmują się konkretnymi wyzwaniami społecznymi. Będzie nadal wzmocniać ekosystemy innowacji wokół tych wspólnot, **otwierając je i** wspierając integrację badań naukowych, innowacji i edukacji. Ponadto EIT **wzmocni ekosystemy** innowacji w całej Europie poprzez poszerzenie zakresu Regionalnego Systemu Innowacji. EIT będzie współpracować z ekosystemami innowacji, które wykazują wysoki potencjał innowacyjny w oparciu o strategię, dostosowanie tematyczne i **planowane** oddziaływanie, w ścisłej synergii z strategiami i platformami inteligentnej specjalizacji.

- **Zwiększenie skuteczności i otwartości na nowych partnerów WWiI umożliwiających przejście do samowystarczalności w perspektywie długoterminowej oraz analizowanie potrzeby stworzenia nowych WWiI w celu sprostania globalnym wyzwaniom. Konkretnie obszary tematyczne zostaną określone w strategicznym planie innowacji, z uwzględnieniem planowania strategicznego;**
  - **Przyspieszenie osiągania doskonałości w regionach państw, które są zdefiniowane w strategicznym planie innowacji w ścisłej współpracy z funduszami strukturalnymi i, w stosownych przypadkach, innymi odpowiednimi unijnymi programami finansowania.**
- 2.2. **Umiejętności w zakresie innowacji i przedsiębiorczości w perspektywie uczenia się przez całe życie, w tym zwiększanie zdolności szkół wyższych w Europie;**

Działania edukacyjne EIT zostaną wzmocnione w celu wspierania innowacji i przedsiębiorczości poprzez **ukierunkowane** kształcenie i szkolenie. Większy nacisk na rozwój kapitału ludzkiego będzie oparty na rozbudowie istniejących programów kształcenia WWiI EIT w celu dalszego oferowania studentom i specjalistom wysokiej jakości programów nauczania opartych na innowacjach, **kreatywności** i przedsiębiorczości, w szczególności zgodnie z unijną strategią na rzecz przemysłu i umiejętności. Mogą to być naukowcy i innowatorzy otrzymujący wsparcie z innych części programu „Horyzont Europa”, w szczególności działań „Maria Skłodowska-Curie”. EIT będzie również wspierał modernizację szkół wyższych w Europie i ich integrację w ekosystemach innowacji poprzez pobudzanie i zwiększanie ich potencjału i zdolności w zakresie przedsiębiorczości, a także zachęcanie do lepszego przewidywania wymogów w zakresie nowych umiejętności.

- **Opracowanie innowacyjnych programów nauczania, z uwzględnieniem przyszłych potrzeb społeczeństwa i przemysłu, oraz programów przekrojowych, które mają być oferowane studentom, przedsiębiorcom i specjalistom w całej Europie i poza jej granicami, łączących**

wiedzę specjalistyczną i dotyczącą konkretnych sektorów z umiejętnościami w zakresie **innowacji i przedsiębiorczości**, takimi jak zaawansowane umiejętności techniczne **związane z cyfrowymi i kluczowymi zrównoważonymi technologiami prorozwojowymi**;

- Wzmocnienie i rozszerzenie marki EIT w celu poprawy **widoczności i uznawania** programów edukacyjnych **EIT** opartych na partnerstwie między różnymi instytucjami szkolnictwa wyższego, ośrodkami badawczymi i przedsiębiorstwami **przy jednoczesnym zwiększaniu jego ogólnej jakości poprzez** oferowanie programów nauczania przez działanie i **ukierunkowanego** kształcenia w zakresie przedsiębiorczości, jak również mobilności międzynarodowej, międzyorganizacyjnej i międzysektorowej;
- Rozwój zdolności w zakresie innowacji i przedsiębiorczości w sektorze szkolnictwa wyższego poprzez wykorzystanie **i promowanie** wiedzy fachowej wspólnoty EIT w odniesieniu do łączenia edukacji, badań naukowych i przedsiębiorstw;
- Wzmocnienie roli wspólnoty absolwentów EIT jako wzorca dla nowych studentów oraz silnego instrumentu informowania o oddziaływaniu EIT.

2.3. Nowe rozwiązania rynkowe, **aby sprostać globalnym wyzwaniom**.

EIT będzie ułatwiał przedsiębiorcom, innowatorom, **naukowcom**, edukatorom, studentom i innym podmiotom w zakresie innowacji współpracę w ramach interdyscyplinarnych zespołów, **przy uwzględnianiu aspektu płci**, w celu tworzenia pomysłów i przekształcania ich w innowacje stopniowe i radykalne, **a także będzie ich nagradzać**. Działalność będzie charakteryzować się podejściem na zasadzie otwartych innowacji i współpracy transgranicznej, koncentrując się na uwzględnieniu odpowiednich działań w zakresie trójkąta wiedzy, które są istotne dla powodzenia tej działalności (np. promotorzy projektów mogą uzyskać łatwiejszy dostęp do: szczególnie wykwalifikowanych absolwentów, **wiodących użytkowników**, przedsiębiorstw typu start-up o innowacyjnych pomysłach, firm spoza UE posiadających odpowiednie aktywa komplementarne itp.).

- Wsparcie na rzecz rozwoju nowych produktów, usług **i możliwości rynkowych**, w przypadku których podmioty z trójkąta wiedzy będą współpracować w celu **dostarczenia rozwiązań dla globalnych wyzwań**;

Pełna integracja całego łańcucha wartości innowacji: od ucznia do przedsiębiorcy, od pomysłu do produktu, od laboratorium do klienta. Obejmuje to wsparcie dla przedsiębiorstw typu start-up i rozwijających się przedsiębiorstw.

- Zapewnienie usług i wsparcia wysokiego szczebla dla innowacyjnych przedsiębiorstw, w tym pomoc techniczna w dostosowaniu produktów lub usług, merytoryczny mentoring, wsparcie służące pozyskaniu klientów docelowych i kapitału w celu szybkiego wejścia na rynek i przyspieszenia ich procesu wzrostu.

3.2.4. Zapewnienie synergii i wartości dodanej w ramach programu „Horyzont Europa”.

EIT zintensyfikuje swoje wysiłki w celu wykorzystania synergii i komplementarności ***między istniejącymi WWiI a*** różnymi podmiotami i inicjatywami na szczeblu unijnym i globalnym oraz rozszerzenia swojej sieci organizacji współpracujących, zarówno na poziomie strategicznym, jak i operacyjnym ***przy unikaniu powielania działań.***

- ***Ścisła współpraca z EIC i InvestEU*** w zakresie optymalizacji wsparcia (tj. finansowania i usług) oferowanych na rzecz **■** innowacyjnych przedsięwzięć na etapach rozruchu i ekspansji, w szczególności za pośrednictwem WWiI;

Planowanie i realizacja działalności EIT w celu maksymalnego wykorzystania synergii i komplementarności ***z innymi częściami programu;***

- Współpraca z państwami członkowskimi UE, zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym, w celu ustanowienia zorganizowanego dialogu i koordynacji wysiłków, aby umożliwić synergię z **■** inicjatywami krajowymi ***i regionalnymi, w tym strategiami inteligentnej specjalizacji, z uwzględnieniem możliwości utworzenia „europejskich ekosystemów innowacji”,*** w celu określenia, wymiany i upowszechniania ***najlepszych praktyk i nabytych doświadczeń;***

- ***Wymiana i upowszechnianie innowacyjnych praktyk i nabytych doświadczeń w całej Europie i poza nią, tak aby wnieść wkład w politykę w zakresie innowacji w Europie w koordynacji z innymi częściami programu „Horyzont Europa”;***

- Dostarczanie wkładu w dyskusje na temat polityki innowacyjnej i przyczynianie się do ***opracowywania*** i realizacji priorytetów politycznych UE poprzez ciągłą współpracę ze wszystkimi odpowiednimi służbami Komisji Europejskiej, innymi programami UE i ich

zainteresowanymi stronami oraz badanie dalszych możliwości w ramach inicjatyw wdrażających politykę;

- Wykorzystanie synergii z innymi programami UE, *wraz z tymi, które wspierają* rozwój kapitału ludzkiego i innowacji (np. *COST*, ESF+, EFRR, Erasmus +, *Kreatywna Europa i COSME Plus / Jednolity rynek, InvestEU*);
- Budowanie strategicznych sojuszy z kluczowymi podmiotami w dziedzinie innowacji na poziomie UE i międzynarodowym oraz wsparcie dla WWiI w celu rozwijania współpracy i powiązań z kluczowymi partnerami trójkąta wiedzy z państw trzecich, w celu otwarcia nowych rynków dla rozwiązań wspieranych przez WWiI oraz przyciągania *finansowania i* talentów z zagranicy. *Udział państw trzecich jest propagowany w odniesieniu do zasad wzajemności i wzajemnych korzyści.*

ZAŁĄCZNIK III

PARTNERSTWA

Partnerstwa europejskie będą wyłaniane *i* realizowane, monitorowane, poddawane ocenie, stopniowo finalizowane *lub odnawiane* na podstawie następujących kryteriów:

1) Kwalifikacja

wykazanie, że partnerstwo europejskie jest bardziej skuteczne w osiągnięciu powiązanych celów programu *przez włączenie i zaangażowanie partnerów*, w szczególności w przynoszeniu wyraźnych pozytywnych skutków dla UE i jej obywateli, zwłaszcza z myślą o pokonaniu globalnych wyzwań i realizacji celów w zakresie badań naukowych i innowacji, zapewnieniu konkurencyjności UE, *zrównoważoności* i przyczynieniu się do wzmocnienia europejskiej przestrzeni badawczej oraz, *w stosownych przypadkach*, do wypełnienia międzynarodowych zobowiązań.

W przypadku zinstytucjonalizowanych partnerstw europejskich ustanowionych zgodnie z art. 185 TFUE wymagane jest obowiązkowo uczestnictwo co najmniej **40 %** państw członkowskich UE;

- b) spójność i synergia partnerstwa europejskiego w obrębie środowiska badań naukowych i innowacji w UE **spełniająca w największym stopniu zasady programu „Horyzont Europa”**;
- c) przejrzystość i otwartość partnerstwa europejskiego w odniesieniu do określania priorytetów i celów **pod kątem oczekiwanych wyników i oddziaływania oraz w odniesieniu do zaangażowania** partnerów i zainteresowanych stron **reprezentujących cały łańcuch wartości, różne sektory, środowiska i dyscypliny**, w tym, w stosownych przypadkach, międzynarodowych, **i niezakłócających konkurencyjności europejskiej; jasne warunki promowania udziału MŚP oraz rozpowszechniania i wykorzystywania rezultatów, zwłaszcza przez MŚP, w tym poprzez organizacje pośredniczące**;
- d) wykazanie ex ante dodatkowości i kierunkowości partnerstwa europejskiego, w tym wspólnej **strategicznej** wizji celu partnerstwa europejskiego. Wizja ta będzie obejmowała w szczególności:
- określenie mierzalnych oczekiwanych **rezultatów, wyników** i oddziaływania w określonych ramach czasowych, w tym kluczowej wartości gospodarczej **lub społecznej** dla **Unii**;
  - wykazanie oczekiwanych jakościowych i **znaczących** ilościowych efektów mnożnikowych, **w tym metody pomiaru kluczowych wskaźników efektywności**;
  - sposoby podejścia w celu zapewnienia elastyczności realizacji oraz dostosowywania się do zmieniających się potrzeb polityki, **społecznych lub rynkowych** lub do postępu naukowego **w celu zwiększenia spójności polityki między szczeblem regionalnym, krajowym a unijnym**;
  - strategia wyjścia i środki stopniowego finalizowania **programu**;
- e) wykazanie ex ante długoterminowego zaangażowania partnerów, w tym minimalnego udziału w inwestycjach publicznych lub prywatnych.

W przypadku zinstytucjonalizowanych partnerstw europejskich **ustanowionych zgodnie z art. 185 lub 187 TFUE** wkłady finansowe lub rzeczowe wnoszone przez partnerów innych niż Unia wyniosą co najmniej 50 % i mogą sięgać do 75 % łącznych zobowiązań budżetowych partnerstwa europejskiego. W przypadku każdego **takiego**

zinstytucjonalizowanego partnerstwa europejskiego część wkładów wnoszonych przez partnerów innych niż Unia będzie miała formę wkładów finansowych. ***W przypadku partnerów innych niż Unia i państwa uczestniczące wkłady finansowe powinny służyć przede wszystkim pokryciu kosztów administracyjnych, jak również być przeznaczane na koordynację i wsparcie oraz inne działania niekonkurencyjne.***

ea) w porozumieniu z organami regionalnymi EFRR jest akceptowany jako częściowy wkład krajowy dla współfinansowania w ramach programu działań obejmujących państwa członkowskie.

2) Realizacja:

- a) podejście systemowe zapewniające ***aktywne i wczesne zaangażowanie państw członkowskich oraz*** osiągnięcie oczekiwanych skutków partnerstwa europejskiego poprzez elastyczną realizację wspólnych działań ***o wysokiej europejskiej wartości dodanej również*** wykraczających poza wspólne zaproszenia do składania wniosków dotyczących działalności w zakresie badań naukowych i innowacji, w tym działań związanych z absorpcją rynkową, regulacyjną lub polityczną;
- b) odpowiednie środki zapewniające ciągłą otwartość inicjatywy i przejrzystość w trakcie realizacji, zwłaszcza w odniesieniu do ustalania priorytetów i uczestnictwa w zaproszeniach do składania wniosków, ***informacji na temat funkcjonowania zarządzania***, eksponowania roli Unii, środków w zakresie komunikacji i działalności informacyjnej, upowszechniania i wykorzystania rezultatów, w tym jasnej strategii w zakresie otwartego dostępu/w odniesieniu do użytkowników w całym łańcuchu wartości; ***odpowiednie środki informujące MŚP i propagujące ich udział;***
- c) koordynacja lub wspólnie prowadzona działalność z innymi odpowiednimi inicjatywami w zakresie badań naukowych i innowacji ***w celu zapewnienia optymalnego poziomu połączeń międzysystemowych i zapewnienia skutecznej synergii, między innymi w celu pokonywania potencjalnych barier utrudniających realizację na szczeblu krajowym oraz w celu zwiększenia opłacalności;***
- d) **■ zobowiązania ■** dotyczące wkładów finansowych lub rzeczowych ze strony każdego partnera, ***zgodnie z przepisami krajowymi***, przez cały okres trwania inicjatywy;

- e) w przypadku zinstytucjonalizowanego partnerstwa europejskiego zapewnienie Komisji dostępu do rezultatów oraz innych informacji związanych z działaniem, na potrzeby kształtowania, realizacji i monitorowania polityki Unii lub programów unijnych.
- 3) Monitorowanie:
- a) system monitorowania zgodny z wymogami określonymi w art. 45 w celu śledzenia postępów w realizacji szczegółowych celów polityki, rezultatów i kluczowych wskaźników efektywności umożliwiających dokonanie w miarę upływu czasu oceny osiągnięć, skutków i potencjalnej potrzeby wprowadzenia środków naprawczych;
- b) osobna *okresowa* sprawozdawczość na temat ilościowych i jakościowych efektów mnożnikowych, w tym na temat *planowanych i rzeczywiście zrealizowanych* wkładów finansowych i rzeczowych, wyeksponowania i pozycji na arenie międzynarodowej oraz wpływu na ryzyko związane z inwestycjami sektora prywatnego w zakresie badań naukowych i innowacji;
- c) *szczegółowe informacje na temat procesu oceny i wyników wszystkich zaproszeń do składania wniosków w ramach partnerstw, udostępniane w sposób terminowy we wspólnej elektronicznej bazie danych.*
- 4) Ocena, stopniowe finalizowanie i wznawianie:
- a) ocena oddziaływania osiągniętego na szczeblu unijnym i krajowym w odniesieniu do określonych celów i kluczowych wskaźników efektywności, stanowiąca wkład w ocenę programu, o której mowa w art. 47, w tym ocena najbardziej skutecznego trybu interwencji w ramach polityki na potrzeby wszelkich przyszłych działań; oraz określanie stanowiska w sprawie ewentualnego wznowienia partnerstwa europejskiego w ogólnym otoczeniu partnerstw europejskich i na tle jego priorytetów politycznych;
- b) *w przypadku braku przedłużenia*, odpowiednie środki zapewniające stopniowe finalizowanie *finansowania programu ramowego* stosownie do warunków i harmonogramu uzgodnionych z prawnie zaangażowanymi partnerami, bez uszczerbku dla możliwości kontynuowania finansowania ponadnarodowego z programów krajowych lub innych programów unijnych, *przy czym odbywa się to bez uszczerbku dla inwestycji sektora prywatnego i trwających projektów.*

ZAŁĄCZNIK IV

SYNERGIA Z INNYMI PROGRAMAMI

1. Synergia z Europejskim Funduszem Rolniczym Gwarancji oraz Europejskim Funduszem Rolnym na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Wspólna polityka rolna, WPR) zapewni, by:

- a) potrzeby sektora rolnego i obszarów wiejskich w UE związane z badaniami naukowymi i innowacjami były określane w szczególności w ramach europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa¹ oraz uwzględniane w ramach programu w procesie planowania strategicznego w zakresie badań naukowych innowacji i w programach prac;
- b) w WPR w jak najlepszy sposób wykorzystywano rezultaty badań naukowych i innowacji oraz propagowano wykorzystanie, wdrażanie i wprowadzanie na rynek innowacyjnych rozwiązań, w tym rozwiązań pochodzących z projektów finansowanych ze środków programów ramowych w zakresie badań naukowych i innowacji, ze środków europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa *i odpowiednich wspólnot wiedzy i innowacji (WWiI) EIT*;
- c) EFRROW wspierał absorpcję i upowszechnianie wiedzy i rozwiązań będących pochodnymi rezultatów programu, prowadzących do bardziej dynamicznego sektora rolnictwa oraz nowych możliwości rozwoju obszarów wiejskich.

2. Synergia z Europejskim Funduszem Morskim i Rybackim (EFMR) zapewni, by:

- a) program i EFMR były w dużym stopniu wzajemnie powiązane, ponieważ potrzeby UE w zakresie badań naukowych i innowacji w dziedzinie polityki morskiej zostaną uwzględnionej w procesie planowania strategicznego w zakresie badań naukowych i innowacji w ramach programu;
- b) EFMR wspierał wdrażanie nowatorskich technologii i innowacyjnych produktów, procesów i usług, w szczególności będących rezultatami programu z dziedziny

---

¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa (COM(2012) 79 final).

polityki morskiej; EFMR propagował również gromadzenie danych w terenie i przetwarzanie danych oraz upowszechniał odpowiednie działania wspierane w ramach programu, co z kolei przyczyni się do realizacji wspólnej polityki rybołówstwa, zintegrowanej polityki morskiej, międzynarodowego zarządzania oceanami *i zobowiązań międzynarodowych*.

3. Synergia z Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego (EFRR) zapewni, by:

a) ustalenia dotyczące finansowania łączonego ze środków EFRR i programu „*Horyzont Europa*” były stosowane do wspierania rodzajów działalności stanowiących pomost między *regionalnymi programami operacyjnymi*, strategiami inteligentnej specjalizacji a międzynarodową doskonałością w zakresie badań naukowych i innowacji, w tym wspólnych programów transregionalnych i ponadnarodowych oraz paneuropejskich infrastruktur badawczych, w celu wzmocnienia europejskiej przestrzeni badawczej;

aa) środki finansowe EFRR mogły być przenoszone na zasadzie dobrowolnej w celu wsparcie działań w ramach programu, w szczególności pieczęci doskonałości;

b) EFRR skupił się między innymi na rozwoju i wzmocnieniu regionalnych i lokalnych ekosystemów badań naukowych i innowacji oraz na transformacji przemysłowej, w tym na wspieraniu absorpcji rezultatów i wdrażania nowatorskich technologii i innowacyjnych rozwiązań z programów ramowych w zakresie badań naukowych i innowacji za pośrednictwem EFRR.

ba) wzmocnione zostały istniejące ekosystemy regionalne, sieci platformy i strategie regionalne.

4. Synergia z Europejskim Funduszem Społecznym Plus (EFS+) zapewni, by:

a) EFS+ mógł przyczynić się do włączenia innowacyjnych programów nauczania, wspieranych w ramach programu, do głównego nurtu kształcenia i zwiększyć ich skalę, poprzez programy krajowe lub regionalne, aby wyposażyć obywateli w umiejętności i kompetencje potrzebne na stanowiskach pracy w przyszłości;

b) ustalenia dotyczące finansowania uzupełniającego z EFS+ mogły być stosowane *na zasadzie dobrowolnej* do wspierania działalności *programu, która propaguje* rozwój

kapitału ludzkiego w sektorze badań naukowych i innowacji w celu wzmocnienia europejskiej przestrzeni badawczej; **[Popr. 148]**

- c) w ramach komponentu „Zdrowie” Europejskiego Funduszu Społecznego+ uwzględniano powszechniej innowacyjne technologie oraz nowe modele biznesowe i rozwiązania, zwłaszcza te będące rezultatami programów, aby przyczynić się do tworzenia innowacyjnych, wydajnych i zrównoważonych systemów opieki zdrowotnej w państwach członkowskich oraz ułatwić obywatelom Europy dostęp do lepszej i bezpieczniejszej opieki zdrowotnej.

5. Synergia z instrumentem „Łącząc Europę” zapewni, by:

- a) potrzeby w zakresie badań naukowych i innowacji w obszarach transportu, energetyki i w sektorze cyfrowym w obrębie UE były określone i ustalane podczas procesu planowania strategicznego w zakresie badań naukowych i innowacji w ramach programu;
- b) w ramach instrumentu „Łącząc Europę” wspierano zakrojone na szeroką skalę wdrażanie i wprowadzanie na rynek innowacyjnych nowych technologii i rozwiązań w dziedzinie transportu, energetyki i cyfrowej infrastruktury fizycznej, zwłaszcza tych będących rezultatami programów ramowych w zakresie badań naukowych i innowacji;
- c) ułatwiono wymianę informacji i danych między programem ramowym a projektami w ramach instrumentu „Łącząc Europę”, na przykład poprzez wskazywanie pochodzących z programu ramowego technologii o wysokiej gotowości rynkowej, które mogłyby zostać szerzej wprowadzone na rynek za pośrednictwem instrumentu „Łącząc Europę”.

6. Synergia z programem „Cyfrowa Europa” zapewni, by:

- a) pomimo pokrywania się kilku obszarów tematycznych podejmowanych w programie ramowym i programie „Cyfrowa Europa”, rodzaje działań, które mają być wspierane, ich oczekiwane produkty i ich logika interwencji były odmienne i uzupełniały się;

- b) potrzeby w zakresie badań naukowych i innowacji związane z aspektami cyfrowymi były określone i ustalane w strategicznych planach w zakresie badań naukowych i innowacji w ramach programu; obejmuje to badania naukowe i innowacje na potrzeby obliczeń wielkiej skali oraz w zakresie sztucznej inteligencji i cyberbezpieczeństwa, **technologii rozproszonego rejestru, technologii kwantowych**, łączenie technologii cyfrowych z innymi technologiami prorozwojowymi i innowacjami nietechnologicznymi; wspieranie ekspansji przedsiębiorstw wprowadzających przełomowe innowacje (które w wielu przypadkach łączą technologie cyfrowe z fizycznymi); integrację technologii cyfrowych w całym filarze „Globalne wyzwania i **europańska** konkurencyjność przemysłowa”; oraz wsparcie dla cyfrowych infrastruktur badawczych;
- c) w programie „Cyfrowa Europa” skoncentrowano się na budowaniu na dużą skalę zdolności cyfrowych i infrastruktury w zakresie obliczeń wielkiej skali, sztucznej inteligencji, cyberbezpieczeństwa, **technologii rozproszonego rejestru, technologii kwantowych** i zaawansowanych umiejętności cyfrowych, dążąc do szerokiej absorpcji i stosowania w całej Europie kluczowych istniejących lub przetestowanych innowacyjnych rozwiązań cyfrowych w ramach UE w obszarach służących interesowi publicznemu (takich jak zdrowie, administracja publiczna, wymiar sprawiedliwości i edukacja) lub w obszarach niedoskonałości rynku (takich jak kwestia cyfryzacji przedsiębiorstw, w szczególności małych i średnich); program „Cyfrowa Europa” był realizowany głównie przy użyciu dokonywanych wraz z państwami członkowskimi, w szczególności poprzez wspólne zamówienia publiczne, skoordynowanych i strategicznych inwestycji w zdolności cyfrowe, które będą wspólnie wykorzystywane w całej Europie, oraz w działania ogólnounijne, które wspierają interoperacyjność i normalizację jako elementy rozwoju jednolitego rynku cyfrowego;
- d) zdolności i infrastruktury programu „Cyfrowa Europa” były udostępniane społeczności badawczo-innowacyjnej, w tym na potrzeby działalności wspieranej w ramach programu, obejmującej między innymi testowanie, eksperymentowanie i demonstracje we wszystkich sektorach i dyscyplinach;
- e) nowatorskie technologie cyfrowe opracowane w ramach programu były stopniowo przejmowane i wprowadzane przez program „Cyfrowa Europa”;

- f) podejmowane w ramach programu inicjatywy na rzecz programów nauczania ukierunkowanych na rozwój umiejętności i kompetencji, w tym realizowane w ośrodkach kolokacji Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii *wspólnot wiedzy i innowacji*, były uzupełniane budowaniem zdolności w zakresie zaawansowanych umiejętności cyfrowych wspieranym w ramach programu „Cyfrowa Europa”;
- g) silne mechanizmy koordynacji na potrzeby programowania strategicznego i procedur operacyjnych w obu programach były dostosowane do siebie, a ich struktury zarządzania obejmowały odpowiednie służby Komisji, jak również inne zainteresowane strony, których dotyczą odpowiednie części któregoś z tych dwóch programów.

7. Synergia z Programem na rzecz jednolitego rynku zapewni, by:

- a) w Programie na rzecz jednolitego rynku zajęto się niedoskonałościami rynku, które mają wpływ na wszystkie MŚP, a także promowano przedsiębiorczość oraz tworzenie i rozwój przedsiębiorstw. Zapewniono pełną komplementarność między Programem na rzecz jednolitego rynku a działaniami *zarówno* EIT, *jak* i przyszłej Europejskiej Rady ds. Innowacji w odniesieniu do innowacyjnych przedsiębiorstw, *jak* również w obszarze usług wsparcia dla MŚP, w szczególności w przypadkach gdy rynek nie zapewnia realnego finansowania;
- b) Europejska Sieć Przedsiębiorczości mogła służyć, podobnie jak inne istniejące struktury wsparcia MŚP (np. krajowe punkty kontaktowe, agencje ds. innowacji, *ośrodki innowacji cyfrowych, centra kompetencji, certyfikowane inkubatory*) świadczeniu usług wsparcia w ramach *programu „Horyzont Europa”, w tym w ramach* Europejskiej Rady ds. Innowacji.

8. Synergia z Programem działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) zapewni, by:

potrzeby w zakresie badań naukowych i innowacji związane z pokonywaniem wyzwań w zakresie środowiska, klimatu i energii w obrębie UE były określone i ustalane podczas procesu planowania strategicznego w zakresie badań naukowych i innowacji w ramach programu. LIFE będzie w dalszym ciągu pełnił rolę katalizatora w realizacji polityki i wdrażaniu przepisów UE w zakresie środowiska, klimatu i odpowiednich zagadnień

energetyki, w tym poprzez przejmowanie i stosowanie pochodzących z programu rezultatów badań naukowych i innowacji oraz pomoc we wprowadzaniu ich w skali krajowej i (między-) regionalnej, w przypadku gdy może to pomóc w rozwiązywaniu kwestii transformacji w zakresie środowiska, klimatu lub czystej energii. W szczególności LIFE będzie w dalszym ciągu stwarzać zachęty do synergii z programem poprzez przyznawanie premii w ramach oceny wniosków, które obejmują absorpcję rezultatów programu. Projekty LIFE w ramach standardowych działań będą wspierać opracowywanie, testowanie lub demonstrację odpowiednich technologii lub metodologii realizacji polityki UE w zakresie środowiska i klimatu, które mogą być następnie wprowadzane na dużą skalę i finansowane z innych źródeł, w tym ze środków programu. **EIT oraz przyszła Europejska Rada ds. Innowacji w ramach programu mogą wspierać ekspansję i komercjalizację nowych przełomowych rozwiązań, które mogą być rezultatem realizacji projektów LIFE.**

9. Synergia z programem Erasmus zapewni, by:

- a) połączone zasoby programu i programu Erasmus były wykorzystywane do wspierania działań na rzecz wzmocnienia i modernizacji europejskich instytucji szkolnictwa wyższego. Program zapewni uzupełnienie wsparcia w ramach programu Erasmus dla inicjatywy w zakresie europejskich szkół wyższych, w szczególności jej wymiaru badawczego, jako części opracowywania nowych, wspólnych, zintegrowanych długofalowych i zrównoważonych strategii w dziedzinie edukacji, badań naukowych i innowacji opartych na podejściu transdyscyplinarnym i międzysektorowym, w celu urzeczywistnienia trójkąta wiedzy, pobudzając w ten sposób wzrost gospodarczy; **działania edukacyjne EIT mogą stanowić inspirację dla inicjatywy w zakresie europejskich szkół wyższych oraz być z nią powiązane.**
- b) program ramowy i program Erasmus wspierały integrację edukacji i badań naukowych poprzez ułatwianie instytucjom szkolnictwa wyższego opracowywania i przyjmowania wspólnych strategii w zakresie edukacji, badań naukowych i innowacji, dostarczania informacji o najnowszych ustaleniach i praktykach w zakresie badań naukowych na potrzeby nauczania w celu oferowania wszystkim studentom i pracownikom szkolnictwa wyższego, a przede wszystkim badaczom, możliwości aktywnego udziału w badaniach, a także wspierania innego rodzaju działalności służącej integracji szkolnictwa wyższego, badań naukowych i innowacji.

10. Synergia z Europejskim programem kosmicznym zapewni, by:

- a) potrzeby w zakresie badań naukowych i innowacji dotyczące sektora kosmicznego wyższego i niższego szczebla w obrębie UE były określone i ustalane podczas procesu planowania strategicznego w zakresie badań naukowych i innowacji w ramach programu; działania w zakresie badań kosmicznych w ramach programu „Horyzont Europa” były realizowane zgodnie z przepisami Programu kosmicznego w odniesieniu do zamówień i kwalifikowalności podmiotów, w stosownych przypadkach;
- b) dane i usługi związane z przestrzenią kosmiczną udostępniane w ramach Europejskiego programu kosmicznego jako dobro publiczne były wykorzystywane do opracowywania przełomowych rozwiązań w ramach badań naukowych i innowacji, w tym za pośrednictwem programu ramowego, w szczególności w zakresie zrównoważonej żywności i zasobów naturalnych, monitorowania klimatu, inteligentnych miast, pojazdów zautomatyzowanych, bezpieczeństwa i zarządzania katastrofami i klęskami żywiołowymi;
- c) usługi w zakresie dostępu do danych i informacji z programu Copernicus przyczyniały się do rozwoju europejskiej chmury dla otwartej nauki, a tym samym ułatwiały badaczom i naukowcom dostęp do danych z programu Copernicus; infrastruktury badawcze, w szczególności sieci obserwacji in situ, będą stanowiły zasadnicze elementy infrastruktury obserwacji in situ umożliwiającej świadczenie usług programu Copernicus, a same z kolei będą korzystać z informacji wygenerowanych przez usługi programu Copernicus.

11. Synergia z Instrumentem Sąsiedztwa, Rozwoju i Współpracy Międzynarodowej

(„Instrument Zewnętrzny”) zapewni, by w prowadzonych w ramach programu działaniach w zakresie badań naukowych i innowacji z udziałem państw trzecich oraz działaniach w zakresie ukierunkowanej współpracy międzynarodowej dążono do dostosowania i spójności z aspektami równoległych działań w zakresie absorpcji rynkowej i budowania zdolności w ramach Instrumentu Zewnętrznego, w oparciu o wspólną definicję potrzeb i obszarów interwencji sformułowaną wspólnie w trakcie procesu planowania strategicznego w zakresie badań naukowych i innowacji w ramach programu.

12. Synergia z Funduszem Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz instrumentem na rzecz zarządzania granicami, będącym elementem Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami, zapewni, by:
- a) potrzeby w zakresie badań naukowych i innowacji w obszarach bezpieczeństwa i zintegrowanego zarządzania granicami były określane i ustalane podczas procesu planowania strategicznego w zakresie badań naukowych i innowacji w ramach programu;
  - b) Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami wspierały wdrażanie innowacyjnych nowych technologii i rozwiązań, w szczególności będących rezultatami programów ramowych w zakresie badań naukowych i innowacji z dziedziny badań nad bezpieczeństwem.
13. Synergia z Funduszem InvestEU zapewni, by:
- a) program zapewniał z własnego budżetu finansowanie mieszane z programu „Horyzont Europa” i EIC dla innowatorów, których działalność charakteryzuje się wysokim stopniem ryzyka i na którą rynek nie zapewnia, w stosownych przypadkach, realnego i trwałego finansowania, a jednocześnie przewidywał odpowiednią koordynację w celu wsparcia skutecznej realizacji części finansowania mieszane stanowiącej finansowanie prywatne i zarządzania nią za pośrednictwem funduszy i przez pośredników wspieranych z Funduszu InvestEU;
  - b) instrumenty finansowe na potrzeby badań naukowych i innowacji oraz MŚP zostały zgrupowane w ramach Funduszu InvestEU, w szczególności za pośrednictwem segmentu tematycznego poświęconego badaniom naukowym i innowacjom, a także poprzez produkty wprowadzane w ramach segmentu MŚP ukierunkowanego na innowacyjne przedsiębiorstwa, przyczyniając się w ten sposób również do realizacji celów programu. *Ustanowione zostaną silne uzupełniające powiązania między Funduszem InvestEU a programem „Horyzont Europa”.*
14. Synergia z funduszem innowacyjnym w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji („fundusz innowacyjny”) zapewni, by:
- a) fundusz innowacyjny był wyraźnie ukierunkowany na innowacje w zakresie technologii i procesów niskoemisyjnych, w tym bezpiecznego dla środowiska

wychwytywania i utylizacji dwutlenku węgla, które w znacznym stopniu przyczynia się do łagodzenia zmiany klimatu, oraz na produkty zastępujące produkty wysokoemisyjne, a także by pomógł w pobudzaniu budowy i eksploatacji projektów dotyczących bezpiecznego dla środowiska wychwytywania i geologicznego składowania CO₂ oraz dotyczących innowacyjnych technologii w zakresie energii odnawialnej i magazynowania energii; **utworzone zostaną odpowiednie ramy w celu zapewniania i propagowania bardziej ekologicznych produktów o znacznej wartości dodanej dla klientów/użytkowników końcowych;**

b) ze środków programu finansowano opracowywanie i demonstrację **i wdrażanie** technologii, **w tym przełomowych rozwiązań**, które mogą przyczynić się do osiągnięcia **gospodarki niskoemisyjnej i** unijnych celów w zakresie obniżenia emisyjności, energetyki i transformacji przemysłowej, w szczególności w ramach filaru II **i poprzez EIT**;

c) fundusz innowacyjny mógł, z zastrzeżeniem spełnienia kryteriów kwalifikacji i wyboru, wspierać fazę demonstracyjną kwalifikowalnych projektów, ~~które mogły otrzymać~~. **Projekty otrzymujące wsparcie z funduszu innowacyjnego mogą kwalifikować się do** wsparcia z programów ramowych w zakresie badań naukowych i innowacji **i odwrotnie. W celu uzupełnienia programu „Horyzont Europa” fundusz innowacyjny może koncentrować się na innowacjach bliskich rynkowi, zapewniając wkład w znaczną i szybką redukcję emisji CO₂. Ustanowione zostaną silne uzupełniające powiązania między funduszem innowacyjnym a programem „Horyzont Europa”.**

15. Synergia z programem badawczo-szkoleniowym Euratom zapewni, by:

a) w programie ramowym i programie badawczo-szkoleniowym Euratom opracowano kompleksowe działania wspierające kształcenie i szkolenie (w tym działania „Maria Skłodowska-Curie”) w celu utrzymania i rozwoju odpowiednich umiejętności w Europie;

b) w programie ramowym i w programie badawczo-szkoleniowym Euratom opracowano wspólne działania badawcze ukierunkowane na przekrojowe aspekty bezpiecznego korzystania z pozaenergetycznych zastosowań promieniowania jonizującego w takich obszarach jak medycyna, przemysł, rolnictwo, przestrzeń

kosmiczna, zmiana klimatu, bezpieczeństwo i gotowość na wypadek sytuacji
wyjątkowej oraz wkład naukowy w dziedzinie jądrowej.

16. **Potencjalna** synergia z Europejskim Funduszem Obronnym **przyczyni się do unikania powielania.**

16a. **Synergie z programem „Kreatywna Europa” będą wspierać konkurencyjność i innowacje, przyczyniając się do wzrostu gospodarczego i społecznego oraz wspierając skuteczne wykorzystanie środków publicznych.**

16b. **Można przewidzieć synergie z ważnymi projektami stanowiącymi przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (IPCEI).**

ZAŁĄCZNIK V

KLUCZOWE WSKAŹNIKI ŚCIEŻEK ODDZIAŁYWANIA

Ścieżki oddziaływania i związane z nimi kluczowe wskaźniki ścieżek oddziaływania umożliwią uporządkowanie struktury monitorowania postępów w realizacji celów programu ramowego (PR) zgodnie z art. 3. W ścieżkach oddziaływania istotny jest czynnik czasu **i odzwierciedlają one trzy uzupełniające kategorie oddziaływania odzwierciedlające nieliniarny charakter inwestycji w badania naukowe i rozwój: naukową, społeczną i technologiczną/gospodarczą. W odniesieniu do każdej z kategorii oddziaływania stosowane będą wskaźniki orientacyjne w celu śledzenia postępów, rozróżniające perspektywę krótko-, średnioterminową i dłuższą, w tym poza czasem trwania programu, z możliwością rozróżnienia między państwami członkowskimi a państwami stowarzyszonymi. Wskaźniki te są kompilowane przy użyciu metod jakościowych i ilościowych.** Poszczególne części programu będą w różnym stopniu i przy wykorzystaniu różnych mechanizmów przyczyniać się do osiągnięcia określonej wartości wskaźnika. W stosownych przypadkach do monitorowania poszczególnych części programu można stosować dodatkowe wskaźniki.

Dane jednostkowe, na których opierają się kluczowe wskaźniki ścieżek oddziaływania będą gromadzone w odniesieniu do wszystkich części programu i wszystkich mechanizmów realizacji w trybie zarządzania centralnego, w sposób zharmonizowany oraz na odpowiednim poziomie szczegółowości i przy minimalnym obciążeniu sprawozdawczym beneficjentów.

Ponadto, poza kluczowymi wskaźnikami ścieżek oddziaływania, dane dotyczące zoptymalizowanej realizacji programu na rzecz wzmocnienia europejskiej przestrzeni badawczej, wspierania

opartego na kryterium jakości udziału wszystkich państw członkowskich w programie, jak również ułatwiania wspólnych powiązań w europejskich badaniach i innowacjach będą gromadzone i zgłaszane w czasie zbliżonym do rzeczywistego jako część danych dotyczących wdrażania i zarządzania, o których mowa w art. 45. Będzie to między innymi obejmować monitorowanie powiązań opartych na współpracy, analizę sieci, dane dotyczące propozycji, wniosków, udziału i projektów; wnioskodawców i uczestników (w tym rodzaj organizacji, np. organizacje społeczeństwa obywatelskiego, MŚP i sektor prywatny, państwo, np. specjalna klasyfikacja grup państw, takich jak państwa członkowskie, państwa stowarzyszone i państwa trzecie, a także pleć, rola w projekcie, dyscyplina naukowa/sektor, w tym nauki społeczne i humanistyczne); oraz poziom włączania problematyki klimatu do głównego nurtu polityki i związanych z tym wydatków.

Wskaźniki ścieżek oddziaływania naukowego

Oczekuje się, że program osiągnie oddziaływanie naukowe dzięki tworzeniu nowej wiedzy wysokiej jakości, wzmocnieniu kapitału ludzkiego w dziedzinie badań naukowych i innowacji oraz propagowaniu rozpowszechniania wiedzy i otwartej nauki. Postępy na drodze do osiągnięcia tego oddziaływania będą monitorowane za pomocą wskaźników orientacyjnych ustalanych w odniesieniu do poniższych trzech kluczowych ścieżek oddziaływania.

Wskaźniki ścieżek oddziaływania społecznego

Oczekuje się, że program osiągnie oddziaływanie społeczne dzięki zajęciu się priorytetami polityki UE *i globalnymi wyzwaniem, w tym celami zrównoważonego rozwoju, przy poszanowaniu zasad Agendy 2030 i celów porozumienia paryskiego*, poprzez badania naukowe i innowacje, generowanie korzyści i oddziaływanie poprzez misje w zakresie badań naukowych i innowacji *i partnerstwa europejskie* oraz wzmocnienie absorpcji innowacji przez społeczeństwo, *przyczyniając się ostatecznie do dobrostanu społeczeństwa*. Postępy na drodze do osiągnięcia tego oddziaływania będą monitorowane za pomocą wskaźników orientacyjnych ustalanych w odniesieniu do poniższych trzech kluczowych ścieżek oddziaływania.

Wskaźniki ścieżki oddziaływania *technologicznego/gospodarczego* ■

Oczekuje się, że program osiągnie oddziaływanie *technologiczne/gospodarcze* ■, *zwłaszcza w Unii*, dzięki wywieraniu wpływu na tworzenie i rozwój przedsiębiorstw, *w szczególności MŚP, w tym przedsiębiorstw typu start-up*, tworzeniu bezpośrednio i pośrednio miejsc pracy, *zwłaszcza w*

Unii, oraz ułatwi uruchamianie inwestycji na rzecz badań naukowych i innowacji. Postępy na drodze do osiągnięcia tego oddziaływania będą monitorowane za pomocą wskaźników orientacyjnych ustalanych w odniesieniu do poniższych trzech kluczowych ścieżek oddziaływania.

Załącznik V – tabela 1

W kierunku oddziaływania naukowego	Krótkoterminowo	Średnioterminowo	Długoterminowo
Tworzenie nowej wiedzy wysokiej jakości	<p><u>Publikacje –</u></p> <p>Liczba publikacji naukowych z PR poddanych wzajemnej ocenie</p>	<p><u>Cytowania –</u></p> <p>Indeks cytowań publikacji z PR poddanych wzajemnej ocenie, ze wskaźnikiem średniej liczby cytowań na dyscyplinę</p>	<p><u>Nauka światowej klasy –</u></p> <p>Liczba i odsetek publikacji z PR poddanych wzajemnej ocenie, które stanowią zasadniczy wkład w daną dyscyplinę nauki</p>
Wzmocnienie kapitału ludzkiego w dziedzinie badań naukowych i innowacji	<p><u>Umiejętności –</u></p> <p>Liczba naukowców <i>zaangażowanych w działania związane z podnoszeniem kwalifikacji (poprzez szkolenia, mentoring, coaching, mobilność i dostęp do infrastruktury badawczych)</i> w ramach projektów PR.</p>	<p><u>Kariery –</u></p> <p>Liczba i odsetek naukowców, którzy zdobyli wyższe kwalifikacje w ramach PR i mają <i>większe indywidualne oddziaływanie</i> na swoją dziedzinę badań naukowych i innowacji</p>	<p><u>Warunki pracy –</u></p> <p>Liczba i odsetek naukowców, którzy zdobyli wyższe kwalifikacje w ramach PR i których warunki pracy uległy poprawie, <i>uwzględniając wynagrodzenia naukowców</i></p>

<p>Wspieranie rozpowszechniania wiedzy i otwartej nauki</p>	<p><u>Dzielenie się wiedzą –</u></p> <p>Odsetek produktów badawczych z PR (otwarte dane / publikacje / oprogramowanie itp.), które udostępniono innym za pośrednictwem infrastruktur otwartej wiedzy</p>	<p><u>Rozpowszechnianie wiedzy –</u></p> <p>Odsetek produktów badawczych z PR objętych otwartym dostępem, które zostały aktywnie wykorzystane/zacytowane</p>	<p><u>Nowe współprace –</u></p> <p>Odsetek beneficjentów PR, którzy podjęli nowe współprace interdyscyplinarne/międzysektorowe z użytkownikami ich otwartych produktów z PR z zakresu badań naukowych i innowacji</p>
---	--	--	---

Załącznik V – tabela 2

W kierunku oddziaływania społecznego	Krótkoterminowo	Średnioterminowo	Długoterminowo
<p>Przyczynianie się do realizacji priorytetów polityki UE <i>i globalnych wyzwań</i> poprzez badania naukowe i innowacje</p>	<p><u>Produkty –</u> Liczba i odsetek produktów służących zajęciu się określonymi priorytetami polityki UE <i>i globalnymi wyzwaniami (w tym celami zrównoważonego rozwoju) (wielowymiarowo: dla każdego określonego priorytetu)</i></p> <p><i>w tym: Liczba i odsetek produktów mających wpływ na klimat, których celem jest realizacja zobowiązań UE wynikających z porozumienia paryskiego</i></p>	<p><u>Rozwiązania –</u> Liczba i odsetek innowacji i wyników naukowych służących zajęciu się określonymi priorytetami polityki UE <i>i globalnymi wyzwaniami (w tym celami zrównoważonego rozwoju) (wielowymiarowo: dla każdego określonego priorytetu)</i></p> <p><i>w tym: Liczba i odsetek innowacji i wyników naukowych mających wpływ na klimat przyczyniających się do realizacji zobowiązań UE wynikających z</i></p>	<p><u>Korzyści –</u> Zagregowane szacunkowe efekty wykorzystania rezultatów finansowanych ze środków PR do zajęcia się określonymi priorytetami polityki UE <i>i globalnymi wyzwaniami (w tym celami zrównoważonego rozwoju)</i>, w tym wkład w cykl kształtowania polityki i stanowienie prawa (taki jak normy i standardy) <i>(wielowymiarowo: dla każdego określonego priorytetu)</i></p> <p><i>w tym: Zagregowane szacunkowe efekty wykorzystania rezultatów mających wpływ na klimat finansowanych ze środków PR</i></p>

		<i>porozumienia paryskiego</i>	<i>przyczyniających się do realizacji zobowiązań UE wynikających z porozumienia paryskiego, w tym wkład w cykl kształtowania polityki i stanowienie prawa (taki jak normy i standardy)</i>
Generowanie korzyści i oddziaływanie poprzez misje w zakresie badań naukowych i innowacji	<u>Produkty misji w zakresie badań naukowych i innowacji –</u> Produkty z określonych misji w zakresie badań naukowych i innowacji Missions <i>(wielowymiarowo: dla każdej określonej misji)</i>	<u>Rezultaty misji w zakresie badań naukowych i innowacji –</u> Rezultaty z określonych misji w zakresie badań naukowych i innowacji Missions <i>(wielowymiarowo: dla każdej określonej misji)</i>	<u>Osiągnięte cele misji w zakresie badań naukowych i innowacji –</u> Cele osiągnięte w określonych misjach w zakresie badań naukowych i innowacji <i>(wielowymiarowo: dla każdej określonej misji)</i>
Wzmocnienie absorpcji badan naukowych i innowacji przez społeczeństwo	<u>Współtworzenie –</u> Liczba i odsetek projektów PR, w których obywatele i użytkownicy końcowi z UE przyczyniają się do współtworzenia treści w zakresie badań naukowych i innowacji	<u>Zaangażowanie –</u> Liczba i odsetek podmiotów będących beneficjentami PR posiadających mechanizmy zaangażowania obywateli i użytkowników końcowych po zakończeniu projektu w ramach PR	<u>Społeczna absorpcja badań naukowych i innowacji</u> Absorpcja współtworzonych wyników naukowych i innowacyjnych rozwiązań z PR oraz stopień poinformowania o nich

Załącznik V – tabela 3

W kierunku oddziaływania <i>technologicznego</i> /gospodarczego	Krótkoterminowo	Średnioterminowo	Długoterminowo
Generowanie wzrostu gospodarczego opartego na innowacjach	<p><u>Produkty innowacyjne</u> – Liczba innowacyjnych produktów, procesów lub metod z PR (w podziale na rodzaje innowacji) oraz zgłoszeń dotyczących praw własności intelektualnej</p>	<p><u>Innowacje</u> – Liczba innowacji z projektów PR (w podziale na rodzaje innowacji), w tym z przyznanych praw własności intelektualnej</p>	<p><u>Wzrost gospodarczy</u> – Tworzenie i rozwój przedsiębiorstw, które opracowały innowacje w ramach PR, oraz ich udział w rynku</p>
Tworzenie liczniejszych i lepszych miejsc pracy	<p><u>Wsparcie w zakresie zatrudnienia</u> – Liczba stworzonych etatów w pełnym wymiarze czasu pracy oraz miejsc pracy utrzymanych w podmiotach będących beneficjentami projektu w ramach PR (w podziale na rodzaj miejsca pracy)</p>	<p><u>Utrzymane zatrudnienie</u> – Wzrost liczby etatów w pełnym wymiarze czasu pracy w podmiotach będących beneficjentami w PR w następstwie projektu w ramach PR (w podziale na rodzaj miejsca pracy)</p>	<p><u>Zatrudnienie ogółem</u> – Liczba miejsc pracy stworzonych bezpośrednio lub pośrednio albo utrzymanych w wyniku rozpowszechnienia rezultatów PR (w podziale na rodzaj miejsca pracy)</p>

<p>Ułatwienie uruchamiania inwestycji na rzecz badań naukowych i innowacji</p>	<p><u>Współinwestowanie</u> – Liczba inwestycji publicznych i prywatnych uruchomionych dzięki początkowej inwestycji z PR</p>	<p>Zwiększanie skali – Liczba inwestycji publicznych i prywatnych uruchomionych w celu wykorzystania lub zwiększenia skali rezultatów PR (<i>w tym bezpośrednio inwestycje zagraniczne</i>)</p>	<p><u>Wkład w dążenie do docelowego poziomu 3 %</u> – Postępy UE w dążeniu do osiągnięcia docelowego poziomu 3 % PKB w wyniku PR</p>
--	---	---	--

ZAŁĄCZNIK Va

Obszary ewentualnych misji i obszarów zinstytucjonalizowanych partnerstw europejskich, które należy ustanowić na podstawie art. 185 lub 187 TFUE

Zgodnie z art. 7 i 8 niniejszego rozporządzenia, w niniejszym załączniku określono obszary ewentualnych misji i partnerstw europejskich, które należy ustanowić na podstawie art. 185 lub 187 TFUE.

I. Obszary ewentualnych misji

Misje – obszar 1: Dostosowanie do zmiany klimatu, w tym przemiany społeczne

Misje – obszar 2: Rak

Misje – obszar 3: Zdrowe oceany, morza oraz wody przybrzeżne i śródlądowe

Misje – obszar 4: Inteligentne miasta neutralne pod względem emisji dwutlenku węgla

Misje – obszar 5: Zdrowa gleba i żywność

Każda misja będzie przestrzegać zasad określonych w art. 7 pkt 3 niniejszego rozporządzenia.

II. Obszary ewentualnych zinstytucjonalizowanych partnerstw europejskich, na podstawie art. 185 lub 187 TFUE

Partnerstwa – obszar 1: Innowacje w dziedzinie zdrowia – szybszy rozwój i bezpieczniejsze stosowanie w przypadku pacjentów europejskich z myślą o zdrowiu na świecie.

Partnerstwa – obszar 2: Postępy w pracach nad kluczowymi technologiami cyfrowymi i prorozwojowymi oraz ich wykorzystaniem, z uwzględnieniem nowatorskich technologii, takich jak sztuczna inteligencja, fotonika i technologie kwantowe.

Partnerstwa – obszar 3: Europa jako lider w metrologii, z uwzględnieniem zintegrowanego systemu metrologicznego.

Partnerstwa – obszar 4: Przyspieszenie działań na rzecz konkurencyjności, bezpieczeństwa i efektywności środowiskowej unijnego ruchu powietrznego, lotnictwa i kolei.

Partnerstwa – obszar 5: Biorozwiązania w zrównoważonej, integracyjnej gospodarce o obiegu zamkniętym.

Partnerstwa – obszar 6: Technologie wodorowe i zrównoważone technologie składowania energii o mniejszym śladzie środowiskowym oraz mniej energochłonna produkcja.

Partnerstwa – obszar 7: Czyste, połączone, współpracujące, autonomiczne i zautomatyzowane rozwiązania na rzecz przyszłych potrzeb w zakresie mobilności ludzi i towarów.

Partnerstwa – obszar 8: Małe i średnie przedsiębiorstwa – innowacyjne i intensywnie wykorzystujące badania naukowe i rozwój.

Proces oceny konieczności stworzenia zinstytucjonalizowanego partnerstwa europejskiego w jednym z wyżej wymienionych obszarów partnerstwa może doprowadzić do złożenia wniosku na podstawie art. 185 TFUE lub 187 TFUE, zgodnie z prawem inicjatywy przysługującym Komisji Europejskiej. W przeciwnym razie odpowiedni obszar partnerstwa może również być podstawą do stworzenia partnerstwa zgodnie z art. 8 ust. 1 lit. a) lub art. 8 ust. 1 lit. b) programu ramowego lub zostać zrealizowany w oparciu o zaproszenia do składania wniosków ogłaszane w ramach programu „Horyzont Europa”.

Ponieważ ewentualne obszary zinstytucjonalizowanych partnerstw europejskich obejmują szeroki zakres dziedzin tematycznych, mogą być one, w oparciu o ocenę potrzeb, wdrażane przez więcej niż jedno partnerstwo.
